

Naročnina mesečno
25 Din, za inozemstvo
40 Din — no-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2994, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Za kaj gre

Vsako čuti, kako so v ospredju našega časa vse bolj materialna vprašanja. Deloma so to povzročile gospodarske in družabne razmere, ki so se za socialno šibkejšo plastjo poslabšale in nalegoje mnogim milijonom prvo in najvažnejšo skrb za vsakdanji kruh. Deloma pa je brezobzirno borbo za snovne vrednote izzval tudi vedno bolj naraščajoči materializem, ki je našel svojega najbolj borbenega nositelja v židovsko-komunistični miselnosti, ki snovnosti odmerja prvenstveno vlogo v svetu in življenju. Ako je danes gospodarski egoizem, po katerem se je odlikovala že liberalna doba, tako nepopisno do kroja razvil ne le pri posrednih ampak v celih ljudskih plasteh, ni to le posledica trde borbe za kruh ampak še več morda vdora liberalne in marksistične materialistične miselnosti, ki posest snovnih dobrin smatra za najvišje, kar človek v življenju more imeti.

Pri tem pa stalno opazujemo sledečo igro, ki se ponavlja v neskončnost. Rečejo, kateremu gre res za kosček kruha, spretni agitatorji, ki navadno niso slabo situirani, neprestano dopovedujejo, da je katolicizem in Cerkev poglavitna ovira za blagostanje človeštva. Ako ima Cerkev kaj posesti, potem se kaže na tiste njive in gozdove, kakor da bi od njih ves narod mogel brezskrbno živeti. Ako je Cerkev in duhovščina siromašna kakor n. pr. pri nas v Sloveniji, potem se ji podkopa, da s svojimi nauki vzdržuje krivični kapitalistični red. Cerkev je tista, ki je proti blaginji delovnih stanov — to se neprestano dopoveduje proletarskemu nemaniču. Tako razumejo nasprotniki katolicizma in sovražniki Cerkve v vsakem slučaju združiti borbo za vsakdanji kruh — ki je opravljena — z mržnjo in sovraštvom proti Cerkvi.

Ali pa gre marksistom res v prvi vrsti za to, da delovnemu ljudstvu pomagajo z boljšim družabnim redom do večjega blagostanja? Ali je položaj delovnih stanov v sovjetski Rusiji, ki je vzorna država za komunistično ureditve družbe res takšen, da bi se mogla staviti za zgled drugim državam, kako je treba skrbeti za delovno ljudstvo? Rusija — s svojim sistemom rekordnega dela, ki je danes edini delovni sistem v svetih? Rusija, — v kateri je kmet socialno manj zaščiten kakor v nekdanjem fevdalnem sistemu? Kjer se leto za leto pojavlja strahota in lakota? Kjer se pač dobro godi vladajoči plasti vodilnih boljševikov, desetine milijonov delavcev in kmetov pa mora pod trdo diktaturo le verjeti, da so neskončno srečnejši kakor njihov evropski ali ameriški tovariši. Ni videti, da bi bila glavna skrb rdečih samoderžev ustvariti ljudem čim preje objektivni paradiž na zemlji. Z mnogo večjo vnemo podirajo cerkve in božje hrame, širijo brezboštvo in napovedujejo vojno Bogu. Kako zalreji sleherni božjo sled v dušah, to mnogo bolj briga boljševike kakor pa skrb, kako ljudem preskrbeti človeka vredno življenje. Boj proti Bogu je gonilna sila komunizma. Tudi v Španiji se je znova isto pokazalo: najprej je bilo treba cerkve porušiti, svestiše oskrnjeni, duhovniki in redovniki pomoriti. Brezbožnost je osiše velikega materialističnega pokreta, ki mu je naša doba priča, ki je z borbo za kruh le maskirano. Saj vidimo v vsakdanjem življenju: Delavec ali kmet naj bo še tolikšen revež in proletarec, za marksistične vrste šele tedaj dozor in prične vživati zaupanje rdečih voditeljev, ko je vrgl kamen na Cerkev, ko je Bogu hrbet obrnil.

Komunizem, ki je danes glavni sovražnik katolicizma, gre v prvi vrsti za boj proti Bogu. Njegova vodilna ideja je brezboštvo. Zato pa tudi katolicizmu ne more biti nič važnejšega kakor boj — za Boga. In ta boj se prav res ne odigrava ob vprašanju večje ali manjše materialne posesti. Vsaj ne smel bi se na tem terenu odigravati. Katolici bi bili hudo nespametni, ko bi se na takih mrtvih stražah pustili potolči, ki niso bistveno važne za katoliško misel. Na mrtvih stražah pravimo, ker bi bil slep tisti, ki ne bi videl, kako temeljnimi gospodarskim in socialnim spremembam gre čas, ki prihaja, nasproti. In res ne pozna duha katolicizma in Cerkve tisti, ki misli, da ni zmožen v materialnem pogledu vsaj tiskalnih odpovedi, kolikor jih kaže boljševizem. Gotovo ne gre brez bolečine, ako izginjajo starodavne ustanove, ki so zrastle v času in s časom in o katerih sodobniki verujejo, da je brez njih življenje nemogoče. In vendar morajo pasti, ako je duh, ki jih je ustvaril, v tragičnem kulturnem krogotoku okostenel in niso več zmožne zajeti novega življenja in ga posredovati dalje. Kako silno sta bila notranje pretresena sv. Avguštin in sv. Ambrož, ko sta videla, da se podira red antičnega sveta, s katerim sta bila v svo dušo in vsem čustvovanjem zrasla. Bila sta prepričana, da je prišel konec sveta. Toda na razvalinah je vstalo novo življenje, nova kultura, večni Rim je zasijal v novem sijaju. V krvi in solzah novih rodov, v podobah novih mučenecv in svetnikov je znova vstal Kristus in prišla je nova »polnost časov«, lepša in bogatejša od prejšnje. Merjeno s stoletji in tisočletji, se tudi pred viharji, ki hrume nad sedanjo Evropo, ni treba bati. Kar je zrelo za razpad bo razpadlo, in mnogo je zrelega do gnobice, čeprav se danes še marsikomu zdi nujno potrebno za življenje. Bog more tudi iz kamenja obuditi Abrahamu otroke. Večni Kristus bo kakor plič Feniks vstal tudi iz razvalin Evrope.

Sovražniku krščanstva gre v prvi vrsti za Antikristovega duha — in nam mora enako v prvi vrsti iti za Kristovega duha. Samo to mora biti za nas bistvene važnosti. Mi ne moremo reševati Evrope, naša poglavitna skrb mora biti posvečena našemu lastnemu narodu. Tu pa je nevarnost, da bi v vedenjih razmerah kaj popustili. Političen pritisk, ki nas je dolgo tlačil k tlom, je odnehal, obeta se nam celo konkordati. Nevarnost je v tem, da bi sedaj mislili, ko imamo mi svobodo dela in borbe, da je nasprotnik nima. Nevarnost je, da se pričnemo opajati z varljivimi številkami, s tolikimi in tolikimi predavanji in sestanki, s tolikimi volivnimi glasovi, pri tem pa bi prezrli, kako se nasprotnik žilavo bori za duše in obdeluje iz oči v oči vsako posebej. Nevarnost je, da bi se v mirnejših vodah osmradili, pomestili, predali praznim formam, za katerimi ni ne resnega dela ne pravega krščanstva, pač pa najboljše teren za vdor neprijatelja. Nevarnost je, da se pričnemo udajati utvaram, da bo država, oblast, da bodo ministri, glavarji in žandari opravi-

Oborožitev Madjarske in mi Nič proti, toda samo na podlagi pogajanj

Belgrad, 14. novembra. AA. V svesi s odstavkom komunikeja o tripartitni konferenci na Dunaju, ki govori o ravnopravnosti oboroževanja, smatrajo države Male svezve za potrebno, da opozore na to, da so že meseca maja 1933 izrečno izjavile, da se v vprašanju oborožitve pridružujejo načelu ravnopravnosti, vendar pod pogojem, da se to načelo uresniči s svobodnimi pogajanjmi tako, da bo združeno tudi s formalnimi varnostnimi jamstvi.

Dve vprašanji, na kateri Dunaj ni odgovoril

Pariz, 15. nov. TG. V zvezi z dejstvom, da je pariško časopisje prinašalo daljše povesti o namenih italijanske trozveze (Italija—Avstrija—Madjarska), da na dunajski konferenci sproži tudi vprašanje Habsburžanov, ter je v dokaz za to navedla tudi bivanje šefa avstrijskih monarhistov dr. Wiesenerja v Rimu, objavlja tukajšnji »Tempe« sledečo zelo pikantno izjavo dr. Wiesenerja o cilju svojega potovanja:

Habsburžani:

Mussolini v načelu za

»V Rimu nisem vodil nikakih pogajanj in tudi nimam podobnih namenov. Moja naloga je bila samo ta, da na merodajnih mestih sberem informacije, ki zanimajo Avstrijo in monarhiste v Avstriji. Pri isti priložnosti sem tudi jaz od svoje strani obvestil merodajne kroge v Rimu o trenut-

nem razpoloženju avstrijskega naroda v vprašanju obnove monarhije. Doletela me je izredna žest, da sem se mogel razgovarjati tudi s predsednikom italijanske vlade Mussolinijem in dognati, da je zavarovanje neodvisnosti Avstrije sares bilo predpogoj za sblizanje med Italijo in Nemčijo. Stališe g. Mussolinija glede monarhističnega načela je še davno znano. Iz vsega tega sledi, da bi bila njemu obnova monarhije v Avstriji ljuba, če bi jo sahtevalo kakšno veliko ljudsko gibanje...«

Revizionizem:

Italija samo načelno za

Rim, 15. nov. TG. Tudi v Rimu so se spraševali, čemu je Mussolini sprožil v svojem milanski govoru vprašanje madjarskega revizionizma in kako si Mussolini revizionistično

načelo, ki ga je postavil za Madjarsko, misli uveljaviti, da ne bi prišlo do splošnega razsula mirovnih pogodb, ki ščitijo tudi italijanske meje. Na ta zaskrbljena vprašanja odgovarja »Lavoro fascista« iz poluradnega vira, da niti Mussolini niti kdorkoli drugi iz območja nove italijansko-nemške skupine ne namerava prekucavati evropskega zemljevida ali spreminjati politični obraz Evrope. Italijanski revizionizem je samo ugotovitev nekega načela, ki se ga Italija drži, ki pa je še brez jasno opredeljenega programa ali trdno določene praktične politične smernice. Isto velja tudi za načelo monarhistične obnove v Avstriji in na Madjarskem.

Schuschnigg optimist

Dunaj, 14. novembra. AA. Zvezni kancelar dr. Schuschnigg je dal znanemu angleškemu novinarju Wardu Priceu izjavo. Dr. Schuschnigg pravi med drugim, da povzroča bodočnost res da precejšnje skrbi, da pa veruje, da bo leto 1937 leto miru. V srednji Evropi se vse tamošnje države zavedajo, da je v njihovem interesu, da podpirajo in celo pospešujejo mirovno sodelovanje med seboj.

Estonija-Nemčija

Talin, 14. novembra. AA. Načelnik glavnega generalnega štaba estonske vojske general Rek odpotuje v Berlin na povabilo nemškega vojnega ministrstva.

London si razlaga obisk kneza-namestnika

— London, 15. nov. TG. Jugoslovanski knez-namestnik Pavle je bil večeraj gost kneginje in kneza Kentskih v zelo majhnem krogu najokajih prijateljev kraljevskega princa. Kosila se je udeležila tudi kraljica-mati Mary, mati kneza Kentskega, ter norveška kraljica Maud. Po kosilu se je knez-namestnik odpeljal h kraljici-materi Mary, ki sedaj prebiva v Marlboroughhouse, odkar je Buckingham prepustila svojemu sinu kralju Edwardu. Knez-namestnik je ves večer prebil v njeni hiši.

Londonsko časopisje posveča veliko pozornost knezu-namestniku in kneginji Olgi ter takorekoč zasleduje vsak njegov korak. Pred 22 leti je bil knez-namestnik dijak v Oxfordu ter se je odlikoval posebno v umetniškem študiju kakor tudi v polo igrah. Danes angleški časopisi objuajo vse te spomine in »News Chronicle« pristavlja vprašanje, če se knez-namestnik kaj zaveda, koliko vode je preteklo skozi Rokavski preliv, odkar se je kot dijak šetal po Oxfordu in igral polo in golf.

Ceprav je obisk kneza-namestnika zasebnega značaja in je hotel samo vrniti obisk svojemu prijatelju knezu Kentskemu, ki je poletje preživel na Brdu v Sloveniji, ter obiskati svojega velikega prijatelja angleškega kralja Edwarda, s katerim ga vežejo posebno topli spomini na dijaška leta, je pojava kneza-namestnika v Londonu vendar izvala vsestransko pozornost in zanimanje predvsem v političnih in diplomatskih krogih. London je sedaj postal žarišče svetovne politike. Akoravno torej je knez-namestnik Pavle v Londonu le kot zasebnik in gost kraljevske hiše, skoraj ni verjetno, da ne bi njegovega bivanja izkoristili angleški državniki, da se z njim razgovarjajo in posvetujejo o raznih političnih zadevah, ki se tičejo južnovzhodne in sredozemske Evrope, torej o vprašanjih, o katerih bo knez-namestnik lahko

prišel svoje informacije. Angleške državne osebite danes zanima, kakšno stališe zavzema Jugoslavija v trenutnem mednarodno-političnem trenju, saj polaga ravno Anglija vedno večjo važnost na Jugoslavijo, kjer ji imponira notranja ustaljenost in vstajanje k novemu gospodarskemu procvetanju. Jugoslovanski knez-namestnik je v dobri, odkar vodi usodo jugoslovanske države, pokazal toliko politične modrosti in takta, da bo njegova beseda angleškim državnikom silno dobrodošla. Prijateljske svezve z angleško kraljevsko družino in nedavna značilna izjava jugoslovanskega ministrskega predsednika dr. Stojadinovića o osnovi prijateljstva med Anglijo in Jugoslavijo, služijo angleškim državnikom kakor tudi izomskim zastopnikom in dnevnemu tisku kot jamstvo za to, da bo bivanje kneza-namestnika v Londonu kraj zasebnega značaja, a da bo že po samih okolišnih služilo k razbistrenju marsikaterih mednarodnopolitičnih vprašanj in bo postalo krepak doprinos k mirovni politiki, ki je tako dosledno zasledujeta Velika Britanija in Jugoslavija v enem najvažnejših predelov Evrope, kjer se križajo razne interesne ceste.

Blumov sunek v komuniste Komunisti propadli v vojnem odboru parlamenta

Pariz, 14. nov. b. Borbo, ki so jo pričeli komunisti proti francoski vladi ljudske fronte, so doživeli v teku večerajšnjega in današnjega dne poraze. Zborniški vojni odbor je z 28 : 0 glasovi izrazil zaupnico ministru za državno obrambo Daladieru in obenem izrazil željo, da se obramba Francije spravi do skrajne stopnje, tako, da bo država sposobna odbiti vsak napad, pa najsi pride od katerekoli strani. Pet poslancev se je vzdrževalo glasovanja. Proti večeru je Blum sprejel delegacijo levičarske stranke, ki je na željo komunistov zahtevala od vlade, da revidira svojo nevrtralno politiko Španije. Komunistični narodni poslanec Duchlos je izjavil ministrskemu prdsedniku Leonu Blumu, da sedanja vlada smatra, da je njena sedanja politika nevrtralnosti edino pravilna in jo napram vsakomur lahko opraviči. Leon Blum je skušal v svojem govoru prepričati komuniste, da Francija v sedanjem trenutku ne sme delati nobenih zunanjepolitičnih akrobacij. On sicer popolnoma razumeva čut, ki ga imajo francoski komunisti do svojih španskih tovarišev, toda položaj v Evropi je tak, da mora biti Francija zelo previdna, če hoče ohraniti mir. Francija ne sme nikdar na sebe prevzeti odgovornosti umika iz londonskega nevrtralnega odbora, ker bi imelo to usodepolne posledice. Delegacije vseh levičarskih strank z izjemo komunistov so bile z odgovorom ministrskega predsednika Leona Bluma zadovoljne ter so tudi tukaj komunisti dobili nov udarec.

Delbos o zunanji politiki

Pariz, 14. nov. b. V senatnem odboru za zunanje zadeve je imel snovi daljši govor francoski zunanji minister Delbos in sicer o zunanji politiki Francije. Najprej je podal poročilo o stanju razgovorov med petimi zapadnimi velesilami, predvsem pa je obravnaval nasprotja, ki so nastala v vprašanju sklenitve zapadnega pakta. Delbos je poudaril, da francoska vlada zastopa strogo stališče, da se mora po rešitvi zapadnih problemov preiti tudi na rešitev splošnih evropskih problemov, če se hoče zavarovati trajen mir. O dogodkih v Španiji pa je dejal, da londonski nevrtralni odbor pripravlja cela vrsta praktičnih ukrepov za uspešno nadzorovanje uvoza in vojnega materiala, za obe strani pa se stranki v Španiji. Fran-

Ciano v Pešti

Budimpešta, 14. nov. b. Italijanski zunanji minister grof Ciano je davi ob 10 obiskal italijansko pokopališče ter tam položil venec. Ob 11 je prišel pred spomenik padlih madžarskih vojakov v svetovni vojni ter tudi tam položil venec v imenu Italije. Pri tej priložnosti so bili v sprevodu številni zastopniki madžarskih vojaških in civilnih organizacij. Popoldne je odšel grof Ciano v predsedstvo vlade ter imel tam daljšo konferenco z zunanjim ministrom Kanyo in s predsednikom vlade Daranyem. Ob 1 se je Ciano odpeljal v avdicenjo k grofu Horthyju. V budimpeštanskih uradnih krogih poudarjajo, da je obisk grofa Ciana predvsem gospodarskega značaja in da so sedanja pogajanja le načelna. Glavna pogajanja vodi pooblaščen minister dr. Nickl, ki je sodeloval pri dunajskih razgovorih in ki se je direktno odpeljal v Rim. V glavnem gre za uvoz madžarske pšenice v Italijo.

London, 14. novembra. b. Sinoči sta se dolgo razgovarjala angleški zunanji minister Eden in italijanski zunanji minister Grandi. Italijanski poslanik je podal Edenu obširno poročilo o italijanskih predlogih za sklenitev gentleman agreementa, glasom katerega naj bi se uredili odnosi obeh držav na Sredozemskem morju.

coska vlada ni spremenila svojega stališča glede dobave orožja v Španijo, ter bo tudi v bodoče izpolnjevala vse obveznosti, ki jih je prevzela napram nevrtralnemu odboru v Londonu. Ob koncu svojega govora je podal še obširno poročilo o srednji Evropi. Na številna vprašanja glede težav, na katere je naletela Francija zaradi svoje zveze s sovjetsko Rusijo, je Delbos odgovoril: Pogodba med Francijo in sovjetsko Rusijo mora ostati in veljati, ker je to v interesu svetovnega mira in v interesu spoštovanja mednarodnih pogodb. Delbos je opozoril na radostno solidarnost med Francijo in Veliko Britanijo ter je izrazil upanje, da bo to dejstvo v prvi vrsti obvarovalo mir v svetu.

Vohunska afera v SSSR

London, 14. nov. b. Dopisnik »Daily« Expressa« poroča iz Moskve, da se v zvezi s senzacionalno vohunsko afero vršijo številne aretacije. Ruska grofica Irena Mihajlovna je ukradla mobilizacijski in operacijski načrt sovjetske vojne za slučaj kakšnega spopada na zapadu. Mihajlovna je bila stara agentinja GPU, istočasno pa je imela ljubezenske odnose z nekim višjim častnikom sovjetskega generalnega štaba. Oba sta bila aretirana, toda načrti so že prišli v roke neki tuji sili. GPU je izvršila številne aretacije.

Zadnji ostanek versajske pogodbe

Belgrad, 14. novembra. Nemški poslanik von Heeren je danes obiskal predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Stojadinovića in mu izročil noto nemške vlade, iz katere se vidi, da se Nemčija odpove nadaljnjemu izvajanju določb versajske pogodbe, v kolikor tičejo internacionalizacije raznih rek, ker dozdajna pogajanja za spremembo tega režima niso obrodila sporazuma. Predsednik vlade in zunanji minister je sporočil nemškemu poslaniku, da si jugoslovanska vlada pridržuje odgovor na to, dokler ga ne prouči. S tem je Nemčija odgovorila zadnji del versajske pogodbe, razen teritorialnih določil.

Srditi boji za Madrid

Rdeči so bili te dni uspešni

General Franco je začel znova napadati

Franco bo napadel z 40.000 možmi

Madrid, 14. novembra. c. Sedaj ima general Franco zbranih 40.000 vojakov okoli Madrida. Sredi je začelo topništvo z obeh strani močno obdelovati obe strani in ta dvoboj traja že 24 ur s spremenljivo srečo. Dopoldne je poskušalo 7 rdečih tankov prodreti čez most Toledo, pa so se tanki morali vrniti v Madrid nasaj. Nacionalisti so nato izvršili napad preko mostu, bili pa so savičeni, vendar pa so s mostu niso več umaknili. Nacionalisti topništvo zelo močno obdeluje južni kolodvor in je sedaj ta kolodvor cilj nacionalistov.

Težišče bitke pa se je preneslo v zrak, kjer se je dopoldne zopet spoprijelo 28 letal z obeh strani. Bitka je ostala neodločena, dasi pravi vlada, da je zbil 9 letal, od teh dvojice italijanskih in 7 nemških letal.

Dopoldne ob 14 so nacionalisti izvedli močan sunek na rdeče 300 m od reke Manzanares. Rdeči so bili pobiti in nacionalisti so se takoj utrdili na tej postojanki.

Pariz, 14. novembra. b. Vesti o položaju pred Madridom se glasijo takole: Nacionalne čete so prešle v ofenzivo za osvojitve španskega glavnega mesta. Nad Madridom se neprestano vodijo letalske borbe. Okrog polnoči je general Queipo de Llano sporočil po sevillski radio-postaji, da bodo morale čete generala Franca zaradi hudega odpora komunistov pričeti z drakonskimi ukrepi, da stro odpor nasprotnika. Kmalu se bo videlo, kako dolgo se bo lahko upiralo glavno špansko mesto brez hrane, brez vode in brez municije.

Iz glavnega štaba nacionalistov na Salamanci je bilo izdano sredi uradno poročilo, ki govori, da je bil na vsej fronti obdobje večeršnjih napadov marksističnih sil, ki so imele težke izgube. Nacionalistom se je posrečilo popraviti svoje prve položaje ter energično nadaljevati s čiščenjem zasedenih mestnih četiri. To čiščenje je seveda zelo težko, ker je odpor rdečih milic zelo močan. Dalje trdijo nacionalisti, da so v teku večeršnjega dne sestrelili 18 letal rdečih, med katerim je bil tudi ruski bombnik. V istem času pa so nacionalisti izgubili samo eno letalo. Zadnje poročilo madridske radio-postaje pa pravi, da nacionalisti živahno obstreljujejo vladne položaje ob reki Manzanares. Na levem krilu so nacionalisti izvršili napad, da bi tako podprli lastno desno krilo, ki je bilo zelo izpostavljeno pritisku vladnih čet. Pri napadu na področje med Karabanchelom in Leganesom, ki se je izvršil pod varstvom tankov in topništva, je prišlo do krvavih borb, ki pa so ostale neodločene. Proti večeru so nacionalne čete naskočile rove rdečih od Villa Verde do južnega madridskega predmestja, toda tudi tukaj niso dosegli svojega cilja. Res pa je samo eno, pravi Havasov dopisnik, borbe so se pričele razvijati zopet v korist nacionalistov in pri milicih se opaža splošna utrujenost in apatičnost. Zaradi tega je pričakovati skorajšnjega napada nacionalnih čet, ki bodo izkoristili ugoden trenutek in zadati sovražniku odločen udarec.

Madrid brez vode

Sevilla, 14. novembra. b. Iz štaba nacionalnih čet poročajo, da so nacionalisti doslej vodili vse borbe proti Madridu na najbolj human način, ker so hoteli povzročiti čim manj žrtev in škodo. Tukaj je tudi iskati vzroka njihovega počasnemu napredovanju. Ker pa so sedaj komunisti pričeli uporabljati v borbi za dosego svojega cilja najbolj odvratna sredstva, jim bodo tudi nacionalisti vrnil enako borbo, brezobzirno in krvavo. Prva naloga nacionalistov bo, da ustavi Madridu vodo, kajti vsi vodovodni rezervarji so v njihovih rokah. Nato bo prišla na vrsto električna centrala, ki je tudi v rokah belih.

Talavera dela Reina, 14. novembra. AA. DNB. Bitka okrog Madrida traja z nezmanjšano ogorčenostjo dalje. Na vsem bojišču, dolgem kakih 10 km južno in zapadno od prestolnice streljajo topovi od četrtke popoldne brez prestanka. Nacionalistične čete, ki so dobile zadnje dni okrepitve, so zbrale svoje topništvo na tem odseku in obstreljujejo z uspehom utrjene postojanke komunistov. Zapadno od Madrida je prekinjena železniška zveza v Escorial.

Zemunska vremenska napoved: Oblačno, deževje.
Dunajska vremenska napoved: Se zmeraj mli in spremenljivo vreme.

Važne postojanke belih ponovno zavzeli rdeči

Campamento, 14. novembra. b. Včeraj so se pričele borbe za obalo reke Manzanares od Casa del Campo do Princezinega mostu. Borbe se še vedno vodijo. Nacionalisti pravijo, da so Casa del Campo očistili rdečih čet in skušali prodreti v področje univerzitetnega dela mesta. Istočasno pa so milicijski izvršili protinapad ter hoteli s severa zajeti nacionalne čete ter jim udariti v bok. Akoja rdečih je imela v toliko uspeh, da so se morali nacionalisti nekoliko umakniti in prenehati z nadaljnjim prodiranjem. Istočasno pa se je pričel tudi z juga ob Casa del Campa napad na nacionalistične kolone proti segovijskemu mostu. Pred tem napadom so nacionalisti milicijske čete tudi prisilili, da zapustijo postojanke. V južnem delu madridskega bojišča so izvršili beli naskok do južne železniške postaje Delicias. Nacionalisti so tukaj prodrl v rove rdečih, toda takoj nato je sledila eksplozija in rovi z nacionalisti vred so zleteli v zrak. Kljub številnim napadom pa se položaj na bojišču ni skoraj popolnoma nič spremenil in uspeh

Še enkrat: Prerez Jugoslavije

Pred kratkim sta izšla s tem naslovom v nemških listih dva članka, o katerih je »Slovenec« že poročal. Gre za dejstvo, da so nemški časnikarji, ko so opravili svoje potovanje po naši državi in seveda tudi po Sloveniji — smeli pisati po svojih časihopisih o Jugoslaviji le, če so opustili opis Slovenije, torej o Sloveniji niso smeli pisati. »Slovenec« je poročal, da je temu najbrže vzrok misel Nemcev, da je Slovenija njihov »Kulturboden« ali pa vsaj da je Slovenija v njihovem vitalnem območju. Povedano je tudi bilo, da je temu nemškemu naziranjju kriv naš zgodovinski položaj — dasi bi morali in se moramo po vseh svojih močeh ravnati po vsakokratnem takem položaju.

Mi Slovenci se ne zavedamo okolščin, ki povečajo, tako, za nas precej porazno mnenje Nemcev in vsekakor tudi v posredno kulturo vsega naroda. Pogledimo okoli sebe: Hitlerjeva Nemčija rase po zunanjem ugledu po notranji organizaciji in po državljanski vzgoji svojih ljudi. Voditelji Nemcev smatrajo, da je narodni socializem najtemeljitejši vzgojni faktor, kar je za Nemce spričlo njihove mentalitete očitno res močno sredstvo. Sistem, brez dvoma istega cilja je italijanski fašizem. Oba naroda jemlje ostali svet, ne glede na to ali na sisteme odobrava ali ne, kot taka in z njimi računa. Tu ni mesta kritiki, ali je tak pojav več ali manj kulturni ali ni. Namestu je le čimprejšnja ugotovitev, da je tako. Kajti mi ne živimo na luni da bi lahko znanstveno opazovali in registrirali nihanje in gibanje sosedov. Morali bi vsak njihov utrip ne samo čutili, temveč tudi stvari primerne reagirati. Ne izgleda pa ravno, da tako ravnamo — smo včasih celo duhovito, se n. pr. spotikamo nad sistemom državljanske vzgoje dece v italijanskih osnovnih šolah, kjer se otrokom že prve ure vzbija v glavo, da so sinovi volkulje, itd.

Kako se pa pri nas vzgaja deca, mladina in ljudstvo! Današnji absolventi osnovnih, meščanskih in istovrstnih šol vedo malo ali pa prav nič povedati o slovenski zgodovini, o zemljepisu pa toliko kolikor o Avstraliji. Na tem mestu naj bo še dovoljeno, da se poslužimo sledečega primera: Vodstvo ljudske univerze v Mariboru še danes, ko beležimo 18 (z besedo osemnajst) let politične neodvisnosti od nemškega naroda, vabi, da Slovence predavajo — nemški predavatelji, ki brez dvoma predavajo skozi svoje »špegle« in, ki prihajajo iz dežele, v kateri poznamo tragičen položaj, naših do vratu v ponižanju gazečih slovenskih ljudi. In mi Slovenci v Mariboru ne najdemo v tem slučaju drugačne rešitve.

Pri nas marsikdo še preveč ceni tujstvo, od obrtnika preko vzgojitelja in višje. Izoblikovati si moramo predvsem pojem »tujstvo«. Pasti mora končno krilatica: »Z nemščino se daleč pride«, kajti povdariti je treba, da ta beseda na splošno izrečena napravi mnogo več škode, kakor pa koristi. Velikokrat slišimo n. pr. trgovskoobrnega uslužbenca: brez nemščine ne bi prišel nikamor. Kuko se bom pa razumel s trgovskim potnikom Nemcem, ali kako bom odgovoril na ponudbo — (červno od domačega podjetja). — Kakšna za-

nacionalistov je bil doslej minimalen. Sedaj je nastalo majhno zatíjse, ter se oba sovražnika mrzlično utrjuje.

Po zavzetju letališča Getafe so marksisti zopet vzpostavili železniško zvezo med Madridom in Valencijo. Proga se uporablja izključno za transport novih čet in hrane. V Madridu se pričakuje, da se bodo v kratkem vrnili vsi člani vlade, ki so sedaj v Valenciji.

Madrid, 14. novembra. AA. Havas. Predsednik madridske vlade Largo Caballero je včeraj obiskal več odsekov na madridski fronti. Na vseh odsekih je imel posvete z načelniki generalnih štabov. Povsod so ga sprejeli z največjim navdušenjem. Njegova pot je bila v zvezi s ofenzivo, ki so jo vladne čete začele včeraj dopoldne.

Na fronti pri Esteponi in pri Malagi trajajo borbe že pet dni. Nacionalisti so bili prisiljeni, da so se morali umakniti. Ranjeni nacionalisti v bolnišnicah izjavljajo, da so vladne čete v Madridu opremljene bogato z najmodernejšim orožjem tujega proizvoda. Izgube na obeh straneh so zelo velike. Križarka »Almirante Cervera« prevaža še zmeraj iz Maroka čete in orožje. Te čete gredo takoj na fronto pri Madridu. Neki nacionalistični častnik je izjavil, da rabi general Franco še 20 tisoč mož za napad na Madrid. Zadnji teden jih je prišlo iz Maroka že 10.000.

Odbor za obrambo Madrida je izdal opoldne tale komunikate: V večeršnjih bojih so naše čete sestrelile devet nacionalističnih letal. Naše letalstvo je izgubilo v teh bojih tri letala. Boj topov je bil na vseh odsekih madridskega bojišča zelo močan. Pri Vilaverdi so naše čete prodrlje več kilometrov. V odseku Carabance so naše čete odbile hude napade Maročanov.

splejnost! Kdo išče kruha, ti pri Nemcu ali Nemec pri tebi? Ko s brata absolvent meščanske in istovrstnih šol za službo, ga doleti prejkolesje vprašanje: Znaš nemško? Nemščino pa »morajo« znati radi »mojstra-specialista« ali pa celo samo radi četa, ki je v tem in v tem kraju le zato, ker je ljudska moč cenejša in ker trg za prodajo blaga še ni zaseden odnosno je redko zaseden. Vse delavstvo v tovarni, še bolj pa mlajše pomožno in uradno osebe mora prenašati radi enega ali dveh samopasnešev nemški jezik. To samo na sebi še ni slabo, slabo pa je, kar iz tega izvira in kar ima dalekosežne posledice namreč, da zleze človeku v kri in mozeg tipično hlapčevstvo in sužnost in da visi človeku nemški duh kakor Damoklejev meč nad glavo. V tem oziru si nimamo med seboj ničesar očitati. Če se le da, tuju vedno v tujem jeziku postrežemo. To je težka rana na samozavesti, ki noče in noče ozdraveti. Pozabljamo, da je narodna zavest podlaga za vako pravo kulturo. Zdravilo tej rani je radikalnost, četudi z nekoliko škode v začetku, kajti še tako pretirana radikalnost ne more napraviti nikoli take škode, kot jo ima za posledico hlapčevstvo.

Kadar bo naš mladi svet v trgovskoobrnito službo stopajoči, g. luh za Nemce, to je za onega, radi katerega »moramo« v praksi znati nemško — tedaj se bo šele Nemec potrdil do slovensčine, ali pa jo bo v svoji oholosti rajši odkuril čez mejo, kar bosta »dve muhi na en udarec«, vsekakor pa najpovoljnejši izid.

Ugovor, da smo sosedji z Nemci in da bi naši poslovni odnosi radi neznanja nemščine v širših plasteh ljudstva padli v našo škodo, je spričlo dejanskih razmer in možnosti velike gibljivosti v poslovanju pri natančnejšem in stvarnem razmotrivanju tega predmeta izključno platonično.

Le na radikalen način bodo enasoma tudi izlozbe naših knjigarn, ki so eno najzlastnejših zunanjih znakov naše kulture, spremenile svoje doseganje, slovenskega človeka in slovenske zemlje nevedno lice. Tako šele bo postavljen prvi in najzanesljivejši temeljni kamen obrambne zgradbe, ki bo sposobna kljubovati pohlepu tujca po naši zemlji.

Iz učiteljske službe

Belgrad, 14. novembra. m. Postavljeni so sledeči novi učitelji in učiteljice v Sloveniji:

Fabijani Vladimir, Zamostje; Geršer Alojzij, Dol. Bistrica; Kinkl Janko, Sv. Ana v Slovenskih gorah; Gajš Oskar, Ojstrice; Gerkman Stanislav, St. Mihi nad Mozirjem; Hlupič Franc, Sv. Jurij ob Pesnici; Kranjčič Ivan, Sv. Jurij ob Pesnici; Rijan/Munih Franc, Sv. Florijan; Palčič Ivan, Bakovci; Peče Ivan, Svečina; Pečovnik Stanislav, Tišina; Perenič Danijel, Predanovci; Pintar Mihael, Prelog; Poljanec Dušan, Buče; Rebnik Ernest, Zetel; Regvat Ivan, Dobje; Čič Stefan, Ajdovec; Starec Bogomil, Gabrje; Stojkovič Rajko, Dragatuš; Sinkovec Emanuel, Loka; Utratik Edvard, Adlešiči; Reiter Henrik, Zagradec; Družinšek Marija, Bohinjska Bela; Švigel Bogomila, Dol. Bistrica; Cerkovnik Jože, Doležljivej; Krabonja Antonija, Poljane; Jenčič Vida, Homec; Palčič Jožefa, Sv. Ana v Slovenskih gorah; Zaklokar Antonija, G. Lakoš; Čepon Neža, G. Lakoš; Pogačnik Sofija, Sv. Ana v Slov. Gorah; Tominec Marija, Odanci; Novak Terezija, Globoko; Kelvič Marija, Loški potok; Kline Ana, Dobrovnik; Pogačar Stefanija, Sv. Jelder; Podkrajšek Marija, Marija Reka; Ares Marija, Zamostje; Lešar Marieta, Mala Poljana; Nagode Elizabeta, Velika Poljana; Bevc Bogdana, Pukšinci; Turšič Ernestina, Serdica; Školar Doroteja, Tišina; Sima Amalija, Mačkovec; Zihel Helena, Serdica.

Vpokojena sta učitelja Korbar Franc iz Sv. Petra (Smurje) in Mercina Franc iz Gramovega (Logatec). Postavljena je Marija Lavek-Grahovak v Lenu (Maribor, desni breg).

Belgrad, 14. nov. m. Nocoj je odpotoval na shod JRZ v Skopje predsednik vlade dr. Milan Stojadinović. Z njim je odpotoval med drugimi tudi minister brez listnice dr. Miha Krek.

POPRAVEK

Na članek v št. 234 z dne 11. oktobra 1936 pod naslovom »Predsednik »nepolitične« organizacije v politični agitaciji« smo prejeli:

»Ni res, da bo predsednik Zveze kmetijskih fantov in deklet v kratkem razposlal še drugo okrožnico, ... ker tudi dosedaj ni poslal predsednik Zveze kmetijskih fantov in deklet v izvrševanju te svoje funkcije nikake okrožnice, ki bi kakorkoli zasledovala politične tendence. Se manj je to storila organizacija kot celota oziroma njen odbor. Ako pa je razposlal Ivan Kronovšek, »ki je privatno tudi predsednik Zveze kmetijskih fantov in deklet«, svojim tovarišem v Vašem listu natienjena navodila, ni s tem prav v ničemer prekršil društvena pravila, temveč se je le poslužil pravice, ki mu jo kot svobodnemu državljanu dajeja ustava in zakon. Organizacija Zveza kmetijskih fantov in deklet pa ostane kljub temu nepolitična.«

Domači odmevi

Priznanje »Slovenca«

Tednik »Nova riječ«, ki ga je v Zagrebu začel izdajati g. Večeslav Vilder, je v svoji drugi številki v celoti ponatisnil naš uvodnik od dne 27. septembra l. l. pod naslovom »Boljševizem in krščanstvo«. Upravičenost ponatisa je utemeljil s sledečo opombo: »Pripomniti moramo, da je »Slovenec« izmed vseh časnikarskih organov naše države najodlolednejši, najostrejši, pa tudi najinteligentnejši borec proti komunizmu.«

Za izpremembo srbske pravoslavne cerkve

Senator Daka Popović se je v svojem glasilu »Dan« v dolgem članku zavzemal za poživitev delovanja srbskega pravoslavja. Toži nad razravanostjo in plitvostjo, ki se je polastila zlasti mladine, in poziva ves narod, naj stanje skuša popraviti: »Vsa naša ostala plemena in narodnostne skupine bodo razvijale svoje duhovno življenje brez motenj, samo najmočnejše pleme, ki se je pridobilo največ zaslug za naše narodno osvobodjenje in zedinjenje, se bo še dalje zibalo kakor ladja brez krmarja na odprtem morju. Pleča 24 arhijerejev so preslabla, da bi mogla premakniti naš pravoslavni narod iz te letargije, v katero je zapadel. Samo sodelovanje vsega naroda more ta svet razgibati k novemu ustvarjanju. Nato govorijo o cerkvah, katere bi moral narod z večjo ljubeznijo in skrbnostjo vzdrževati: »Koliko plemenitih navdahnjenj so ti hrami dali skozi stoletja, kako pa so danes nemi in prazni! Stoje kakor zapuščene sirote, katerih se nihče ne spomni. Lepote naših starih hramov zares izumirajo in to neslavno, kakor v ihtenju in solzah. Zgrajeni so bili z veliko ljubeznijo, mi pa njihovega nemega govora in pogledov ne razumemo. Ni roke, ki bi jim prihitela na pomoč. Ni pobožnih darovateljev, ki bi jih obnovili in ohranili vsaj to, kar je še ostalo od njihove veličastne lepote. Pobožni kralj Aleksander I. Zedinitelj, kakor da je bil zadnji potomec, ki jih je razumel in doumel. Jugoslovanski narod kot celota pa je brez čuta in brez ljubezni do teh prastarih lepot, pri čem njegove težke, pa lepe preteklosti in slave. Ali more zanje skrbeti samo 20 episkopov, brez sodelovanja in žrtve celega naroda? Koliko teh cerkva, šol, samostanov, njiv, gozdov, pašnikov in drugih predmetov pa je razmetanih po celi Jugoslaviji? Ves naš pravoslavni narod se mora vpreči v težek voz, da se vse te vrednosti ohranijo in še pomnože.«

Teško slovo od JNS

Odličnim slovenskim prvkom se je težko zares posloviti od JNS, ki jim prav za prav nikdar ni prizadejala nobene krivice. Če jim danes ne more tako dorečljivo streči kakor jim je nekdanj, to pa menda še ni tak greh, da bi morali sedaj vsi bežati od nje. Zato ji hočejo slovo nekoliko olajšati z upanjem, da se bodo kdaj pozneje morda še videli, čec si JNS zopet opomora. Tako tolažljivo izzvenj izjava, ki jo je dal bivši ban dravske banovine in bivši ljubljanski župan dr. Dinko Puc dopisniku »Politike«: »Kar se tiče naših odnosov z JNS, nimamo razloga, da bi bili proti njej nestrpni. Saj vemo, da gredo tudi naši posmernic naprednega nacionalizma. Pa vendar so med nami razlike, ki so na delne in taktične narave. V nekaterih točkah se razhajamo, to pa še ne pomeni, da bi ne mogli v gotovih razmerah zopet složno sodelovati.«

Fronte proti fašizmu

Po Evropi tako odmevajo gesla, da se morajo vsi demokratični elementi zbrati v skupne fronte proti fašizmu, da pametnega človeka že kar ušesa bole. Najhuje pri tem pa je to, da nič prav za prav ne veš, kdo je demokrat in kdo je fašist. Najbolj pridni pri tem vtipu so komunisti, ki se kakor otrok teme, boje naco-fašizma, ker povsod kaj hitro razgali njihove skrivnice in jih raznese. Kakšne namene imajo komunisti s to mobilizacijo proti naco-fašizmu, je povedala »Straža« v viharju v posebnem članku, ki ga zaradi njegove jasnosti v celoti ponatisujemo:

Beseda fašizem v današnjih razmerah slabo zveni, draži živce, vzbujata nemir in sovražno razpoloženje, elektrizira. Komunisti po vseh državah hite z ustanavljanjem »protifašističnih ljudskih front«. Borbo proti fašizmu proglašajo za svoj monopol. Proti komu vodijo to silno borbo? Proti Mussoliniju, Hitlerju ali proti Salazarju, Sušniku in drugim? Kaj pa je prav za prav fašizem? Kdo ga predstavlja? Kdo ga vodi? Kaj nam pove o fašizmu znanstvena analiza? To ni važno. Vsi nasprotniki komunizma, idejni ali politični ali kakršnikoli že, morajo dobiti skupen žig in ni mu primernejšega imena od fašizma. Kdor se bori proti komunizmu, ali ne stopi v ljudsko fronto, ga komunisti proglašajo za fašista. Katera organizacija uvaja v svoje delo disciplino in red, je fašistična. Kdor sledi svojemu krščanskemu svetovnemu nazoru in se bori proti materializmu, je fašist. Kmet ali delavec, ki hodi v cerkev ali ljubi svoj narod, je fašist. Fašizem povsod, kjer je in kjer ga ni. Vsekakor gre boljševikom pri srditem mahanju po »fašizmu« za to, da ustvarijo močno protitež proti rastočim nacionalnim dvigom mnogih evropskih držav, ki hočejo temeljito pomesti s komunizmom. Pomnožitev rdečih vrst s protifašističnimi gesli je seveda vzporedna njihova želja.

Če podpira fašizem pogansko oboževanje nacije, če pomeni nevarnost za mir, če prizira svobodo človeške osebnosti, vzdržuje in podpira velike zmote. Toda ali je zmoten resnične borbe proti tem izrodkom komunizem, tisti komunizem, ki neti razprtije in organizira krvava klanja po vsem svetu, ki predstavlja morda največjo nevarnost za svetovni mir, ki polaga bombe sovraštva in razdora med krvne brate, tisti komunizem, ki izvaja v Rusiji ultrafašistično diktaturo, se poslužuje nasilja in ne dopušta sence svobodnega verskega in političnega delovanja? Primer Zinoviev-Kamenev bo menda dovolj kričeč, ka-li? Katoličani paš nismo tako nespretni, da bi se v borbi proti fašističnim zmotam zvezali s stokrat hušimi komuno-fašisti moskovske fronte, torej z ljudmi, ki bi nas ob prvi priliki uničili. Moskovska »protifašistična fronta« je velika hinavščina in kričeče protislovje z osnovnimi zakoni človeške pameti.

Belgrajske vesti

Belgrad, 14. novembra AA. Danes opoldne je prispel na zemunsko letališče minister gospodarstva in predsednik nemške narodne banke dr. Hjalmar Schacht. Na letališču so dr. Schachta poleg zastopnikov nemškega poslanstva v Belgradu pozdravili guverner Narodne banke dr. Milan Radosavljevič, drugi podguverner dr. Ivo Belin, in glavni ravnatelj dr. Milan Protič. Dr. Schacht je po krajšem postanku na letališču odpotoval v Ankaru.

Kal „ljudske fronte“, ka-li?

V petek smo na tem mestu povedali, da bi levičarski deli (socialisti, demokrati, zemljoradniški) erbeke opozicije radi prišli pod streho »združene opozicije, da bi jo tako podprli in ji dali tudi nekaj svojega levega duha.

Za občinske volitve v dunavski banovini pa so sklenili sporazum zastopniki samostojnih demokratov in Vojvodini in zastopniki »Socialistične zajednice delovnega ljudstva«, ki jo vodi dr. Živko Topalović. Podpisali so poseben sporazum, v katerem so izrazili svoj sklep, da bodo po celi Vojvodini postavljali za občinske volitve skupne kandidatne liste, čes, da je »odločilne važnosti, da se vsi borci za resnično demokracijo, vsi prijatelji demokracije, vsi demokratično opredeljeni državljani brez ozira na njihovo ožjo strankarsko-politično pripadnost in versko ali narodnostno opredeljenost združijo in da se s skupnim nastopom zoperstavijo fašističnim demagogom.« Sporazum so v imenu demokratov poleg drugih podpisali tudi dr. Milan Kostić iz Zemuna, dr. Rajko Djermanović iz Beograda in dr. Duda Bošković iz Pančeva. V imenu socialistov pa so ga podpisali Gjura Hadnačev, Peter Rajković, Anton Rozmajer, vsi iz Novega Sada; Jakša Damjanov in Kizur Stevan, oba iz Subotice.

Ali ni značilno vse to nenaravno združevanje baš v času, ko so se dosežanje skupine erbeke združene opozicije nekako zedinile glede vprašanj bodoče preureditve naše države? Le kaj bo rekel dr. Maček, ki je bil do sedaj v zvezah samo z Davidovičem, J. Jovanovičem in Stanojevičem, ako v nadaljnjih razgovorih pride preden poleg teh še vsa ta pisana družina? Tudi to ni brez pomena, da se za tako združevanje najbolj zavzemajo levičarski zemljoradniški pod vodstvom dr. Dragoljuba Jovanoviča. Tudi samostojni demokratje, ki delujejo pod vodstvom Adama Pribičevića po poslednjih navodilih Svetozarja Pribičevića, so razvili polno javno delavnost v tej smeri. Vse to nas sili k sklepu, da takile sporazumi med strankami, ki imajo tako nasprotujoča si načela, ako hočejo ostati vsaka pri svojih, niso samo krajevni sporazumi za te ali one občinske volitve.

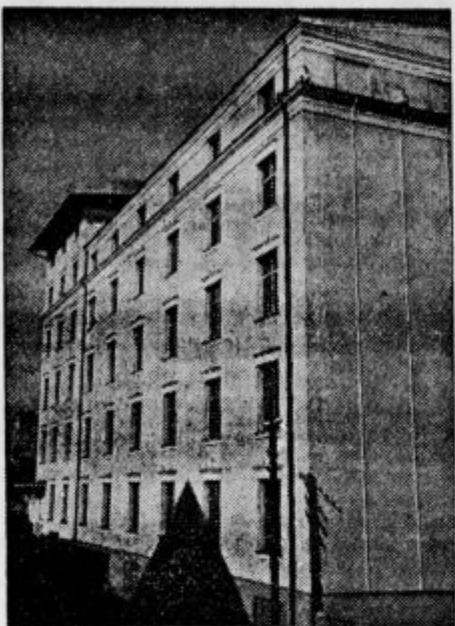
Druga značilnost pri tem pa je ta, da si upajo biti plat zvona za obrambo demokracije v času, ko so že vsi postali demokratični, celo Uzunović, Jevtič, Živković in vsa JNS. Kako naj potem ločimo, kdo je zares za demokracijo, kdo pa samo iz zadrege, ker mora jesti grenki kruh opozicije? Zagrebški »Obzor« pravi na vse to: »Naši fašisti in diktatorji niso tako močni, da bi bila potrebna splošna mobilizacija vseh demokratičnih moči. Mi bi celo dejali, da je boljševiška nevarnost mnogo bolj pogubna moda kakor pa fašizem in hitlerizem. Pri nas se v politiki javlja samo tu in tam kak voditeljček ali kaka nacionalno socialistična simpatija, v književnosti, gledališču, umetnosti in kinu pa je boljševizem velika moda. V številnih časopisih se razlaga in označuje marksizem, vedno pod varstvom delavskih interesov in navideznih socialistov. Res je, borci »ljudske fronte« poudarjajo, da se samo polom demokracije morejo rešiti naša notranja vprašanja. Proti temu gotovo nihče nič nima. Ker pa ni nikogar, ki bi bil zoper demokracijo in demokracijske metode, čemu je potem potrebna »ljudska fronta«, čemu je potrebna zveza s socialisti, ki so internacionalci, katerim sploh ni za rešitev naših narodnostnih vprašanj, ampak so po svojem programu levičarji v duhu Karla Marksa in Engelaa. — Dr. Maček je nekoč že izjavil, da so Hrvatje demokracije in da ne čutijo nobene potrebe po »ljudski fronti«. Gotovo pa je nimamo po taki fronti, ki bi klicala na pomoč boljševike, da bi premagala fašiste.«

K temu mi pripominjamo samo tole: Tabori se enujejo. Prej ali slej se bo moral odločiti vsak posameznik.

Pomen novega Vajeniškega doma v Ljubljani, Kersnikova ulica

Danes ob devetih dopoldne bo prevzvišeni g. knezoškof dr. Gregorij Rožman slovesno blagoslovil novo kapelo v Vajeniškem domu v Kersnikovi ulici. Povodom te slovesnosti naj povdarimo pomen Vajeniškega doma.

Za razvoj kulturnega in gospodarskega napredka pri posameznih narodih je nedoglednega pomena ustanovitev dobrih vzgojnih zavodov. V zgodovini našega naroda nam to priča zlasti ustanovitev dijaškega zavoda Alojzijevega v Ljubljani leta 1846. Iz tega zavoda smo dobili pionirje naše kulture: Levstika, Stritarja, Jurčiča, Detela, Medveda, Finžgarja, dobili smo nedogledno vrsto vzornih duhovnikov z nadškofom dr. Jegličem na čelu, dobili smo znanstvenike: slovst. zgodovinarja Josipa Marna, dr. Grudna, dr. Ušeničnika, dr. Grivca itd.

Prav tako važen kot kulturni napredek nam je vsestranski gospodarski razvoj. Naša domovina se od dne do dne bolj industrializira, vedno bolj potrebujemo izobraženih rokodelcev in obrtnikov. Dobili jih bomo le v takem naraščanju, ki si more v mladosti nemoteno bistrum, krepiti voljo in plemeniti značaj. Vse to se more v najpopolnejši meri vršiti v vzgojnem zavodu za obrtno mladino. Prve temelje takemu zavodu je pri Slovencih položil profesor in znani jezikoslovec Franc Metelko (1799—1860). Nad 40 let je poučeval v verouku obrtne vajence, jih učil in vzgajal in s prav očetovsko ljubeznijo gmotno podpiral in oskrboval. Pri raznih dobrotah je nabral glavnic, ki jo je v svoji oporoki določil za vajence. Bila je tako velika, da bi se bilo lahko ustreglo njegovi želji in se sezidal v Ljubljani Vajeniški dom.

Metelkovo delo se je vsa leta po njegovi smrti smotreno nadaljevalo v Kat. društvu rokodelskih pomočnikov, od leta 1887 v Rokodelskem domu. Društva, ki imajo tu svoj sedež, so tekmovala v prizadevanju za izobrazbo vajencev. Društvo rokodelskih mojstrov je vztrajno gojilo skrb za mlade rokodelce, Društvo rokodelskih pomočnikov je smatralo kot posebno važno nalogo delovati za pridobitev dobrega naraščanja. Mladeniško društvo pa je zbiralo obrtne in trgovske vajence in jim kot stanovsko društvo za vajence oskrbovalo vsestranski pouk.

Manjkalo je še vedno posebnega zavoda za vajence, kjer bi imeli mladi ljudje tudi stanovanje in prehrano. Nalogo, da se sezida tak zavod, je prevzelo leta 1906 ustanovljeno Društvo za varstvo vajencev. Do leta 1914 je s pomočjo Marije Svetinove ustanove in z Uradom za pospeševanje obrti vse uredilo in zagotovilo gmotna sredstva, da bi se sezidal dom za 300 vajencev. Svetovna vojna je ta načrt preprečila. Prav med vojno pa se pokazalo, kako nujno potrebuje Ljubljana večjega, vsem modernim zahtevam ustrežajočega Vajeniškega doma. Vedno večje število je bilo mladih ljudi, zlasti tisti sirot, ki bi se brez izdatne pomoči nikakor ne mogli posvetiti obrtnemu stanu. Zato je vodstvo Rokodelskega doma splošno izobrazbo obrtnikov namenjene prostore deloma določilo za začasni Vajeniški dom. Ob koncu vojne je bil v oskrbi Društva za varstvo vajencev ustanovljen začasni Vajeniški dom, v katerem je bilo 30 do 40 vajencev.

Božja previdnost pa je hotela, da je prav

začasni Vajeniški dom v Komenskega ulici — ki je seveda ostal tudi nadalje ves čas zatočišče obrtni mladini — obenem dal življenje novemu lepemu domu za vajence v Kersnikovi ulici. Na obnem zboru Dobrodelnosti, ki je pod vodstvom gg. Janeza Kalana in Antona Mrkuna ustanovila po vojni podružnice v vseh večjih krajih naše domovine, je zastopnik začasnega Vajeniškega doma zbranim udeležencem pojasnil, da Slovenci predvsem potrebujemo vzgojni zavod za obrtno mladino v Ljubljani. Vsi navzoči s enoglasno sklenili, da se določi Romova hiša na Poljanskem nasipu za Vajeniški dom. S tem sklepom je bil zagotovljen dom našim vajencem. Zaradi tedanje stanovanjske zaščite pa se vajenci niso mogli takoj naseliti v Romovi hiši. Zgodilo se je to pač po božji previdnosti. Romova hiša ni bila povsem pripravna za večji mladinski dom. Odbor Dobrodelnosti je je prodal in sklenil zgraditi Vajeniški dom na prostoru, ki je bil že pred vojno določen za ta namen, v Kersnikovi ulici za Medijatovo hišo.

Dolga in trnjeva pa je bila pot do sedanje moderne palače. Odbor »Dobrodelnosti« s predsednikom katehetom Valentinom Tomcem in s tajnikom višjim inšpektorjem Niko Battestijem je s pomočjo po obnem zboru določenih sredstev in velikodušnih darov drugih dobrotnikov dovršil zgradbo, ki je v ponos vsemu narodu kot najlepši Vajeniški dom v Jugoslaviji. Gosp. ing. Suhadole je s posvetovanjem s prot. Plečnikom napravil načrte za zgradbo, v kateri bi dobili vajenci razkošne prostore za svoje bivanje. Prostori so zamišljeni kot dom, ki vabi k sebi mladega fanta kakor očetova hiša in mu popolnoma nadomešča domačijo. V higijeničnem oziru si ne moremo misliti bolj idealne zgradbe kakor je naš dom. Vsi prostori so posebno zračni in svetli in polni svetlobe. Z veliko ljubeznijo je vodil delo pri zgradbi gosp. ing. Suhadole in z enako ljubeznijo je delo dovršil gosp. stavbenik Emil Tomažič.

Središče zavoda je krasna kapela, kjer bo mladina dobivala nadnaravno pomoč, da se bo vzgojila za delo, za žrtve v korist Cerkvi in domovini.

Posebna milost božja je, da so vodstvo zavoda prevzeli č. očetje križniškega reda. Oni so v svoji moški in mladeniški kongregaciji vzgojili toliko značajnih mož v Ljubljani, da nam je to najboljše poročilo, da bodo tudi v Vajeniškem domu vzgojili v resnici značajen obrtni naraščaj, iz katerega bomo dobili zavodne rokodelce in obrtnike, nositelje vsestranskega gospodarskega napredka.

V Vajeniškem domu se bodo v najvišji in v najzvrnejši obliki lahko razvijale danes toliko cenejne čednosti: demokratičnost, vzajemna delavnost, občestvenost, socialni čut. Te v mladosti pridobljene čednosti bodo ostale dika vsem gojencem. Z apostolsko gorečnostjo jih bodo širili v svojem delokrogu, tako da bo Vajeniški dom v resnici vir blagoslova našemu vsestranskemu kulturnemu razvoju.

Naš trnovski gospod

Danes se poslavlja od svoje fare naš trnovski gospod, župnik Francišek Sal. Finžgar. Nad osemnajst let in pol je pastiroval pri nas, kamor je prišel ob najtežjih dneh fare — proti koncu svetovne vojne, dne 2. aprila 1918. Kaj pomeni za nas Trnovčane naš odhajajoči gospod župnik, to ve samo tisti, ki je poznal faro leta 1918, pa jo primerja s to, kakršna je danes.

Njegov prednik, blagi gospod Vrhovnik, je omagoval in omagal zaradi svoje visoke starosti in bolezni, zato je bilo treba obilo poguma in krepke volje, v začetku leta 1918, po skoraj štirih vojnih letih, višjemu pastirju reči: »Prevzamem faro! Lotil se bom dela in ga dovršil tako, da bo všeč Osemu, ki mu služim!« Te besede brezniškega fanta, ki jih je izrekel, malo predno se je srečal z Abrahamom, so držale, — in še kako!

V prvi vrsti je bilo našemu gospodu na tem, da napravi farno cerkev za prav lepo in udobno ognjišče in posvetišče src. Da to doseže si je oskrbel med drugimi pravih cerkvenih pomočnikov, in sicer v osebi novega, prvovrstnega organista, ki je fari v veselje in ponos, prav tako novega cerkovenika.

Versko življenje je v vsakem oziru obnovil in poživil. Ze maja meseca 1919 je smarnice opravil sam, a ni jih bral iz kake knjižice, ampak s prosto besedo je svoje farane bodril in učil na zgledih majniške Kraljice. Se isto leto je bila uvedena naša lastna procesija Sv. Rešnjega Telesa,

Večkrat gleda „on“
njen obraz iz
neposredne bližine

Ali je lice vedno
tako negovano, da
ne izda Vaših let?
Ima polt vedno
medel blesk, živo
in zdravo barvo?

Za nego lepote rabimo dobro dnevno kremo: Elida kremo IDEAL. Ona obnavlja kožo, jo napravi gladko, polt ostane vedno mladostno čista. Ako redno uporabljamo to kremo, tedaj bo „on“ rekel za Vas: to je negovana žena!

ELIDA KREMA IDEAL

Z ustanovitvijo Vajeniškega doma v Ljubljani smo Slovenci bistveno izpopolnili našo organizacijo, oddolžili smo se tistim velikim milostim in dobrinam, ki smo jih prejeli od Stvarnika in jih izpopolnili v organizacijah, ustanovljenih po naših kulturnih delavcih, in ustanovili zavod, ki je potreben z ozirom na veliko poslanstvo, ki ga ima naš narod v prihodnosti.

bridkih ur v naši fari: Ze v jeseni leta 1918 je hudo gospodarila pri nas španska bolezen; zahtevala je pri bolnikih silnega dela gospoda župnika, a pri tem zahtevala veliko število žrtve.

Božja previdnost mu je poslala še drugih bridkosti, tako je moral doživljati božje rope s tatvinami v cerkvi, kraje v župnišču, pa drugo. Samomori so se ponavljali in težke smrtne nesreče, kakor je lani oznanil jih je našel do takrat natančno petdeset. Najhuši udarec zanj pa je bil, ko mu je bilo ustavljeno njegovo delo z razpustom Prosvetnega društva.

Za vso skrb in za vse delo, ki je izviralo iz ljubezni polnega srca gospoda župnika, za vse trpljenje, ki ga je zaradi nas prestal, bomo skušali s hvaležnim srcem povrniti na ta način, da bomo ob njegovem slovesu pa tudi pozneje prosili Kralja kraljev, naj mu pripravi počivališče na svojem Srcu.

Faras

pötem ko smo bili prej privesek stolni cerkvi. Naslednje leto smo imeli že prvi misijon, drugi mu je sledil leta 1930. Krščanski nauk nam je prestavil z zgodnje popoldanske ure na pripravi večerni čas. Ustregel je s tem faranom, ker je kot eden prvih razumel potrebe današnjega človeka.

Druga kaplanija je bila ustanovljena pod njim v Trnovem, da je s tem potrebi župljanov bolj poskrbljeno. Pomnožil je število vs. maš ob delavnikih in nedeljah, da bi le svojim vernikom olajšal posvečenje.

Posebno je vzbujal in vpeljeval med svojimi farani pobožnost do sv. Družine, katere sliko — pravo umetnino — je postavil na stranski oltar, kjer najdemo naše matere in otroci v današnjih težkih časih svoje res potrebno zatočišče.

Tesnejšega stika je iskal s svojimi ovčicami, ko je začel Marijino družbo za žene in jo ves čas vodil. Učil in svetoval je ter poizvedoval o potrebah in željah faranov. Mnogo je zvedel, mnogo slišal in s svojo preudarnostjo ter božjo pomočjo res tudi mnogo dosegel. Prav tako mu je bila pri srcu deklška Marijina družba, a njegovi ljubljenci so bili otroci v Marijinem vrtu.

Kot pristen Gorenjec je hotel imeti cerkev okrašeno vedno s svežim cvetjem, prav tako kot to zahtevajo cerkveni predpisi: Vse prijetno! Pa je od začetka naletel na težave, ko prejšnji cerkveni služabnik tega ni razumel; zato je trnovsko cerkev spocetka moral okraševati gospod župnik sam, ki je ob sobotah zvečer plezal po oltarjih ter lončke in druge posode postavljaj v božjo čast.

Cerkev je v svojem poslanem delu dobila povsem drugo lice: Odpravljena je bila prejšnja preobloženost in obiskovalcu kar dobro dene sedanja umirjenost. Na velikem oltarju ne miglja več stotine malih žarnic, zato je glavni oltar s svojo znamenito sliko lepo razsvetljen od nevidnega reflektorja. — Ljudska pobožnost je dobila svoje zadovoljstvo, ko je gospod župnik postavil v cerkev dva nova oltarja in sicer Srcu Jezusovemu in Mali Tereziki, pri tem pa na oba oltarja postavil kipa, ki sta pravi umetnini (Kraljevo delo) in pred obema kipoma prižgal luč v tudi umetniško izvršnih svetilkah.

Za svojega Evharističnega Kralja je gospod župnik oskrbel nov ciborij.

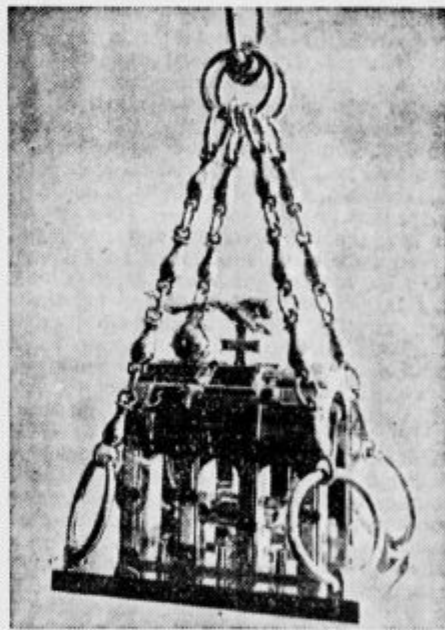
Nič manj ni bila zunanščina cerkve na skrb našemu trnovskemu gospodu, ki jo je pred sedmimi leti do kosti očistil in ometal. Težka je bila skrb, spraviti skupaj denar za to veliko delo, prav tako kot je bila nekaj let prej težka skrb, zbrati denar za nove bronaste zvonove, namesto onih, ki so bili šli v vojsko.

Pa tudi izven cerkve je naš gospod župnik opravil brezmejnega dela: Prosvetni dom priča o njegovi skrbi za naobrazbo; zavetišče, kjer dobi duševno in telesno varstvo dnevno 40 otrok in se nasitijo njihovi lačni kljunčki, govori o njegovi ljubezni do malih. Bolniki in reveži bi lahko dosti povedali o duševni tolažbi, ki jo deli župnikovo srce in pa o njegovih vedno odprtih rokah proti revnim in betežnim.

Trnovsko župnišče, ki je bilo že prva leta popravljeno in preurejeno, je postalo v teku župnikovanja našega gospoda važno in pomembno središče slovenske kulture in shajališče slovenskih literarnih in umetniških delavcev.

Tu le par najznačilnejših potez iz delovanja našega gospoda župnika, ki je pa še v mnogih drugih ozirih tako cerkvenih, kakor tudi prosvetnih ustvaril marsikako zamisel, zastavil tudi že lopato in že kopal, a ne končal, ker mora svojem nasledniku še nekaj pustiti: tako na primer barjansko cerkev in drugo.

Imel je pa naš gospod župnik tudi težkih in

Svetilka v spomin župnika Finžgarja v trnovski cerkvi. — Izvršil pasar Avgust Mencej, trnovski rojak.

Zanimiva pravda radi fotografije

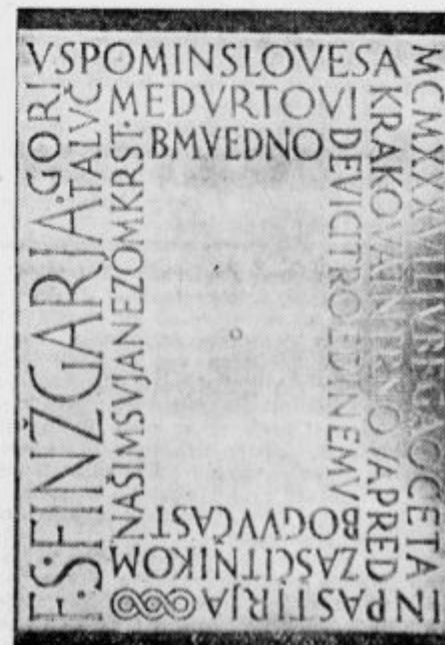
»Društvo za pospeševanje turizma v Orebiču« je lastnik gornje slike. Revija »Jugosl. turista« je priobčila pred dvema letoma to sliko v reklamne svrhe za drug letovišarski kre. Društvo v Orebiču je smatralo to kot prekršitev zakona o avtorskem pravu ter je zahtevalo od uredništva, da v naslednji številki priobči, da je to slika Orebiča. Uredništvo tega ni storilo, češ da je za to odgovorno društvo, ki je sliko uporabilo za svojo reklamo. Ker tudi društvo ni ugodilo zahtevi po popravku, je nastala pravda, ki se zdaj rešuje pri kasacijskem sodišču. Vse je radovedno, kakšen bo konec te pravde.

Vobče se smatra Orebič kot najbolj zdrav kraj Dalmacije. Vodovod z izvršno pitno vodo je bil zgrajen leta 1887. Plaža je letos dobila lep bufet. Vodi ga mnogim Slovincem znani g. Zic

iz Aleksandrovega. Kdor je bil v Aleksandrovem, ga gotovo pozna. On sam ne bi mogel povedati, koliko Slovincem je imel v gosteh. Pogovoril se z njim lepo slovenski, ker je bil deli časa v Ljubljani.

Letos je bilo tukaj 1400 izletnikov (16800 prenočin). Večinoma so bili Avstrijci, Čehoslovaki, Slovenci, Nemci iz Nemčije, Poljaki, Italijani in Angleži.

Za december se obeta večja družba lovcev iz Berlina. Lovili bojo deli časa šakale. Torej je tudi za ta šport Orebič primeren kraj. Svoj dom imajo Dunajčani in plavalavni bogoslovci. Ker je plaža ves dan na soncu, prihajajo na kopanje tudi gostje iz Korčule. Ko bo dovršena elektrifikacija, bo Orebič glavno morskotletovišče.

Napis na svetilki: V spomin slovesa 1936 ljubega očeta in pastirja F. S. Finžgarja gori ta luč med vrtovi Krakova in Trnova pred zaščitnikom našim sv. Janezom Krstnikom, blaženi Mariji vedno Devici, troedinemu Bogu v čast.

Ne pozabite si danes ogledati Leharjevo
šlager opereto »Wo die Lerche singt«

Škrjanček poje-žvrgoli

z Marto Eggerth
v Kinu Matici

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 15. novembra (24. pobinkočna nedelja): Jedert, devica; Leopold (Levbo), kralj.
Ponedeljek, 16. novembra. Otmar, opat; Neža Asiška, devica.

Novi grobovi

† V celjski javni bolnišnici je umrl ravno na 80. rojstni dan, kot žrtve vozne nesreče g. Karel Kroflič, ugleden posestnik iz Straže pri Teharjih. Pokojnik je bil odločen krščanski mož. Bodi mu domača zemlja lahka in mir njegovi duši! Zalujčim naše sožalje!

Osebnosti

— Is sodne službe. Sodnik Stefanovič Ljubomir je premeščen iz Stipa na okrajno sodišče v Zabar. — Državni tožilec dr. Hinko Lučovnik v Splitu je napredoval v IV. skupino.
— Poročila se je gđ. Marija Pogaj, trgovka, z g. Leonom Strakijem. Mlademu paru želimo obilo sreče.

Danes poje najslavnejši sodobni baritonist v KINU SLOGI

Lawrence Tibbett
operne arije iz »BAJAZZA«
in »CAVALIERE RUSTICANE«

v velikem opernem filmu
Metropolitan

— Občni zbor Prosvetne zveze v Mariboru se bo vršil v četrtek, dne 19. nov. ob pol desetih dopoldne v Mariboru v dvorani na Aleksandrovi cesti 6. Za udeležence obnega zborja je dovoljena polovična vožnja. Na odhodni postaji naj kupijo poleg vozne karte še legitimacijo K 13, ki stane 2 dinarja. V Mariboru karte ne smejo oddati, ker imajo v zvezi s potrdilom o udeležbi na legitimaciji K 13 pravico do brezplačnega povratka. Delegati morajo imeti pooblastilo od svojih društev. Ob priliki obnega zborja se bo tudi vršil režijski in maskerski tečaj, ki bo trajal od četrta, 19. nov., popoldne od dveh do petka popoldne do petih. Za tečaj se je prijaviti Prosvetni zvezi v Mariboru do 16. nov. Prenočišča oskrbi Prosvetna zveza brezplačno. Za prehrano skrbijo udeleženci sami. Tečajniki se naj poslužijo polovične vožnje, ki je dovoljena za občni zbor Prosvetne zveze.

— Mohorjeve knjige je Družba začela razpustljati. Letos pride najprej na vrsto ljubljanska škofija po abecednem redu dekanij. V Ljubljano so bile knjige že odposlane. Pri prejemu plačate udmino kar za prihodnje leto. Poverjenikom povrnite za poštnino, darujte pa vsaj po dinarju za kulturni dinar. Opozorjamo vse, da prihodnje leto dobe tudi molitvenik, katerega je najbolje imeti vezanega. Zato kar zdaj za vezavo doplačajte malenkostno ceno 5 Din. Ne pozabite: Mohorjevih udov število je verskega in slovenskega duha merilo!

... in ker so produkt naše zemlje,
in ker so izvrstne, so »Pekate-Jajnine« naš
ponos in naše veselje.

— Protituberkulozna Zveza v Ljubljani opozarja svoje dobrotnike in podpornike, da imajo njeni akviziterji za društveno glasilo »Delo proti tuberkulozi« odsele legitimacijo s sliko in podpisom predsednika dr. Joža Bohinca in tajnika dr. Franceta Debeveca. Ti akviziterji se morajo izkazati s to legitimacijo in prosimo naše prijatelje, da se na to ozirajo. — To velja tudi za druge zbirke v korist Zveze.

— V Dol. Logatcu so v noči od petka na soboto neznanci podžgali evharistični križ.

— Izseljenjski vestnik »Rafael«. Glasilo Rafaelove družbe v Ljubljani. — Izšla je nova številka tega našega izseljenjskega časopisa, ki zasluži vso pozornost in podporo naše javnosti, saj je njegov namen vzdrževati zvezo z našimi izselenci ter jih podpirati v njihovi ljubezni do domovine in vere. Opozorjamo, da je prihodnja nedelja posvečena vprašanju izselencev. Ta številka prinaša na uvodnem mestu pozdrave našim izselencem, ki so jih napisali nadškof dr. A. B. Jeglič, knezoškof dr. Rožman, mariborski škof dr. Tomažič ter p. Kazimir Zakrajšek, predsednik družbe sv. Rafaela. Jože Podslivniški piše o tem, »Kako skrbijo tuji narodi za svoje rojake« ter kako na ne. V članku »Izseljenjska zbornica na vidiku« je poročilo ankete o izseljenstvu vprašanih, ki jo je sklical ban dr. Natlačen. Ivan Skafar piše o potrebi Rafaelove podružnice za Slovensko Krajinu. Sledi poročilo o obnem zboru Rafaelove družbe ter izčrpna poročila posameznih izseljenjskih duhovnikov ter delavcev v inozemstvu: Naša kraj v Belgiji (p. Hugolin Prahl), Naši izselenci v Holandiji (Rudolf Schell), Slovenska kraj v južni Srbiji (Turk), Barčica je odpravila (Doktorič), Iz severne Francije v Lurd (Ocepek). Poleg teh sestankov sta dve pesmi, posvečeni izselencem (Stane in Kunščič) ter veliko pesem naših izselencev iz vseh krajev, ki so zbrali pod pestro rubriko »Kaj delajo naši po svetu«. List vsem prav toplo priporočamo, saj vrši med nami delo, ki zasluži podporo vse domovine in najvišji meri.

— Pri zaprtju motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne FRANZ JOSEF grenčice.

— Velika proslava društvene 30. letnice v Slov. Konjicah. Katoliško izobraževalno društvo v Slov. Konjicah bo danes slovesno proslavilo tridesetletnico svojega delovanja in obstoja. Temu lepemu jubileju je posvečen vsa današnja dan. Dopoldne ob 10 bo v veliki dvorani Društvenega doma slavnostno zborovanje s govori, popoldne ob 3 pa igra »Deseti brate« po znanem Jurčičevem romanu. Zvečer ob 8 bo družabna prireditev. Po končanem resnem programu pride zabavni del večera. — Vabimo vse svoje prijatelje in znance, da pridejo k jubilejni proslavi manifestirali za slovensko katoliško prosveto!

— Društvo »Putnik« bo priredilo skupna potovanja na pariško svetovno razstavo v času od junija do oktobra 1937. Cene potovanj se bodo objavile v drugi polovici decembra t. l., ko se bo vršila mednarodna konferenca evropskih železniških direktorjev in prirediteljev evropskega železnice, ki bo odločila višino popusta na železnice.

— Spominjajte se izmed potrebnih najpotrebnejših in položite bednim slepm na oltar trpljenja plemeniti dar. — Darove hvaležno sprejema Podporno društvo slepih: Ljubljana, Gradišče 7.

— Kmetiskim delničnikom! Jugoslovanski inji-garna v Ljubljani ima v zalogi: Uredba o likvidaciji kmetiskih dolgov — ponatis iz Službenega lista, 3 Din; Potrdilo (občine) o kmetiski zaščiti, komad 1 Din; Pravilniki v Uredbi o likvidaciji kmetiskih dolgov, komad 6 Din.

— Pri ženah, ki več let trpe na težki stolici, deluje vsakdanja uporaba naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zavžite zjutraj in zvečer po četrtinki kozarca, zelo uspešno. Tudi bolj občutljive pacientke rade jemljejo »Franz-Josefovo« vodo, ker se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten učinek.

Ogl. reg. B. br. 30474/35.

— Javna dražba posestva v Vodica. Vsem, ki se zanimajo, se sporoča, da se vrši 17. novembra 1936 v Kamniku pri okrajnem sodišču v sobi št. 4, ob pol 9, javna dražba posestva g. Janeza Gu-banca, posestnika in gostilničarja iz Vodice št. 16.

— Na svetovno razstavo v Pariz z najudobnejšimi avtobusi v juliju in avgustu 1937. Proga: Ljubljana, Trst, Benetke, Padova, Verona, Gardsko jezero, Milano, Genova, S. Remo, Monte Carlo, Nica, Marseille, Avignon, Lyon, Pariz. — Nazaj: Verdun, Mentz, Nancy, Strassbourg, Ulm, Augsburg, München, Salzburg, Grossglockner, Celovec, Ljubljana. Vožnja 1600 Din. Informacije in prijave pri avtopodjetjih: Gorican (Tržič) in Rode (Kamnik).

— Izpremembo rodbinskega imena je dovolila kralj. banska uprava dravske banovine g. Pobegajlov-u, rojenemu v Rusiji in pristojnemu v Ljubljano, v »Andrič«.

— V Službenem listu kralj. banske uprave dravske banovine od 14. t. m. je objavljena »Uredba o višji pedagoški soli« dalje »Podaljšava odme-re zgradarine za leto 1936 na leto 1937«. »Odločba o prodaji kliničnih aviz na marke« in »Razglas banske uprave glede pobiranja občinskih davčnin za leto 1936-37 v občini Šoštanj«.

Koestlin

— Samaritan. Pri ljubljani listi »Prijatelj bolnikov« si je nadel ime »Samaritan«: prijatelj bolnikov in vseh trpinov. V 1. številki kliče pod naslovom: Samaritan — na plan: »Čuj vse verni slovenski svet! Ljubezni, ljubezni, ljubezni — nad vse!« Listi se naroča v Dobrepoljah. Stane 6 Din. Vsi Samaritani naj bi se zbrali okoli njega!

— Radi sanacije »Peniksa« je sklical g. minister trgovine in industrije dr. Vrbanič konferenco na dan 18. t. m. v Beogradu Na to konferenco, ki ima obravnavati vse probleme, ki so v zvezi s sanacijo »Peniksa« in pripravlo nove uredbe, so vabljene tudi zastopniki zavarovalnic, med njimi podpredsednik »Društva Peniksovih zavarovalnic« v Ljubljani g. dr. Oton Fettich.

Vsakemu ni mogoče iti
v kopališče.
vendar

more usak žrtvovati Din 100.— (20—25 velikih steklenic) ter mesec dni piti mesto druge vode našo znamenito

RADENSKO
z rdečimi srci!

— Klaverjev misijonski koledar 1937. Leto 21. Strani 96. Cena 5 Din. Pri naročilu 10 izvodov eden na vrh. Naroča se: Družba sv. Petra Klaverja, Ljubljana, Metelkova ul. 1. Koledar prinaša izredno zanimivo vsebino in lepe slike iz afriških misijonov. Toplo ga priporočamo.

— Vremensko poročilo letalske postaje v Beogradu. Depresija v srednji Evropi se je pomaknila na Baltičke države. Nastala je nova depresija nad Islandijo. Depresija v Španiji se je prenesla na Sredozemsko morje ter izliva dež v Italiji in v območju Alp. Visok pritisk je v ostalih državah, kjer je jasno vreme, enako tudi v jugozapadnih in jugovzhodnih delih Jugoslavije. Oblačno vreme z dežjem je v dravski in saski banovini. Temperatura se ni znatno spremenila: Plevlje —3° C, Mostar +21° C. Vremenska napoved za danes: Oblačnost se bo razširila na vso državo, zlasti na zapadno polovico in na severne kraje države, kjer bo deževalo. Temperatura se bo nekoliko zvišala.

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravne **FRANZ JOSEF** grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. B. br. 15.485 od 25. V. 1935.

— Društvo »Putnik« priredi božični izlet za časa od 21. dec. 1936 do 4. jan. 1937 s smučarskim vlakom v najlepša zimsko-sportna mesta Poljske. Informacije v bilietarnicah »Putnik«: Gajeva ul. 3 in Hotel Metropol.

— Misijonski koledarček za mladino 1937. Leto 16. Strani 64. Cena 3 Din. Pri naročilu 10 izvodov eden navrh. Lepe in poučne povestice, mešane z ljubimi slikami, se vrstijo ena za drugo. Koledarček priporočamo kot lepo božično darilo. Naroča se: Družba sv. Petra Klaverja, Ljubljana, Metelkova ul. 1.

— Dela Otona Zupančiča so pravkar izšla pri Akademski založbi v Ljubljani. Trije krasni zvezki, opremljeni po načrtu Marka Zupančiča, vsebujejo do malega vse dosedanje delo v stilih našega velikega pesnika. Izdajo, ki bo ponos vsake knjižnice, je uredil Josip Vidmar. — Obenem izide pri Akademski založbi: težko pričakovana »Kratka zgodovina slovenskega jezika, L. profesorja Frana Ramovša in pa dva literarnozgodovinska eseja prof. Ivana Prijatelja: »Dostojevski in Tolstoj«. — Še pred božičem sledita: prvi del »Valvasorjevega berila« v izboru in prevodu dr. Mirka Rupla ter »Pesmi« Pavla Golje. 16996

— Izredna znižana cena pri knjigah. Z ozirom na splošno gospodarsko stanje je Nova založba v Ljubljani znižala ceno pri večini knjig lastne založbe; to znižanje, ki znaša v nekaterih primerih celo preko 50%, bo zlasti na bližnji Miklavžev in božični trg ugodno vplival. Posebej opozarjamo na mladinske knjige (Vzori in boji, Ivančkov sveti večer), ljudske (Jakličeve Povesti), na domača znanstvena dela (Keleminova Literarna veda, Stele: Oris zgodovine umetnosti pri Slovencih) in na prevode svetovnih klasikov (Sophokles, Euripides, Shakespeare).

— Izšla je zbirka: »Po Mariji k Jezusu« Deset cerkvenih pesmi; zložil Ferdinand Kalinger. Priredil St. Premrl, izdal in založil Viktor Cadež. Cena partituri 8 Din (glasov ni). Z odobrenjem škof. ordinariata v Ljubljani. — Razvrščene so pesmi tako: 2 božični, 2 obhajilni, 1 postna, 1 velikonočna, 2 šmarnični, 2 splošno Marijini. Ena od teh (postna) je samo za moški zbor, štiri so za moški in mešan zbor, ostale samo za mešan zbor. Kritika bo o tej zbirki še itak govorila, za enkrat omenimo le, da so vse pesmi zložene v lahkem slogu in prijetno melodijozne. O skladatelju Kalingerju bo natančnejše podatke objavil »Cerkveni Glasbenik« v zadnji številki t. l. Naj povemo o njem toliko, da je živel v letih 1852—1929; rojen je bil v Soteski na Dolenjskem; bil je nadučitelj in šolski ravnatelj ter je umrl v Trzinu. V tej zbirki so zbrane njegove najboljše cerkvene skladbe. Zbirka se dobi po naših knjigarnah, pri založniku pa samo v slučaju osebnega odjema.

— Društvo »Putnik« priredi v času od 5. do 10. decembra 1936 izlet na Dunaj s posebnim vlakom. Cena vožnji 12. razred 380 Din in III. razred 280 Din. Informacije v bilietarnicah »Putnik«: Gajeva ulica 3 in Hotel Metropol.

— Pfeiling lanolin krema napravi tudi pozimi kožo gladko in mehko. Tuba 15 Din. Zastopstvo drogerija »Hermes«, Ljubljana. Miklošičeva cesta 30.

— Zimsko-sezonske karte »Wintersaisonkarte« na Dunaj — prost vizum — prodaja »Putnik«. Informacije v bilietarnicah »Putnik«: Gajeva ul. 3 in Hotel Metropol.

KEKSI • BISKVITI
ČAJNA PECIVA • OBLATI
v vseh boljših trgovinah

GLAVNO ZASTOPSTVO BON-BON
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 30

— Sveti Miklavž povzroča mnogim odrom in društvom skrb glede primernih iger ob priliki Miklavževega nastopa. Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani ima več takih iger na razpolago. Letos pa je dobila še novo igro z naslovom »Nebeška storija«, s katero more postreči. Igra je lahka, pri-srčna, z lepo socialno mislijo, napisana nalašč za priložnost sv. Miklavža. Za letos je igra še v rokopisu in je na razpolago le majhno število izvodov. Održi in društva, ki jo žele, naj takoj sežejo po njej, ker bo počla zaloga kmalu pošla! Cena izvodu je 60 Din, v čemer pa je všteta že tudi avtorska tanižina. Dobi in naroča se pri Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— Pod naslovom »Usmiljenim srcem« je bila objavljena prošnja pogorela Cernejska Jožeta iz Levica pri Slov. Bistrici. Sedaj nam poročajo, da je temu pogorel samo kozolec, pod katerim je bilo zasilno stanovanje, in je bil zavarovan za večjo vsoto pri Vzaj. zavarovalnici; hiša, hlev in gospodarska poslopja, vse novo, pa je pogorelo vpok. Železničarju Ivanu Kežu istotam, ki je letos že drugič pogorel, pa ni bil nič zavarovan. Event. darovi naj se pošiljajo na župni urad v Laporju pri Slov. Bistrici.

— Da boste stalno zdravi je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Tel. 27-30 **Kino SLOGA** Tel. 27-30
Ob 11. dopolne po znižanih cenah
Musikalna
veseloligra
ABC ljubezni
LUCIE ULLRICH — PAUL HÖRBIGER

Okrožnim lantovskim odborom!

Zveza lantovskih odsekov pri Prosvetni zvezi v Ljubljani poziva vse okrožne lantovske odbore, ki se niso prijavili svojih delegatov za tečaj, da to nemudoma store. Tečaj bo od 23. do 29. novembra 1936. Prijave je poslali najkasneje do 18. t. m. na naslov: Zveza lantovskih odsekov pri Prosvetni zvezi v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7/a/I. Pozneje dospelje prijave se ne bodo upštevale.

Bled

Kat. prosvetno društvo na Bledu priredi prihodnjo sredo, dne 18. t. m., ob 8. zvečer v dvorani Zdravniškega doma na Bledu svoj prvi letošnji prosvetni večer s posebno za Bled aktualnim predavanjem »Komunizem in fašizem«. Govoril bo glavni urednik »Slovenca« g. dr. Ahčin iz Ljubljane. — Za to predavanje vlada med Blejci veliko zanimanje, vabimo pa tudi okoličane, da se tega zanimivega predavanja udeležijo.

Pecilni prašek
mnogokrat
ponarejajo!

Zunanost zavitka je mo-goče, toda vsebine »Dr. Oetkerjev pecilni prašek« se od sedaj še ni posrečilo. Dobro kakovost je mogoče doseči le z dolgoletnimi izku-stvi. Gospodinjje to pri-znavajo in uporabljajo valed tega le

Dr. Oetkerjev
pecilni prašek
z varstveno znamko
»Svetla glava«

Spoštovateljem gimn. profesorja dr. Wiethalerja

(† 27. januarja 1927.)

Življenjsko delo rajnega Wiethalerja je bil njegov latinsko-slovenski slovar. Ob sodelovanju več profesorjev je bil rokopa pripravil za tisk vprav julija 1914. Vojska je tisk onemogočila. Toda Wiethaler je z nezmagljivim optimizmom rokopi pilil in izpopolnjeval. Znano je, da je za svojo porabo obrnil vsega Pleteršnika. Pri slovenskih rokodelcih in obrtnikih je iskal domačih izrazov za latinske besede. Dostavljal je povsod tudi etimologije. Zbog vsega tega je slovar zanimiv, pa tudi bogat oslvenskih izrazov. Obsega pa celo patristično literaturo.

Slednjic, l. 1922, je urednik našel velikodušnega mecena — škola dr. Antona Bon. Jegliča. Prišel se je tisk slovarja, ki je bil za takrat največje grafično delo v naši državi; vsebuje pet različnih tipov stavka in diakritičnih znakov. S stavkom so bili zaposleni štirje stavci, vse korekture je sproti opravljal urednik Wiethaler. Delal je od ranega jutra do pozne noči. Toda sredi leta 1925 se je moral tisk ustaviti: vremenska katastrofa v Gornjem Gradu je škofu dr. Jegliču onemogočila nadaljnje finansiranje slovarja. (Več o tem gl. v »Dostavku« v slovarju samem.) Za urednika je bil to silen udarec. Kmalu nato je umrl.

Enajst let leži dotiskano gradivo (od A do facilis) v skladišču KTD. Ali naj tam sprni? Ali ne bo od nikoder drugega mecena, ki bi delo dovršil? Ne vemo. Pač pa mnogi žele, da bi vsaj ta »torzo« dobili v roke in se sami prepričali o vzorni vestnosti in marljivosti rajnega urednika. Da bi tej želji ustregel, je naslednik nadškofa dr. Jegliča, škof dr. Gregorij Rožman, poveril upravljanje dotiskanega gradiva podpisaneu društvu. Odbor je dal nekaj desetletnih izvodov v polpatno vezati. Ti so spoštovateljem mecena dr. Jegliča in urednika rajn. Wiethalerja kakor tudi sploh vsem prijateljem latinščine odsele na razpolago.

Cena vezanemu izvodu je 100 Din. Dobite ga ali v pisarni škofijskega ordinariata ali pa pri raz-natelstvu klasične gimnazije v Ljubljani, Tomanova ulica. Najhitreje imate knjigo, če pridete osebno ponjo in plačate omenjeni znesek. Ali pa pišete društvu nemu blagajniku g. Kunu Hočevanju, raz-natelju III. drž. realne gimnazije, Ljubljana, Lihar-tova cesta, dopisnico, da vam pošlje pošto polož-nico (odn. položnico, če želite plačevati v obrokih). Ko bo znesek, odn. zadnji obrok plačan, dobite knjigo. Če le mogoče, pridite ponjo osebno. Pošt-nina za slovar, ki tehta nad 2 kg, bi bila draga.

Torej, prijatelji klasičnega humanizma, odzo-vite se!

Društvo prijateljev hum. gimnazije.

Jubileji naših prijateljev

Naš dolgoletni no-ročnik in prijatelj g. poštni inspektor v p. Matej Vrbnjak v Mariboru je te dni zdrav in vesel obha-ldal svojo 70. letnico. Po končani študiji je kot prvi slovenski uradnik vstopil v službo pri grški poštni direkciji. Tam je iz-dal imenik poštinih in drugih uradov v slo-venščini. Po prevratu se je preselil v Ljub-ljano, kjer je bil kot

poštni inspektor upokojen. Gospodu slavljenco k lepemu življenjskemu jubileju iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo let srečnega in zadovolj-nega življenja.

V Celju se je da-nes srečal z Abrah-amom gospod Franc Jerič, ravn. Ljudske posojilnice, pri kateri deluje že od l. 1914. Velika je njegova za-sluga, da se je Ljud-ska posojilnica v Cel-ju iz majhne pred-vojnne posojilnice po svelovni vojni razvila v enega najmočnejših naših denarnih zavo-dov. Gosp. Jerič pa je tudi delaven pred-sednik pevsk. društva »Celjskega zvon«, pri katerem tudi sam so-deluje kot izborni prvi tenorist. Vancencijeva konferenca v Celju ga šteje med svoje najbolj delavne člane; skoro nobene seje ne zamudi. Ljubezni do revežev je prav gotovo prinesel s seboj iz črnega velenjskega revirja, kjer mu je tekla zibelka. Bog ga živi še dolgo vrsto let!

Naše dijaštvo

Novi odbor Akademskoga kluba montanistov v Ljubljani. Predsednik Jan Vlado, podpredsednik Man-diš Nikola, tajnik Sentjura Slavo, tajnik II. Marovt Vladimir, blagajnik Drovnik Franc, gospodar Kozelj Anton, knjižničar Jelone Danilo, arhivar Mirkovič Dragutin, referent za prakso Požan Alojzij, revizorja Zore Alojzij in Gostiša Valentin.

Zapomni si za vse življenje:

Samo Radion vsebuje dobro Schichtovo milo. Zato je Radion tako blag in izdaten.

Pranje z Radionom je tako lahko in preprosto: belo perilo kuhaj 15 minut, volno in svilo pa peri v mrzli raztopini.

Samo

Schichtov **RADION**

VSEBUJE SCHICHTOVO MILO

PERE
SAM!

Slava bolničarske čete

Ljubljana, 15. novembra.

Sv. Kozma in Damijan sta patrona sanitetnega oddelka naše armade. Njun praznik je obenem največji praznik tudi za vse sanitetne oddelke v vsej jugoslovanski vojski. Dravska divizija je temu slovesnemu dnevu, »slava« se ta dan imenuje, vedno posvetila svojo največjo pozornost in iz njega napravila pravcato manifestacijo vsega javnega življenja za vojake - bolničarje in resno družabno prireditelje prve vrste. Najvišji predstavniki oblasti jo hočejo počastiti. Vse javne ustanove pošiljajo svoje zastopnike, vsi polki so zastopani. Poleg njih je pa vedno pestro število odličnikov iz zdravstvene službe in prijateljev vojnih samarijancev, ki si vsi štejejo v čast, da smejo na ta dan vojaškim bolničarjem skloniti roko in jim čestitati k njihovu namenu požrtvovalnemu delu.

Letošnja slava bolničarske čete v Ljubljani pa je bila še posebno ganljiva. Domačin, upravnik vojne bolnišnice, sanitetni podpolkovnik dr. Ilija Bircanin z imenom, iz katerega zvenijo junaška dela njegovih slavskih prednikov, se je na današnji dan tudi poslavil od bolnišnice, ki ji je kot upravnik vedel kot poldrugo leto neizbrisno vtisnil pečat svojega milega srca in svoje neizprosne strogoosti v službi bližnjega. Zato ni čudno, da je bila bolnišnica nabito polna visokih gostov, ki so prišli čestitati odhajajočemu upravniku in njegovim bolničarskim četi k današnjemu prazniku, obenem pa tudi nekoliko iz odpustljive radovednosti, da slišijo njegov govor, kajti podpolkovnik Bircanin slovi v naši vojski ne samo kot odlični zdravnik in upravnik, marveč tudi kot eden najboljših govornikov. Prišli so novi naš divizionar general Tonić, njegov namestnik general Dodić, poveljnik topništva general Popadić, zastopniki vseh polkov, zastopnik bana podban dr. Majcen, zastopnik škola stolni župnik dr. Klinar, zastopnik občine podžupan dr. Ravnihar, zastopnik vseučilišča dr. Kos, domačin mestni župnik škentpetrski Alojzij Košmelj, zastopnik Zdravniške zbornice primarij dr. Meršol, zastopnik Rdečega križa dr. Fran, mestni fizik dr. Rus, inšpektor dr. Avramović, načelnik socialnega oddelka banke uprave dr. Majer, zastopnik prosvetnega oddelka banke uprave dr. Kartin, in mnogi, mnogi zdravniki iz vse Slovenije ter predstavniki javnih ustanov in časopisja.

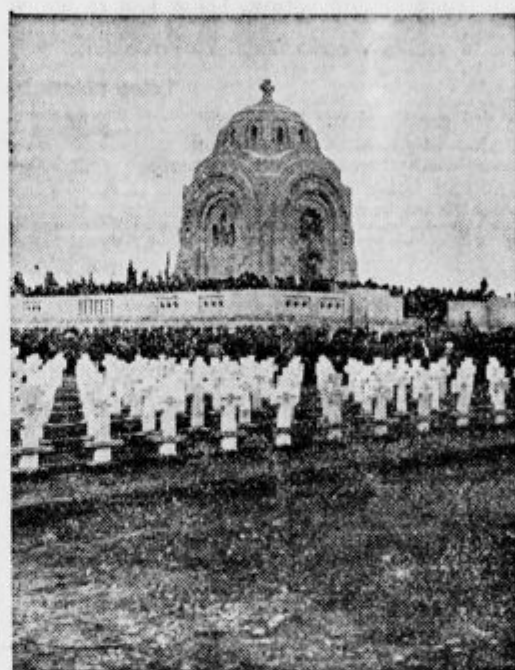
Po končanih obredih je povzel besedo odhajajoči podpolkovnik dr. Bircanin v vsem sijaju svojih neštetič odlikovanj in odet v snežnobele rokavice. Vse je prevzel njegov govorniško dovršen, a tudi srčno iskren popis delovanja svetnikov Kozme in Damijana, ki sta se izčrpala v žrtvah za druge, za svoje bližnje in ki sta postala vzor, ki ga naša junakinja in na vse žrtve pripravljena vojska daje svojim bolničarskim četam, da tudi one v polnem razumevanju svojih krščanskih dolžnosti žive, delajo in celo svoje življenje za zdravje žrtvujejo, da bi lajšali bolečine svojih tovarišev. Opisoval je junaštva naših sanitetcev v vsej dolgi dobi junaštva, a težke zgodovine naše domovine. Povsod po svetu so raztreseni grobovi teh nemih, nesebičnih junakov, ki so tiho umirali, da bi drugi živeli. K njim beže v hvaležni molitvi mišli naših sanitetcev, da se ob njihovem spominu okrepijo srca živih za dolžnosti, ki jih čakajo.

»Vam brezsmrtni veličani in vam vsem, ki ste življenje dali za našo svobodo in za lepše in srečnejše dni v Aleksandrovci Jugoslaviji, ki jo bomo varovali do svojega zadnjega dihljaja, naj vam bo večna slava!«

Potem se je obrnil k svojim bolničarjem, mladim in vedrim fantom ter jih ljubeznivo kot oče podučeval, kako naj se »naučijo ljubiti, ljubiti vaše tovariše, a ljubiti tudi sovražnike, ki so vam dani v oskrbo«. Kako naj se »žrtvujejo v svoji vzvišeni krščanski službi« in kako naj nikoli ne pozabijo, da so »bolniku na bolniški in na smrtni postelji vse, oče, mati, brat in sestra«. Le tako, utrjeni v ljubezni, boš postal pravi kadri, ki bodo s požrtvovalnostjo opravljali eno najtežavnejših del v dolgi verigi dolžnosti, ki ležijo na ramah naše vojske v dobrobit kralja in domovine.

Ni čudno, da je ta govor, mehak in vsiljiv, a zopet zanosen tako, da dviga srca, napravil na vse prisotne globok vtis in da je trajalo dolgo časa, predno si je kdo upal premakniti. G. podpolkovnik dr. Bircanin, lepo si se poslovil od svoje čete in od neštevilnih prijateljev na slovenski meji naše lepe domovine. Da bi Tvoje vzpodbudne, s krščanstvom prežete besede ostale zapisane v službi, ki ji boš na drugem mestu zopet posevelil svoje lepe srčne in strokovne vrline.

Po oficelnem delu slave je polkovnik povabil prisotne na prigrizek, med katerimi so dijaki - medicinci krásno prepevali narodne pesmi.

Spomenika kapela z grobovi jugoslovanskih vojakov pri Solunu, ki je bila te dni blagoslovljena.

5 letni deček zažgal skedenj

V petek okrog 9 dopoldne je na Vel. Cikavi pri Novem mestu izbruhnil na skednju posestnice Uršule Kastelic požar, ki je ogrožal precejšen del vasi. Med tem, ko je bila gospodinja z doma, se je splazil mali 5-letni sinček neke delavke, ki pri Kastelčevi stanuje, pred skedenj, ki je stal 4 m za hišo, zgrnil skupaj nekaj suhljadi in slame, ki je tam ležala ter vse skupaj zažgal, sedel poleg ognja in gledal, kako gori. Ko pa je plamen začel lizati poslopje, je zbežal. Skedenj in kozolec so kaj hitro objeli plamenni in ko je prišlo nekaj ljudi gasiti, je bilo že prepozno. Na pomoč prihiteli gasilci iz Smolnje vasi so se omejili le na reševanje drugih objektov, od katerih je večina krita še s slamo.

Revní vdovi sta zgorela skedenj in kozolec, ki sta bila pred 14 dnevi na novo z opeko prekrita do tal. Poleg tega pa še okrog 2500 murve, do 3000 kg slame, vsa koruza, ki je v strokih visela pred skedenjem in kozolec, nekaj lesenih plohov, vrednih nekaj sto dinarjev in slamozeznica sosedja Judeža, ki jo je posodil Kastelčevi. Ako bi bilo vetrovno, kakor je bilo popoldne, bi bil ogenj usoden lahko za velik del vasi. Posestnica trpi precejšnjo škodo, katera dosti presega zavarovalnico. K požaru so bili okrog polne poklicani tudi novomeški gasilci, ki pa niso stopili v akcijo, ker je tedaj vsa nevarnost že minila.

Tujskoprometna zveza in zakon o cestnem fondu

Maribor, 14. nov.

Pri napovedi novega zakona o cestnem fondu je zbornica TOI v Ljubljani priredila neke vrste anketo med v poštev prihajajočimi čimtelji ter jih zaprosila za njihovo mnenje o tem zakonu. Tujsko-prometna zveza v Mariboru je v svojem odgovoru med drugim poudarjala tudi sledeče:

Z ozirom na imperativno potrebo, da se končno pri nas začne z izgradnjo modernega cestnega omrežja in z ozirom na dejstvo, da je to nalogo nemogoče izvršiti s prepričnimi sredstvi iz proračuna, je treba ustanovitev cestnega fonda z vidikov tujkega prometa na vsak način pozdraviti. Na podlagi rednih dohodkov bi se lahko z večjimi finančnimi operacijami skrbelo za čim prejšnjo in čim cenejšo ureditev našega cestnega omrežja ter ga prilagodilo razmeram v sosednih, v turističnem pogledu konkurenčnih državah. Brez statističnega materiala je sicer bilo nemogoče zavzeti stališče o principijelnem vprašanju: ali bodo interesi Slovenije pri centralnem cestnem fondu dovolj zavarovani. Vendar bi poskus ustanovitve banovinskega cestnega fonda za vse ceste — tudi za državne — naltel najbrže na nepremagljive ovire in zaradi tega bi bilo treba na vsak način prilagoditi dohodek fonda potrebam dravske banovine, in postaviti kot glavno najnujnejšo zahtevo, da se morajo modernizirati in urediti na sodoben način vsaj glavne prometne žile Slovenije s posebnim oziranjem na zvezo železnice meje (St. Ili) in glavne točke na zapadu (Podkoren) z morjem, nato pa še sodobna transverzala Ljubljana-Zagreb-Belgrad. Turizem bi izkazoval pri nas še čisto druge številke, če bi glavni cestni zvezi Slovenije z morjem odgovarjali sodobnim zahtevam.

Kar se tiče finansiranja drž. cestnega fonda, bi bila iz stališča turizma uvedba mostnin neumestna, ker bi jo ves svet kot srednjeveško odklanjal, bi v eventualni mali dohodki nikakor ne mogli izravnati velike moralne škode. Tudi se mora že sedaj odklanjati način in višina obdavčenja z uvedbo prevozne takse za motorna vozila. Prevozne takse bi bile umestne šele potem, ko bi tudi naše cestne razmere odgovarjale sodobnim zahtevam. Tudi naj bi plačal tujec takso šele pri izstopu iz države in ne pri vstopu. Taksa naj bi znašala za vsake prebiti dan v državi morda za motorna kolesa 5 Din, za osebne avtomobile 10 Din in za avtobuse, tovorne avtomobile, traktorje itd 25 Din.

Najbolj nepravilna je v osnutku obremenitev lastnikov zemljišč vzdolž novih ali moderniziranih cest — ne glede na kakovost in vrednost imetja — s takso 5 Din od tekočega metra. To bi pomenilo

za večino posestnikov gospodarsko propast. Sai bi plačeval na pr. gostilničar, ki ima od tujkega prometa gotovo veliko korist, za parcelo, na kateri je zgrajena gostilna, le malenkosten znesek, ubogi kmet, čigar parcela se vleče vzdolž ceste in donosa le slabe dohodke, pa bi moral plačevati več, kakor je parcela vredna. Ta obremenitev bi vzbudila med prebivalstvom veliko ogorčenje.

Na martinovanje,

ki ga priredi gostilna Keršič v Šiški, vabita Kajfež & Lončar

Delovanje kmetijskega odbora za okraj Kamnik

Dne 10. t. m. se je vršila v prostorih okrajnega načelstva v Kamniku plenarna seja okrajnega kmetijskega odbora. Poleg polnoštevilno zbranih zastopnikov občin sta se seje udeležila in sodelovala narodni poslanec g. Kersnik in banški svetnik g. Sterc. Namesto najstarejšega člana odbora je po pozdravnem nagovoru vodil sejo okrajni načelnik g. Kosi, nakar je bil soglasno izvoljen novi predsednik g. Nrdhe Novak, župan in bivši oblastni poslanec iz Vrhpolja. Osebnost novoizvoljenega predsednika daje jamstvo, da bo okrajni kmetijski odbor, kakor pred leti okrajni živinorejski odsek, deloval v vsestransko korist in napredek kmetijstva v okraju.

Iz poročila zelo agilnega kmet. ekonomista Josipa Novaka je bilo posneti, da so bile tekom leta ustanovljene tri nove živinorejske selekcijske zadruge in sicer v Mengšu, Zalogu pri Komendi in na Lokah v Tuhijski dolini. Za pospeševanje živinoreje je bilo od okrajnega kmetijskega odbora izdanih podpor in prispevkov skupno Din 33.000, za ostale kmetijske panoge pa Din 25.000. Kmetijski pospeševalni načrt za prihodnje leto predvideva poleg nadaljevanja dosedanjih smeri še izvedbo važnih novih akcij. Posebno pozornost se bo polagalo ovčijereji, ki je velikega pomena v prvi vrsti za Tuhijsko dolino in okolico Kamniške Bistrice.

V osnutku novega proračuna se je vneslo za živinorejo Din 42.000, za pospeševanje drugih panog vključno z upravnimi izdatki pa Din 28.000. Po vsestranski upravični debati je bil stavljenih nekaj stvarnih resolucij, nakar je predsednik z izbranim govorom zaključil lepo uspešno kmetijsko zborovanje.

50 let sodeluje pri „Slovencu“

Kdo ne pozna te markantne osebnosti našega podeželja, zaslužnega javnega delavca, dež. poslanca, odgovornarja komendske okolice in enega najstarejših sotrudnikov našega lista, g. Andreja Mejača, uglednega posestnika in veletrgovca z vinom iz Komende? Jutri praznuje svojo 70letnico.

G. Andrej Mejač je črpal izobrazbo v ljubljanskih šolah, nato pa je postal naslednik svojega očeta v vinski trgovini v Komendi, kjer je Mejačeva rodbina doma. Njegova gospodarska iniciativnost in verzičnost v vseh javnih vprašanih sta ga kmalu postavila v prvo vrsto vodilnih osebnosti kamniškega okraja. Spoštovan in priljubljen zaradi svoje možatosti in vne-me, s katero je opravljal poverjene mu naloge, je vedno lahko uveljavil svoje zdrave gospodarske nazore pri delu za povzdigo kamniškega okraja. Tako je bil nad 40 let načelnik cestnega odbora, pri katerem se je mnogo trudil za izboljšanje in izpopolnitev cestnega omrežja v okraju. Dolgo vrsto let je bil župan v domačem kraju, za šest let pa mu je prebivalstvo kamniškega okraja poverilo častno nalogo, da ga zastopa kot poslanec v kranjskem deželnem zboru.

Spoštovanega jubilarja šteje naš list med svoje najstarejše sotrudnike. Že pred 50 leti je pričel pisati v »Slovenca« in nato v »Domoljubu«. S svojimi gospodarskimi članki in zgodovinskimi podlistki, v katerih nam je rešil marsikateri dogodek iz naše prošlosti, ki bi drugače utonil v pozabo, je pomagal dvigati ugled našega lista in mu utirati pot med naše kmečko ljudstvo. Se pred kratkim smo čitali njegove izsledke o ustanovitvi komendske šole, o Krekovi mladosti v Komendi, o znameniti konjski procesiji itd. Kot veren lokalni kronist je napisal tudi obširno zgodovino komendske fare, ki jo je šele pred kratkim končal in je še v rokopisu. Tudi razni strokovni listi in revije štejejo g. Andreja Mejača med svoje sotrudnike.

Kot značajan mož je g. Andrej Mejač stal vedno neomajno v vrstah SLS, zato je povsem razumljivo, da se je v času strahovlade v kamniškem okraju obrnila jeza nasprotnikov tudi proti njemu. Za časa znanih šenčurskih in komendskih dogodkov je moral poldrugi mesec presedeti v ljubljanskem zaporu.

Kot oseba je g. Andreja Mejača sama skrbnost, ljubeznivost in dobrota. Leta mu še niso vzela njegovega zdravega humorja in prirojene dobrostnosti.

Številnim čestitkam se pridružujemo tudi mi z iskreno željo, da bi naš Bog ohranil spoštovanega jubilarja še dolgo vrsto let v krepkem zdravju in zadovoljstvu!

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima naravno vse, ki bolehalo na astmi, katarju na pljučih, zastarelem kašlju, zasluženju, dolgotrajni hripavosti in hripi, pa doslej niso našli zdravila. Vsi taki bolniki dobe od nas **popolnoma brezplačno knjigo s slikami,**

izpod peresa gosp. dr. med. Guttmanna, bivšega šol-zdravnika v zavodu za tizzenkuro, o temi »Ali so pljučne bolezni ozdravljive?«. Da omogočimo vsakemu takemu bolniku, da spozna vrsto svoje bolezni, smo se odločili v interesu splošnega blaga odpisati to knjigo na zahtevo popolnoma zastoni in poštnine prosto. Napisati je samo dopisnico (frankirano z Din 2.—) in jo odpisati na

PUHLMANN & Co., BERLIN 615 Mûggelstrasse Nr. 23-25 a.

Odobreno od ministrstva socialne politike, sanitetsko odelenje S. Br. 2416 od 12. XII. 1933

Pesem odhodnica

nam bo zapel drevi ob 20 v mali dvorani hotela »Union« koncertni tenorist Slavko Lukman, ki je kot pevec manj znan naši širši javnosti, poznajo ga pa prav dobro v Mariboru, Celju, Ptuj, Slatini

in drugod, kjer je v letošnjem poletju priredil več zelo uspešnih koncertnih nastopov, o čemer je naš list že poročal. Da se bolj izoblikuje glas in da pride do večje rutine, se je odločil po težki borbi na pot v tujino, da se dobro izvežba vrne zopet med nas in s svojim mladim prizadevanjem doprinese svoj delež k slovesu slovenskih pevcev. Vsi dose-danji kritiki priznavajo močno prikupen glasovni material, izredno čisto vokalizacijo in mehko do-

neč glas. Poslovilni večer v »Unionu« bo pri prigrizkih mizah, da pa bo vsakomur omogočeno slišati ga, je večer vstopnine prost. Sodelujejo: koncertna pevka gđe. Korenčanova, gđ. Ankerst, Škerlj in drugi priznani umetniki.

Klic slovenske misijonarke iz Afrike

Med tistimi pogumnimi slovenskimi misijonarkami, ki so zapustile drago domovino in ljube domače ter se podale v daljne misijonske dežele, je bila tudi sestra M. Ksaverija Lesjak, doma iz Stične na Dolenjskem. Pred štirimi leti je zapustila tihi uršulinski samostan v Ljubljani in odpotovala v Južno Afriko, da po svojih najboljših močeh pomaga najbednejšim med bednimi: zapornikom pogonom, ki ječijo še v sponah suženjstva in teme. Z veseljem je s. Ksaverija nastopila težavno misijonsko pot, polno pomanjkanja in samoodpovedi.

Misijon, v katerem sestra Ksaverija seje seme krščanstva, je bil komaj ustanovljen in je tako reven, da mu primanjkuje vsega. Evharistični Jezus mora tam trpeti belehemsko ubostvo. V misijonu imajo za vse dneve v letu samo eno mašno obleko, ki je vsa ponošena in skoraj nedostojna za najsvetejšo daritev. Misijon neobhodno rabi dva ali vsaj en nov mašni plašč. Pa celo redovna obleka (habit) od s. Ksaverije je tako obnošena in raztrgana, da ni več za med ljudi. Tudi za tega prosi goreča slovenska misijonarka.

Obráčano se na dobra srca misijonskih prijateljev z iskreno prošnjo, naj priskočijo misijonarki s. Ksaveriji na pomoč iz najhujših stisk in nadlog. Vsi, ki ste bili tako srečni, da ste mogli biti navzoči na lepi stiski slavnosti, spomnite se z malim darom Stiške misijonarke v daljni Južni Afriki, da jo bomo mogli za božič razveseliti z novo mašno obleko in novim redovnim habitom. Tudi za nov oficij je uboga misijonarka prosila; starega je najbrže zgubila na misijonskem potovanju.

Prispevke, bodisi v denarju ali predmetih, prosimo, pošljite na naslov: Družba sv. Petra Klaverja, Ljubljana, Metelkova ulica 1.

Za nov magistrat v Ljubljani

Pred nekaj dnevi se je presegel gospodarski urad mestnega poglavarstva v Ljubljani v nove prostore v Waldherrijevi hiši v Beethovnovi ulici, odkoder se je izselila meščanska šola v novo poslopje za Bežigradom. Kakor je s tem na eni strani pomagano uradam, ki so ostali še v starem magistratnem poslopiju, da si bodo lahko razširili svoje prostore, se pa na drugi strani s tem le še poveča razdeljenost mestnega občinskega urada, ki po posameznih oddelkih gostuje oziroma je nastanjen po raznih hišah in palačah na vseh koncih in krajih mesta. Po izselitvi gospodarskega urada so sedaj v glavnem magistratnem poslopiju le še: predsedstvo, domovinski in popisovalni urad, personalni oddelki, obrtni oddelki, posredovalni urad, vložišče, mestno odpravnost in registratura. V priložnosti je tudi cestno nadzorstvo. Gradbeni urad, finančna uprava s trošarinskim uradom, mestnim knjigovodstvom in blagajno so v Kresiji poleg tramostova, vojaški urad na Ambroževem trgu, kulturni oddelki in policijsko-eksekucijski urad v Auerspergovih palačah poleg Križank, gospodarski urad sedaj v Waldherrijevi hiši v Beethovnovi ulici, socialnopolitični urad, mestni fizikalni in gasilska urad v Mestnem domu, tržno nadzorstvo pa v Mahrovih hiši na Krekovem trgu.

Ideal vsakega urada, zlasti še občinskega, pa je, da je čim bolj združen na enem mestu, ker to olajšuje uradovanje samo, prav tako pa olajšuje tudi strankam obveščanje z uradi. Kako neprijetno je danes za stranke, ki imajo opravila v občinskem uradu, hoditi od enega urada do drugega, ki so nekateri precej oddaljeni drug od drugega; vsak dan prihajajo stranke na magistrat, ki ne vedo, kam naj se obrnejo; nekdo ima n. pr. opravila na tržnem nadzorstvu, ki se nahaja v Mahrovih hiši, pa pride na magistrat in vprašuje po tržnem nadzorstvenim pisarni; drugi išče vojaški urad itd. Podobne težave imajo tudi uradniki sami; akt, ki bi ga nekdo nujno potreboval, se nahaja na uradu, ki je v drugem poslopiju; ne kaže drugega, kakor pozvati slugo in ga poslati po določeni akt. To pa je za uradovanje zelo zamudno.

Ze ti razlogi so dovolj zgovorni, da prepričujejo o potrebnosti skupne hiše. So pa še drugi razlogi, ki so morda še glasnejši in nujnejši. Nekateri uradi so pač izločeni, da imajo lepe, prostorne in svetle pisarne, a večina jih je raztresena po starih, sicer arhitektonsko pomembnih poslopijih, toda modernim načelom glede zdravstva in praktičnosti nikakor ne odgovarjajo. Zlasti bi mogli to trditi o prostorih v stari, častiljivi magistratni palači, kjer mnogi prostori naravnost vpijejo po svetlobi, zraku in širini. Ko je bila ta palača zidana, tedaj so prostori, ki so obrnjeni na ulico, najbrž zadoščali potrebam takratnega občinskega poslovanja in nekateri teh prostorov so še danes nekako zadovoljivi, toda prostori, ki so obrnjeni proti gradu, tedaj niso bili namenjeni za urade. Sedaj sta bili obe stranski krili privatne stanovanjske zgradbe. Moderni razvoj mesta je pa z naraščanjem poslova zahteval razširitev občinskih uradov. Zlasti se je to pokazalo ob priključitvi okoliških občin, tako da postajajo uradni prostori čedalje tesnejši. Uradna soba po modernih načelih pa zahteva čim več vsega tistega, kar daje vedno bolj zaposlenemu uradniku možnost za vztrajno delo,

ki naj ne škoduje njegovemu zdravju, in to je predvsem svetloba, enakomerna temperatura, prostora, zraka in miru. Če pa pogledamo v današnje zahtevke magistratne urade, naravnost srednjeveške prostore, pa vidiš, kako je uradništvo na tesnem, drug drugemu faktorok na poti, v nekaterih prostorih ves dan gori luč, da o zraku, prostoru in miru niti ne govorimo. Tudi je med prostori na eni strani ulice in prostori proti gradu stalna razlika v temperaturi, kar je za uradništvo, ki mora prihajati iz enih prostorov v druge, zdravstveno zelo neugodno. Mnoge pisarne pa so naravnost zložene z akti, arhivom itd., da se komaj giblješ v njih. Torej predvsem zdravstveni, človečanski oziroma, ki so prav tako zgovorni razlogi za nov skupni občinski dom.

Morebiti so pa še najbolj zgovorni gospodarski razlogi. Če pomislimo, koliko mora občina plačevati najemnine za prostore svojih uradov, potem še samo to daje dovolj razloga, misliti na novo skupno občinsko poslopje, kajti že samo z vračunanjem te vsote se mora velik del stroškov za novo poslopje v nekaj letih amortizirati. Če pa pristojimo še vsoto, ki bi jo občina dobila za najemnine oddanih prostorov v svojih hišah, kjer so sedaj nastanjeni razni mestni uradi, bi se ta vsota, ki bi jo mogli vračunati v amortizacijo novega poslopija, še mnogo zvišala. V naslednjem podajamo izkaz o najemninah, ki jih mestna občina ljubljanska plačuje za razne svoje urade (t. j. urade mestne uprave, kakor tudi za uprave mestnih podjetij — deloma bi se namreč lahko tudi ta vsota v novo občinsko poslopje):

	Letna najemnina
Mestni gradbeni urad v Kresiji	57.475.—
Mestno knjigovodstvo v Kresiji	29.700.—
Ravnateljstvo troš. urada v Kresiji	26.300.—
Gradbeni odbor v Kresiji	4.300.—
Mestni tržni urad, Krekov trg	16.696.—
Ter. sekcija reg. ljubljanske, Krekov trg	21.704.—
Vojaški urad, Ambrožev trg	20.000.—
Mestna elektrarna, Krekov trg	150.450.—
Mestni vodovod, Krekov trg	48.150.—
Mestna zastavljavnica, Poljanska cesta	60.000.—
Gospodarski urad, Beethovnova ulica	66.000.—

Skupaj ... Din 500.775.—

Če pogledamo po drugih večjih mestih, vidimo, da imajo mnoga mesta enolna, lepa, po najmodernejših načelih urejena občinska poslopja (pri nas je lep, nov in moderen občinski dom na Sušaku, prav tako tudi v Subotici; skupen občinski dom imajo tudi v Celju). Stari magistrati so sicer še na svojih mestih, toda služijo po večini le v reprezentančni, arhivni in knjižnični svrhe, deloma pa so v njih mestni muzeji. V podobne namene naj bi potem služila naša stara, častiljiva magistratna palača v Ljubljani, za vse urade, in deloma tudi podjetja, pa naj bi se čim prej postavil nov, po modernih načelih urejen mestni občinski dom. Ko je že zgrajena občina razne lepe stanovanjske hiše, mora končno misliti tudi na to, da zgradi za svoje urade primeren reprezentančno poslopje. Sedaj je bila mestna hiša vedno središče mestnega življenja, pa zato ne sme biti zadnja, ki bo zgrajena za svoje namene centralno reprezentativno palačo, ogledalo kulture in napredka vsega mesta.

neaktivnih pevcev naj pride tudi na koncert in naj s svojo navzočnostjo obuja spomine na prijetne, včasih tudi bridke pevke ure pod taktirko mojstra Mateja Hubada. Vstopnice se prav pridno prodajajo, vendar jih je še dovolj na razpolago. Naročite jih takoj, da si lahko izberete prostor poljubno. Tudi sporedi so že v prodaji. Cene vstopnic 20, 15, 12, 10, 8 Din, stojnišča 5, 8 Din.

Ne pozabite na simfonistični koncert 20. novembra ob 20 v stolnici. Priredi g. Blaž Arnič z velikim orkestrom. Dirigent D. M. Šijanec. Programi na razpolago v Jugoslovanski knjigarni in pri Košku v Prešernovi ulici.

* KINO *

TEL. 22-21 **UNION**

Dr. Fancov najveličastnejši alpski film
Beli pekel Piz Palü
Gustav Fröhlich - Leni Riefenstahl
Ernst Udet

TEL. 27-30 **SLOGA**

Premiera! LAWRENCE TIBBETT
najslavnejši sodobni bariton v opernem filmu

Metropoliten

TEL. 21-24 **MATICA**

Lehárjeva Slageropereta „Wo die Lerche singt“

Škrjanček poje - žvrgoli

Marta Eggerth - Hans Boehnker

Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri

● Pastoralna konferenca za mesto Ljubljana bo v sredo, 25. novembra ob pol 4 v duhovskem semenišču.

● Člani Stalne prosvete se vabijo, da se udeležijo proslave blagoslovitve zastave prosvetnega društva »Ljubljana-mesto« v frančiškanski cerkvi oziroma veliki dvorani hotela »Union«, zvečer pa odzovejo doposlano vabilu.

● V Križankah bo danes popoldne ob šestih slovesen shod ondote moške in mladeniške Marijine družbe ob priliki proslave drugega glavnega praznika. Po govoru bo darovanje za namene družbe.

● Martinov večer v Rokodelskem domu. Drevi ob sedmih bo v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12, prav zanimiv Martinov večer. Na sporedu so pevski in glasbene točke, kuplet, ki jih bo pel g. Cestnik, igra »Dva gospoda in en sluga« v režiji g. J. Novaka, šaljiva pošta itd. Predprodaje vstopnic je dopoldne od 10—12 v Rokodelskem domu.

● Karitativne organizacije v Ljubljani vabi mestno poglavarstvo, da se po svojih zastopnikih zanesljivo udeležijo sestanka, ki bo v sredo, dne 18. novembra 1936 ob 18 v mestni posvetovalnici na mestnem poglavarstvu soba št. 22. Na dnevnem redu je razgovor o skupni organizaciji »Božičnice« v Ljubljani. Na sestanek so vabljena vsa društva in organizacije, ki nameravajo obdarovati reveže za Božič, tudi ako niso prejeli posebnega vabila.

● VI. poljudno-znanstveno predavanje Prirodoslovnega društva. Univ. prof. dr. ing. A. Kral: Estetika mestnih zgradb. Predavanje bo v torek, 17. nov ob 20 v dvorani Delavske zbornice. Vstopnina 6, 4, 2 Din.

● Združenje gostilniških podjetij v Ljubljani vabi svoje članstvo, da se polnoštevilno udeležijo pogreba najstarejšega aktivnega člana, gostilničarja g. Tenente Rudolfa. Pogreb pokojnega bo v nedeljo, dne 15. novembra iz Gradaške ulice 10 ob pol 5 popoldne.

● Kino Kodljevo igra danes ob 5 in 8 dvojni spored: Helena in Poročila je svojega šefa. — Ob 8 samo Helena po znižanih cenah.

● V gostilni pri Prijatelju v Mostah se toči novo vino. Od 3 litrov dalje dostavlja tudi na dom. Telefon 2112.

● Kamniški klub se snuje, kakor smo že poročali. Prvi sestanek v Ljubljani bivajočih Kamničanov bo v četrtek, 19. novembra ob 8 zvečer v lovski sobi pri Slamiču. Dostop imajo samo vabljeni.

● Nekaj novega za sadjarje in vrtarje. Sadjarsko in vrtarsko društvo v Ljubljani priredi s sodelovanjem agrikulturno-kemičnega urada za kalijevo gnojeno v Zagrebu izredno poučno filmsko predavanje o sadjarstvu in sicer v torek, 17. t. m., ob 6 zvečer v kinu »Sloga« v Kolodvorski ulici v Ljubljani. K tej velezanimivi in poučni prireditvi vabimo predvsem člane našega društva, zlasti iz Ljubljane in iz okoliških podružnic. Dobrodošel je pa tudi, razen otrok, vsakdo, ki se zanima za umno sadjarstvo. Vstop prost.

● Posnemaj! Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani je prispevala kot prostovoljni socialni davek na sobe in uslužbenke 1000 Din. — Iskrena hvala!

● Kaj izvalja dekleta v komunizmu, nam bo odkril 4. prosvetno-debatni večer, ki ga priredimo za članice in vabljeni dekleta v ponedeljek, dne 16. t. m., točno ob 8 zvečer v verandni dvorani hotela Union (desno poleg kino dvorane). Dekleta, udeležite se v čim večjem številu in pripeljite znanke. — Dekliško prosvetno okrožje.

Dr. Arko Venčeslav

specijalist za kirurgijo

ordinira od 1/2 14. do 1/2 16. ure

Tyrševa (Dunajska) cesta št. 51/1 desno
poleg kavarne Majcen

● Združenje čevljarjev v Ljubljani vabi gospode člane, da se polnoštevilno udeležijo pogreba bivšega dolgoletnega člana g. Martina Radovana, ki bo v nedeljo, dne 15. novembra, ob 4 popoldne iz Gradiške št. 11.

● Štanjakobsko prosvetno društvo v Ljubljani ima svoj redni občni zbor v ponedeljek, dne 16. novembra t. l. ob 8 zvečer v društvenem lokal, ki se nahaja v dvoriščni zgradbi bivše gostilne pri Kavčiču, Privoz št. 4 (Prule). Na sporedu je branje zapisnika zadnjega občnega zbora, poročila predsednika, tajnika in blagajnika ter nadzorstva, volitve novih funkcionarjev, spremembe pravil društva, predlogi in sklepi ter slučajnosti. Pričetek točno ob napovedani uri!

● Podporno društvo slepih v Ljubljani naznanja vsem svojim dobrotnikom in zaščitnikom kakor javnosti, da se je preselilo iz dosedanjega lokala pod Trančo 2-III v novi lokal: Ljubljana, Gradišče 7, veža levo! Prosimo vse naše dobrotnike, da se obračajo v vseh zadevah na naš novi naslov.

● Ponesrečen reševalec. Huda nesreča se je včeraj zjutraj pripetila ljubljanskemu reševalnemu avtomobilu in reševalcu 34-letnemu Janezu Bratužu, stanujočemu na Karlovski cesti. Reševalni avto je šel po nekakega bolnega posestnika v Poniki na Dobenskem. Ko se je vračal, se je avto v temi zadel v lesen most ter se prevrnil. Avto je precej poškodovan. Hujše se je ponesrečil tudi Bratuž, ki ga je vrglo ob steno avtomobila, tako da je dobil večjo rano na glavi ter lažji pretres možgan. Sprva je zgedalo njegovo stanje resno, proti popoldne pa se je znatno zboljšalo.

● Množica potepuhov. Kljub številnim racijam in izgonom policija nikakor ne more zatreti vedno bolj množčnega se potepuštva v Ljubljani, sedaj, tik pred zimo, ko vsakdo brezposelnih delomrznih sili z dežele v mesto. V petek je policija aretirala okoli 25 beračev in potepujočih se mladih ljudi, včeraj pa je zopet bilo privedenih okoli 20 potepuhov na policijo. Med potepuhi je tudi neki zanimivi tip, ki je precej lepo oblečen hodil po lokalih, se izdajal za akademika in nadlegoval za podpore. Drug pojav pa je množica nemških potujočih fantov, ki romajo skoraj brez sredstev ter se preživljajo s petjem, prodajo razglednic in s tem, da prosijo za hrano. Ker so čedne zunanjo-eti ter vpludnega nastopa, jim ljudje radi kaj dajo, ne zavedajoč se, da s tem podpirajo hude agitatorje za nemško kulturo in nemško politiko.

Kultura in šola

Stanovska predavanja v profesorskem društvu.

S prihodnjo sredo (18. novembra t. l.) se v dvorani palače OUZD prične vrsta pomembnih predavanj, s katerim želi ljubljanska sekcija Jugosl. profesorskega društva javnosti predstaviti kulturna in stanovska prizadevanja svojih članov. Predavanja se bodo vršila redno ob sredah ob 8 zvečer sredi vsakega meseca. Namenjena so v prvi vrsti stanovskim tovarišem, profesorjem srednjih in sorodnih šol; tem naj pomagajo k enotnemu pogledu na odločilna vprašanja šolskega skupnega dela. Obravnavala bodo le stvari, ki morejo in morajo zanimati vse stroke, da bo šola bolj dosegala svoj kulturni namen. Prvi poskus skupnih stanovskih razprav te vrste se je vršil med počinčami in je pokazal, kako koristna in potrebna je enotnost v kulturnih prizadevanjih profesorskega stanu in srednje šole. Po drugi strani so predavanja namenjena ostali javnosti, ki naj bi bolje spoznala, kolikšno važnost ima šola za bodočnost in naš narodni razvoj; tako so vabljeni k tem predavanjem kot dobrodošli gosti vsi ostali šolniki in duševni delavci, ki žele proučiti našo srednjo šolo in njeno vzgojno in znanstveno usmeritev.

Ko opozarjamo na profesorska stanovska predavanja, navajamo hkrati vprašanja, ki bodo letos na vrsti. Najprej bo govor o kulturi slovenskega jezika in njegovem osrednjem pomenu za oblikovanje duševnosti v mladem srednješolcu. Kot druga pride na vrsto predavanje o kulturni dediščini iz antike in njenem vplivu na naš čas. V razgovor pride dalje vprašanje slovenskega arheološkega raziskavanja in naše historiografije; nova skupina predavanj bo obravnavala sedanje izobraževalne in vzgojne pripomočke, s katerimi razpolaga profesor, in kako si predstavljamo preureditev srednje šole. Končno bo sekcija začela socialna vprašanja avo-jega stanu, zlasti, kako bi uredila bolezensko zavarovanje in zgradila profesorski dom v Ljubljani.

Dne 18. novembra bo kot prvi razpravljaj prof. Jakob Šolar o pouku slovensčine in oblikovanju jezikovnega znanja v srednji šoli. Predavateljevo ime nam je porok, da bo predavanje razčistilo marsikatero vprašanje, ki je temeljnega pomena za uspešno delo naše srednje šole. Prav je, če se naša javnost zanima za to predavanje, ki naj privabi vse, ki jim je na srcu srednja šola in njeno kulturno prizadevanje.

Vzrok mnogih obolenj

leži večinoma v slabi in neredni prebavi, ki ima za posledico nakopičenje telesu škodljivih snovi v organizmu, ki je na ta način oviran v svojem rednem delovanju. Zato je potrebno, da se predvsem skrbijo za temeljito čiščenje. S tem vzdržujete telo zdravo in odporno. V tovrstno dobro služijo »Planinka« čaj Bahovec, vsled svojih preizkušenih in zdravilnih sestavnih delov. To ima že po 6—12 tedenskem zdravljenju za posledico izboljšanje vsega organizma, a posebno pri onih osebah, katere trpe od slabe prebave, slabega delovanja črevesja in napetosti telesa, omotici, glavobolu, nespečnosti in zgagi, hemeroidih in odebelenju.

Zahtevajte v apotekah izrecno le »Planinka« čaj Bahovec, ki se ne prodaja odprt, temveč samo v zaprtih in plombiranih paketih po Din 20.—, polovičnih paketih po Din 12.— in poskusnih vrečkah po Din 3/50 z napisom proizvajalca: Lekarna Mr. Bahovec, Ljubljana, Kongresni trg.

Reg. s. br. 29781/25

Na svetovno razstavo v Pariz 1937

Prijave za našo študijsko ekscurzijo se množe tako, da bo v kratkem doseženo število, ki je predpisano za posebni vlak. Je pa tudi umevno, saj se bomo vozili in si ogledali najlepše kraje kar v štirih državah, in to v Avstriji, Švici, Franciji in Italiji. Povrh tega pa je še vse skupaj tako poceni in plačljivo v deveh mesečnih obrokih, da zmore to skoro vsak inteligent.

Kulturno obzorje, ki si ga bodo udeleženci naše ekscurzije pridobili ravno pri tej ekspediciji, bo vsekakor tako dragocena pridobitev, da se tega niti oceniti ne da. Pariz ni le vlemesto, temveč je tudi zrcalo današnjega vlemestnega življenja, kamor se stekajo niti vsega sveta. Svetovna in kolonialna razstava pa bosta tedaj osrednji točki, za kateri vlada po vsem svetu že danes največje zanimanje.

Na razna vprašanja naslednje: Potujemo s kolektivnim potnim listom. Kdor želi ostati v Franciji ali kjerkoli tudi po našem povratku, si bo moral nabaviti svoj osebni potni list. Svoj potni list mora imeti tudi vsak tuj državljan.

Ceno za drugi razred v vlaku sporočimo, čim prejemo tozadevne podatke. Podajamo pa, da se nanaša to le na ugodnosti v vlaku.

Dovoljenje državnim in banovskim nameščencem za potovanje v inozemstvo preskrbimo mi. Za dopuste pa morajo sami zaprositi pri svojih uradih.

Odrezke poštinih položnic skrbno hranite, ker služijo kot dokazilo vplačanih obrov. Za slučaj, da je namenjeno nakazilo na eni isti položnici za več oseb, je to navesti na hrbtni položnice. Pisava, zlasti imen in priimkov, naj bo čiljiva.

Udeležence bomo v vlaku in stanovanjih porazdelili tako, da bodo skupaj oni, ki to žele.

Prijave sprejema Jože Hvala, Ljubljana, Miklošičeva cesta 10, kjer se dobe tudi točni prospekti ekscurzije. Prijavite se! — Vodsvo.

Novi generalni ravnatelj Philips tovarn.

Povodom imenovanja gosp. dr. A. F. Philipsa za predsednika Philips tovarn, je imenovan na njegovo mesto za generalnega ravnatelja gosp. dipl. ing. P. F. S. Otten.

Ing. P. F. S. Otten, sedanjí generalni ravnatelj, se je rodil 31. decembra 1895 v Berlinu. Za časa svetovne vojne je služboval v Holandiji, kjer je ostal tudi po vojni ter l. 1923 v Delftu diplomiral za elektrotehničnega inženirja.

L. 1923 je stopil ing. Otten v inženjerski biro dr. J. D. Ottena v Amsterdamu, tam je obenem delal za neko berlinsko tovarno za slabi tok in westfalske tovarne jekla.

L. 1924 je stopil ing. Otten v Philipsovo tovarno. L. 1927 je postal ravnatelj, od l. 1933 je bil predsednik kolegija direktorjev in tajnikov istega podjetja.

Gosp. dipl. ing. Otten je obenem član upravnega odbora Saveza holandskih delodajalcev, član upravnega odbora oddelka elektrotehnike kraljevskega zavoda inženjerjev in član odbora Udruženja delftskih inženjerjev.

Kamnik

Tukajšnja Vincencijska konferenca ima v nedeljo, 15. nov., ob pol 4 popoldne v Kamniškem domu svoj redni občni zbor, s katerim bo združeno predavanje g. dr. Levičnika o karitativnih nalogah sedanosti. Ta organizacija zasluži zanimanje pri vseh slojih in stanovih.

Španija — dežela in ljudstvo — bo tema predavanja v četrtek, 19. novembra, ob 8 zvečer v Kamniškem domu. Predaval bo docent ljubljanske univerze g. dr. V. Bohinc, krasne skioptične slike pa nam bodo pokazale lepoto Španije.

Smrt pobira stare delavce tukajšnje smodnišnice. Pred dobrim mesecem so pokopali 76 letnega Končnika Jurija, ki je služboval polnih 42 let v smodnišnici. V četrtek so ga položili na mrtvaški oder Pregleta Florjana, posestnika v Tunjicah in bivšega dolgoletnega župana za Stranje in Tunjice. Dosegel je starost 82 let. V petek je umrl Primož Prelesnik, ki je bil v 83. letu in je bil v službi smodnišnice polnih 52 let. Njegov pogreb bo v nedeljo, 15. novembra ob 4 popoldne na farno pokopališče na Zale. Vedno so upali, da bo vsaj sedaj kmalu rešeno vprašanje pokojnine, za katero so še v Avstriji 20 let plačevali prispevke. Ni jim bilo usojeno tega dočakati in jih je Bog poklical k sebi, kjer bodo uživali zasluženi mir in pokoj. Pokojnikom naj sveti večna luč.

Prijateljem katoliške prosvete!

Udeležite se v čim večjem številu razviti in blagoslovitve prapora prosvetnega društva »Ljubljana-mesto«, ki bo danes ob 10 dopoldne v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Po blagoslovitvi vsi v Union, kjer bo v kinodvorani botru gosp. dr. Ivo Česnik in botrici gospe Mariji Stiličjevi v čast primerna proslava. Poleg točk, ki jih izvaja članstvo, sodeluje še godba »Sloga« in pevski zbor »Ljubljane«, Vstopnine nil — Bog živi!

Socijalna nabiralna akcija mestne občine

Mestna občina ljubljanska pobira letos prostovoljno socialno davščino na sobe in uslužbenke ter vsak mesec po nekaj dni prostovoljne prispevke za socialno skrbstvo na ljubljanskih mestovih. Občino sili nujna potreba, da zbira te prispevke in bi občanov gotovo ne nadlegovala z nabiralnimi akcijami, ako bi imela dovolj lastnih denarnih sredstev. Kdor količikaj pozna neverjetno bedo mnogih naših soobčanov, odraslih in otrok, ta bo rad prispeval vsaj skromen dar za reveže. Najbolj pereče je vprašanje brezposelnih.

Ljubljanci, darovali ste prostovoljno poslednje mesece za brezposelne vsak po svojih močeh. Mestna občina upa, da je vsak evojo dolžnost storil. Ko bodo pregledani sezname, bo jasno, kdo se je odtegnil tej svoji moralni dolžnosti.

Kar so ljubljanski občani ta mesec darovali, zbira mestna občina v poseben fond. Vsak, ki je kaj daroval, je povsem upravičen zahtevati, da izve, kako je mestna občina ta denar porabila. Tej upravičenosti želi jo mestna občina rada ustregla in bo darovalcem porabo denarja točno pojasnila. Vse e prostovoljni dajatvami nabrani denar bo porabila za zaposlitev brezposelnih pri obče koristnih javnih delih. Vsakdo se bo mogel prepričati, da se ta dela res vrše in v kakšnem obsegu. Tako bo občina zaposlila brezposelne in opravila važna in potrebna javna dela.

Občani darujte še nadalje v ta fond!

Zobozdravnik dr. Schweiger

Prešernova 52

ordinira od 15. novembra naprej
ob delavnikih od 8—1/2 in od 3—6

● V stolni knjižnici naročene Mohorjeve knjige se dobe v priložiti stolnega župnišča vsak dan od 10 do 12. Stroški 3 Din, naročnina za prihodnje leto 20 Din, ki naj bi jo vsakdo precej poravnal.

● Slovenski kat. akademiki, udeležite se danes polnoštevilno proslave Prosvetnega društva »Ljubljana-mesto« ob priliki razviti društvenega prapora v Unionu.

● Posvetovalnica »Krišćanske šole« v vzgojnih in šolskih zadevah posluje brezplačno vsako sredo od 10 do 11 v Akademskem domu na Miklošičevi cesti poleg hotela Union.

● Mnogi ljubljanski mešani in moški zbori ter Slovenski vokalni kvintet bodo počastili 70-letnico Mateja Hubada v ponedeljek, 16. novembra točno ob 20 v veliki Filharmonični dvorani. Dolžnost tistih zborov, ki iz kateregakoli razloga ne bodo sodelovali na koncertu, je v prvi vrsti ta, da se korporativno udeležijo koncerta. Stara garda

Beg iz španskega pekla

Očividci, ki so ušli iz Španije pripovedujejo strahotne reči

Španski poročevalec francoskega katoliškega lista »La Croix« piše: »V Madridu so rdeči nasilniki po ruskem vzorcu ustanovili Čeko. Glavni sedež madridske Čeke je v palači lepih umetnosti v Madridu, ki je prekrasna palača z velikimi dvoranami, katero pa so rdeči sedaj vso izropali in zapackali.«

Nagli sod v palači lepih umetnosti

Madridska Čeka se imenuje »seveda« ljudsko sodišče, ki pa ima svoje podružnice tudi drugod po Madridu. Eno tako »sodišče« deluje tudi v tistem slovečem hotelu, kjer je navadno prenočeval bivši minister, glasoviti Lerreux. Madridski vseučiliški profesor, ki je bil prijet in zaslišan v palači lepih umetnosti, pa je potem ušel svojim trinogom, je francoskemu časnikarju dal tale popis svojih strahotnih dogodivščin:

»Pred 14 dnevi so me rdeči miličniki prišli v mojem stanovanju ter me odpeljali z avtomobilom v palačo lepih umetnosti. Moj edini zločin pa je bil ta, da sem bil vedno krščanskega in narodnega mišljenja, česar tudi nikdar skrivam. Močno oborožen poročnik rdeče garde, ki je med vožnjo sedel zraven mene, mi je jasno namignil, kaj me čaka. V duhu sem se poslovlil od svojih dragih ter se popolnoma mirno v mislih na križ in na Golgofo pripravil na tisto, kar me je čakalo. Najprej so me peljali v podzemlje, kjer je navadno restavracija in kjer sedaj zaseda ljudsko sodišče. Toda tam nisem opazil nobenega človeka, ampak samo veliko mizo, na kateri so bili prazni kozarci ter steklenice. Morda so moji »sodniki« še spali ter krotili svojega mačka. Potem so me peljali v gorenje nadstropje.

Tam je bila zbrana že cela vrsta drugih ječnikov, po večini izobražencev ter častnikov. Vsi so bili zmučeni ter blede. Tukaj sem so jih zaprli ter jih že 48 ur pustili brez zaslišanja in brez jedi ter pijače. V tem prostoru ni bilo nobene ženske. Naenkrat pa smo iz bližnje sobe nekje zaslišali pretresljive klice strahu in bolečin, katere je klicala neka ženska. Mlad mož, ki je sedel zraven mene, je kakor blazen planil kvišku. Morda so zverine tam zraven mučile ali posiljevale njegovo ženo, sestro ali nevesto. — V dvorano so prihrumeli rdeči miličniki ter se norčevali iz nemočnega obupa nesrečnega moža. Nazadnje so straže mene odpeljale v podzemlje. Tam so za mizo kimali moji »sodniki«. Predsedovalo je neko človeče, ki je po svojem obrazu bilo podobno kakemu bebcu. Pred seboj je imelo na pol prazno steklenico piva.

Dedec me je narahlil: »Zakaj si vedno zapostavljal otroke ljudstva? Sedaj boš ljudstvu za to dal odgovor!«

»Gospodu predsedniku« sem poskušal pojasniti, da sem v svoji službi z vsemi dijakli, ki so bili pri meni vpisani, enako ravnal, jih presojal le po inteligenci ter uspehih, da pa nisem nikogar vprašal, katerega rodu je. Zaman je bil moj trud, ker me niso niti poslušali. »Odvedite ga!« je zakričal »predsednik«, »za te buržuje ni drugega sredstva, kakor da jim čimprej zavijemo vratove!« Sodišče je res naglo delovalo. Saj je trajalo le toliko časa, da je »ljudski sodnik« izpil tisto steklenico piva.

Zaprli so me v stransko sobo. Bil sem popolnoma miren ter se udan v voljo božjo pripravil na smrt. Čez nekaj časa pa so prišli isti rdeči miličniki, ki so me pripeljali semkaj. Vsi so se jezno držali ter so me v moje veliko začudenje pahili skozi vrata na prosto: »Brž izginil! Nekdo je prosil zate. Toda mi vemo, da si sovražnik ljudstva ter te le neradi puščamo.« So slovo so poslali za menoj še krepko kletev. Še isto noč se mi je posrečilo ubežati iz madridskega pekla. Pozneje sem izvedel, da mi je izprosil pomiloštev predsednik ministrstva ljudske fronte Carlo Oirai, s katerim sva bila stara prijatelja. Toda, kaj se je zgodilo z mojimi ubogimi sojetniki?

Tri sinove izgubil v eni uri

Drugi begunec, ki je ušel iz Madrida, je star sivolas gospod. Bil je nastavljen v finančnem zavodu ter se nikdar pečal s politiko. Pač pa ga je ovadila iz maščevanja njegova hišnica, čes, da je »fašist«. Njegove tri sinove so že pred njim odpeljali. Kaj se je zgodilo z njegovo ženo, ne ve. Pred sodiščem so ga vprašali, ali ima kaj premoženja. Povedal je po pravici, da ima 60.000 pezov, ki pa je njihov solastnik njegov družabnik in da je denar naložen v tej in tej banki. Nato so mu povedali, da bodo njegove tri sinove pomiloštili, če ljudskemu sodišču podpiše pooblastilo, da lahko dvigne tistih 60.000 pezov. Starček je tisto pooblastilo podpisal še tisti hip, samo da bi rešil svoje tri sinove. Nato so ga še eno uro imeli zaprtega. Nato pa so mu »sodniki« zasmehljivo sporečili, da so njegove tri sinove pravkar ustrelili.

Na koncu so starega moža še pretepli ter ga vrgli na cesto. Poprej je videl še mlado ženo, katero so do krvi pretepli, ker se je vrgla med svojega moža in napadalca, ki je napadel moža.

Jezik se upira

Skoro vsi rešenci so izjavili francoskemu časnikarju, da se jezik spodobnega človeka upira popisovati vse živinske grdobije, katere so uganjali madridski čelusti.

Tolpa, kateri načeljuje neki Compare, je obiskala tudi neko vas blizu Madrida ter tam prišla tri redovnike. Vaški župan, ki je sam pristaš ljudske fronte, je pričel za te tri redovnike, da so po vsej okolici daleč na okrog znani dobrotniki ljudstva ter da nimajo na sebi nobene krivde. Kljub temu pa je Compare dal dva redovnika zvezati, ju privezati za koleso svojega ukradenega avtomobila, nakar je naglo oddiral z njim. Ljudje so potem našli na cesti, koder je vozil tisti avtomobil, povsod krvave kose trupel nesrečnih redovnikov, katere je divjak tako grozovito in po nedolžnem umoril.

Eden izmed pripovedovalcev je dejal časnikarju: »Spanija joča zaradi svojih otrok!« Pri teh besedah se je sam obrnil v stran in zahtel.

Kaj je časnikar sam videl

Nemški dnevnik V. B. je odposlal v Barcelono svojega poročevalca Udonu Wolterja, ki sedaj v listu poroča, kako je skrivaj prišel čez mejo ter kaj je v Barceloni videl. Ko se mu je posrečilo

Maroški veliki vezir je obiskal Seviljo. Pri tej priliki so ga pozdravili španski prostovoljci.

Ameriški načrt

Poceni v Ameriko

Vožnja v Ameriko je draga zadeva. Za to je Amerika večini ljudi nedostopna, ker ne zmoro tako velike voznine, kakršna je potrebna za pot tja. Najmanj, kar moraš plačati, če hočeš priti v Ameriko, je 6000 dinarjev. To pa je dandanes denar, ki ga redko kdo spravi skupaj. Isto pa čutilo seveda tudi Američani, ki bi radi prišli v Evropo. Za to se je v ameriškem javnem mnenju že večkrat oglašalo vprašanje, kako bi se vožnja čez Atlantski ocean pocenila.

Pred kratkim pa je neki Pavel W. Chapman naredil načrt, kako bi bilo mogoče ljudem omogočiti, da bi se poceni vozili iz Amerike v Evropo in nazaj. Ta načrt je bil res socialen in ga je ameriška javnost zato tudi zelo sprejela na znanje. Predlagatelj tega načrta pravi, da se je doslej v velikih in lepih parnikih vozila največ tako zvana bogata svojati, ki je napolnila vse prostore prvega razreda, zraven pa so se vozili v tako zvanem turističnem razredu manj premožni ljudje, ki so denar za vožnjo komaj spravili skupaj. Velika večina ljudi pa je seveda morala ostati doma.

Kakor posnemamo po angleški reviji »The American Spectator«, kjer je ta načrt opisal neki Peter Ehlers, hoče predlagatelj, da bi se zgradili dve prav veliki ladji, izmed katerih bi vsaka imela po 100.000 ton, kar je naravnost ogromno, če pomislimo, da ima največja dosedanja ladja, francoska »Normandie«, le 79.280 ton. Nove ladje bi vozile znatno hitreje, kakor so doslej vozile najhitrejšje ladje. Medtem ko je doslej »Normandie« vozila 29 do 32 vozlov na uro, ki nova velika ladja vozila navadno po 34 vozlov na uro, v primeru velike potrebe pa celo 39 vozlov. Tako bi nova ladja vozila iz Newyorka v Havre le 4 dni, medtem ko je doslej »Normandie« za to pot potrebovala 4 dni in pol. Po enkrat na teden bi plul parnik iz Evrope v Ameriko in nazaj.

»Normandie« lahko sprejme na krov 1968 potnikov. Nova ladja pa bi imela prostora kar za 10.000 potnikov. Prostor bi se dobil tako, da bi se odpravile tiste razkošne kabine za najbogatejše ter velikanske jedilnice, katere imajo doslej

stopiti iz vlaka na barcelonski postaji, je takoj videl tale prizor:

Pri izhodu je železničar, ki je sprejemal vozne listke, ustavil nekega moža. Ta se je začel z železničarjem prepirati, nakar sta prišla dva raztrgana miličnika, ki sta nekaj časa poslušala, nakar je eden izmed njih dvignil roko ter udaril železničarja čez obraz s tako silo, da ga je takoj kri oblila. Železničar si je obrisal kri ter nato mirno jemal karte, onaj mož pa je ušel.

V Barceloni je videl povsod samo zamazane ljudi, razen Židov, ki so lepo opravljeni. Sam je videl večkrat ženske, ki so z odpetimi bluzami hodile po ulicah. V cerkvi Santa Maria del Pino so nekaj časa prirejali nage plesne na oltarjih, kamor so s silo privlekli ujele duhovnike, da so morali gledati, kaj se sedaj na oltarjih godi. — Danes pa, pravi dopisnik Wolter, bi v vsej Barceloni težko dobil kakega duhovnika, ker so že vse, ki niso skrivaj pobegnili, postrelili. Duhovnika Joseja Dalbana so pred usmrčitvijo silili, naj bi poljubil komunistična znamenja, srp in kladivo, kakor je poprej poljubljal hostijo. Ker pa tega ni hotel, so ga toliko časa bili, da se je zgrudil ter so mu že na pol nezavestnemu s silo pritiskali svoje znake na ustnice. Nato so takega, ki je bil samo še na pol pri zavesti, vlekli k skupnemu grobu ter ga tam ustrelili ter takoj zakopali. Očividci pa so mi pripovedovali, da je duhovnik bil še živ, ko so ga zagrebli.

Rdeči se bojujejo s strupenimi plini

Prvič v tej državljanski vojni so rdeče čete začele uporabljati strupene pline zoper svoje nasprotnike. Dne 12. novembra so bili zopet veliki boji pred Madridom. Naenkrat je padlo na desno krilo belih nekaj topovskih bomb, ki so bile polne strupenih plinov. Ker beli vojaki na to niso bili pripravljeni, je strupeni plin nekatere vojake zastrupil. Najprej so zastrupljeni vojaši začeli močno bruhati, nakar so se nezavestni zgrudili na tla. V silno nevarnem stanju so siromake prinesli v vojno bolnišnico. Kakor vse kaže, so rdeči pri tej priliki uporabljali plin, ki je izdatno bolj nevaren, kakor pa solzavec. — Da ni bilo večjih žrtev, je vzrok samo ta, da so beli vojniki naglo pograbili svoje plinske maske ter si jih nadeli ter tako ušli veliki nevarnosti.

Klub počasnežev

V Londonu rastejo razni čudni klubi kakor gobe po dežju. Vendar pa je med vsemu takim čudnimi klubi najbolj čuden klub počasnežev. V svojih pravilih pravi ta klub, da se morajo njegovi člani izogibati vsake naglice, ker je zdravju škodljiva in uničuje živce. Takole vele pravila tega kluba: »Naglica dela in zabave v velikih mestih je postala že kar življenju nevarna. Posledica takega življenja je potem ta, da ljudje prežgodaj oslabe in prežgodaj ostare. Naš klub naj pa bo kakor zelenica miru.« Nato naštevajo pravila, kaj je dolžnost klubovih članov: »Slej počasi, govori počasi, hodi počasi!« Vsekakor je treba reči, da je v teh navodilih marsikaj pametnega, kar naj bi človek posnemal, ne da bi se moral vpisati ravno v klub londonskih počasnežev.

Mačke z modrimi očmi

O mačkah, ki imajo modre oči, poroča znani naravoslovec prof. dr. Bastian Schmid v reviji »Kosmos«. Kakor je že Darwin opazoval, so bele mačke, ki imajo modre oči, popolnoma gluhe. Doslej mi še ni znano, da bi to pravilo imelo kje kako izjemo. Preteklo poletje sem spoznal dve po devet mesecev stari mačici, ki sta bili iz iste gnezda. Samica je imela rumenkaste oči, maček pa je imel eno oko tudi rumenkasto, drugo pa popolnoma modro ter je bil sam docela gluh. Če smo mu zavezali oči in ga postavili na cesto, ni slišal voza, ki je drdral naravnost proti njemu. Celo v največji bližini ni slišal, če je kdo s pestjo udaril po mizi ali če je ploskal.

Ker so zelo redki taki slučaji, da bi kaka mačka imela eno oko rumenkasto, drugo pa modro ter bila obenem popolnoma gluha, bi bilo prav, ko bi strokovnjaki take mačke, kadar bi poginile, preiskali ter se zlasti pozanimali za njihova ušesa.

»Tale deževna pokrajina je pa že tako imenitno narejena, da jo moraš kupiti.«
»Kaj neki misliš, draga Meta, saj je naše stanovanje že brez tega dovolj vlažno!«

Bolnišnica varna pred plini

V Londonu imajo staro, a slovečo bolnišnico, ki stoji nasproti tako zvanemu westminsterske opatiije. Imenuje se westminsterska bolnišnica. Sedaj bodo to bolnišnico odstranili s tega prometnega prostora ter jo bodo na novo postavili na bolj mirnem kraju, tudi v Westminstru. Načrti za novo bolnišnico so že narejeni. Veljala bo nekako 850.000 funtov šterlingov, kar je zelo lep denar.

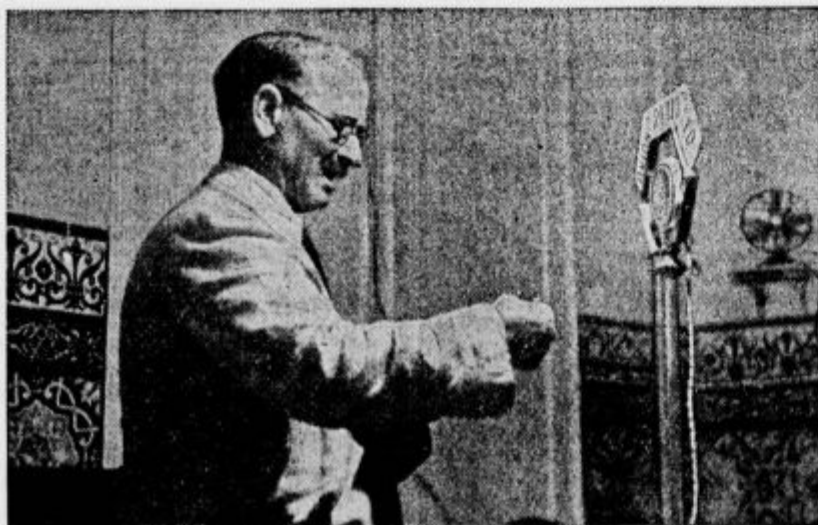
Nova bolnišnica bo najbolj varna bolnišnica na svetu, ker bo prva, ki bo docela zavarovana pred plinskimi napadi. Take bolnišnice doslej na svetu še ni. Vsa vrata in okna se bodo dala tako zapirati, da ne bo mogel uhajati skozi niti najmanjši del zraka, zaradi česar bo tudi zaprt dohod plinu. Streha bo posebno dobro ojačena in zavarovana. Vsi prostori, k ne bodo prav visoko ležali, bodo imeli posebne prezračevalce, ki bodo presrkovali prostore s svežim zrakom. Poleg teh naprav pa bo imela bolnišnica posebno plinsko zavehišče, kamor bodo pošiljali zastrupljene bolnike v primeru kakega plinskega napada. Za-

strupljene bolnike bodo spravljali v to zavehišče naravnost z ulice ter jih bodo tukaj razpilili, ko bodo poprej zavehišče hemetično od zunaj zaprli. Tako razpiljeni bolniki bodo šele spravili v bolnišnico.

Tako bo mogoče v primeru sile bolnike sprejemati v bolnišnico, ne da bi pri tem ušel v no-tranjost bolnišnice najmanjši del plina.

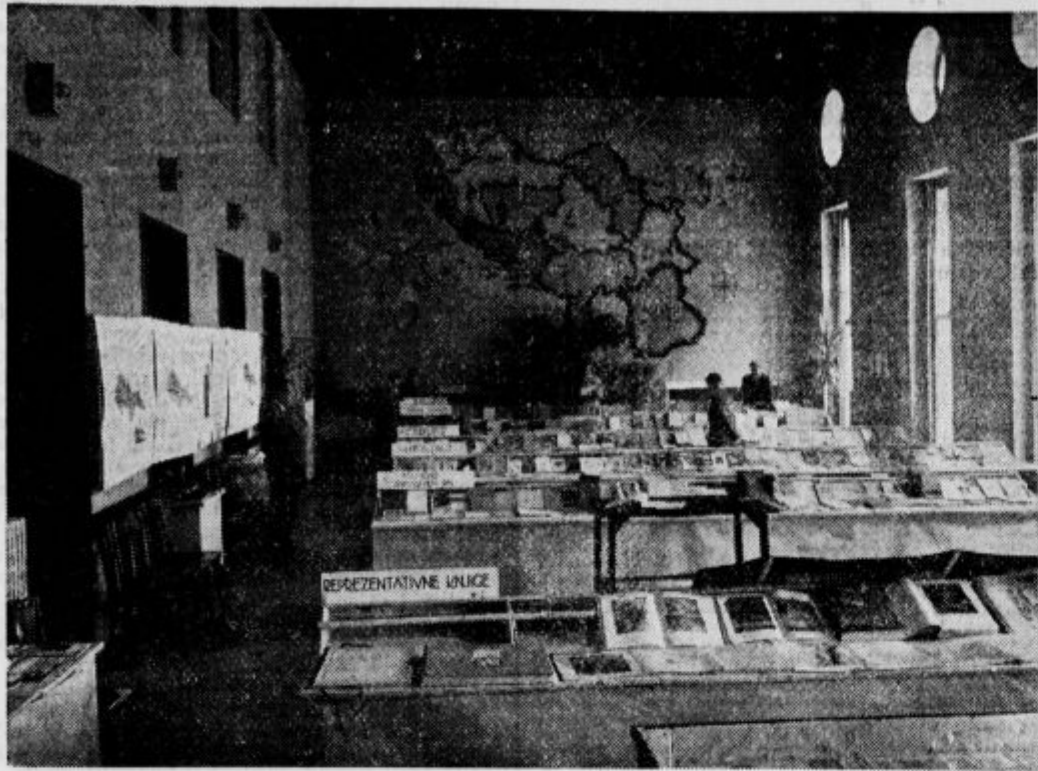
Volkovi na Slovaškem

Iz Bratislave poročajo, da so se v severno-slovaški vasi Vyrava ob poljski meji pokazale velike tolpe volkov, ki so raztrgali tri vole kmeta Bazilija Baraniča. Ker so se volkovi prikazali v toliki množini, sodijo, da bo letos huda zima in mnogo snega.

Poveljnik belih španskih čet general Queipo de Llano na seviljski brezžični postaji poroča o položaju na frontah.

KULTURA

Ob zaključku razstave povojne češkoslovaške knjige v Ljubljani. Pogled v glavno dvorano Trgovskega doma. Znanstvene knjige, ki so jih češkoslovaški zavodi podarili naši univerzi in vseučiliški knjižnici, so zdaj razstavljene v univerzitetni avli.

„Slovanský ústav“ v Prahi

Slovenec vodi najvišjega zavoda za med slovanske stike

Ko se je v Ljubljani odvijala in te dni zaključila zelo uspešna razstava češkoslovaške knjige, se je vedno in vedno s hvaležnostjo poudarjalo, da ima največji zaslug za razstavo poleg iniciative ljubljanskih akademikov glavni odbor v Pragi, ki je stal pod okriljem »Slovanskega ústavu« (to je: Slovanskega zavoda) katerega predsednik je že peto leto (že drugo predsedniško dobo) svetovno znani starosta slovenske in tudi slovanske literarne zgodovine prof. dr. Matija Murko. »Slovanski zavod« je ustanova, ki sicer spada v isto vrsto kakor univerza ali Akademija znanosti, dasi ni niti eno niti drugo in niti tretje — trgovska zbornica, (obsega namreč tudi gospodarski odsek) temveč nekaj povsem svojevrstnega. Ustanovljen je bil l. 1928, z namenom, da goji sodobne kulturne in gospodarske zveze s slovanskimi narodi ter zbira pod svoje okrilje vse težnje, ki imajo za namen, kar najtesnejše realno slovansko vzajemnost. Tako je z razliko od Akademij posvečen studij Slov. zavoda sodobnosti, kar pa ni vzeti tako, da bi se pečal le s sodobnimi problemi, temveč tudi s pretekostjo v zvezi s sedanostjo ter sploh s sodobnimi slovanskimi vedami, ki jim po svojih močeh pomaga do izkaza in veljave, bodisi s podporami, bodisi s tiskom znanstvenih publikacij. Vzdržuje se z letnimi državnimi podporami ter z imetjem, ki ga je kuratorij dal v zakup Ministrstvo prosvete je Sl. zavodu odkupilo lepo rokokojsko palačo knezov Lobkovicov na Mali strani, kjer imajo vsi oddelki lepe prostore, čitalnico, zborovalnico itd. Tu stoluje prof. Murko ter ureja mnogostransko delo Zavoda.

Slovanski zavod obstoji iz dveh delov, iz kulturnega in gospodarskega. Predsednik prvega je prof. Bidlo, predsednik drugega minister Pospíšil, skupni predsednik kpa je prof. Murko. Predsednik kuratorija je min. Pospíšil, zastopnik ministrstva zunanjih zadev sam minister Krofta. Poleg tega so še zastopniki drugih ministrstev (prosvetnega, trgovine itd.). Posebni oddelek pa tvori tudi odbor za raziskovanje Slovaške in Podkarpatske Rusije, katerega predsednik je slovaški škof msgr. M. Blaha. Slovanski zavod ima redne člane ter inozemske člane po zgledu akademij ter so na pr. od Slovencev med drugimi tudi člani pro. Prijatelj, prof. Kidrič, prof. Gosar, prof. Grivec in drugi. V gospodarskem odseku je bil član na pr. tudi pokojni srbski industrijalec Bajloni. Društvo prijateljev in predavnikov iz slovanskih območij, izdaja znanstvene knjige iz vseh strok, najraje iz med-slovanske problematike, prireja razstave (ruska emigrantska umetnost), ter vodi popolno kroniko važnejših slovanskih dogodkov ter vseh predavanj, ki so se iz slovanskih problemov vršila na področju Češkoslovaške. Pri tej priliki moram omeniti, da je Slovanski zavod organiziral — seveda v zvezi z drugimi znanstvenimi zavodi — lani lepo uspešno Razstavo jugoslovanske knjige, o kateri smo svoj čas precej pisali, ter se letošnje nam organiziral ter dal veliko materialno pomoč pri češkoslovaški razstavi v Ljubljani. Največje delo pa more pokazati ta centralni odbor z izdajanjem znanstvenih del, ki so bila v celoti razstavljena na naši razstavi ter jih je Slovanski zavod poklonil naši univerzi. Opozarjamo danes naše akademike, da so te knjige razstavljene zdaj v avli naše »almae matris«, kar je dalo neposredni povod tem vsticam. »Knjižnica Slovanskega zavoda« obsega med drugimi sledeča dela: Vpliv Mickiewiczev na češko predmarčno literaturo (Heidenreich), Dramatika slovanskega juga (Wollman, kjer je veliko podob iz našega ljubljanskega gledališča), poleg celotne zgodovine (slovenske dramatične), Poljski delež pri češkem preporodu (ogromna knjiga, Szykowsky), Romanje Slovanov (Florovskij), Odmevi poljske zgodovine v jugoslovanski narodni pesmi (Wiskovtjij), Čehi in vzhodni Slovani (Florovskij), Odmevi poljske vstaje l. 1863 pri Čehih (Začek), O poljskem in ruskem simbolizmu (Machal). Obenem se v tej seriji pripravljata tudi zbirka Murkovih spisov iz zgodovine slovanske filologije. Pa tu še niso našteje vse razprave iz te zbirke. Poleg »Knjižnice« izdaja odbor tudi razne »priročnike« tako slovanske arheologije (Niederle) ali glagolske paleografije (Vajs). Posebej tudi še »vire« zgodovini vzajemnih slovanskih stikov, kjer so izšle Masarykove studije o Dostojevskem, Kubova »Pota za slovanske pesmi« itd. Posebej izdaja tudi posamezna »predavanja«, tako je Horak uredil za to zbirko Masarykov zbornik, Weingert zbral predavanja o sodobnem slovanskem gledališču (med

drugimi predavanja igralca Rogoza o jugoslovanskih gledališčih), Pelikan zbornik o sodobni filozofiji pri Slovanih, Novinkov o sodobnem prirodpisnem delu v sovjetski Rusiji. Horak spomenico »Slovanski zavod Mickiewicz«, Danev predavanje o balkanski zvezi ter balkanski vojski itd. Poleg tega so poizkusili tudi izdajo izvornih slovanskih tekstov (Ljaskij: Bajke Krylova), ki pa se ni nadaljevala. Izven zbirke je Sl. z. izdal razkošno umetnostno-zgodovinsko delo Okuneva »Monumenta artis serbicae«, katerim skuša od slovanske strani odgovorjati Stetelova knjiga. Poleg vsega tega izdaja zavod tudi posebej knjige, tiče se problematike slovaškega dela (na pr. Pražak: slovaška literatura petdesetih do osemdesetih let, Slinger Monografična studija o vegetaciji Nizkih Tater itd.) ter Podkarpatske Rusije (Snov za zgodovino stare pevske literature v Podkarpatski Rusiji). V območju zavoda izhaja tudi revija Byzantoslavica.

Poleg tega dela centralnega odbora, ki sem ga samo v obrisih podal pa dela Sl. zavod najtesnejše še s sledečimi ustanovami, ki so posebno važne. V prvi vrsti omenjam »Knjižnico Slovanskega zavoda pri zunanjem ministrstvu«, kakor se glasi uradni naslov zavodove knjižnice, ki je največja knjižnica samo

slovanskih knjig. Ustanovil jo je l. 1924 dr. Beneš, ko je odkupil od ruskih emigrantov nad 12.000 ruskih knjig, ki so postavile temelj knjižnici. Odlej se je zlasti ruski oddelek čudovito izpopolnil s starejšimi, posebno pa z novejšimi knjigami (popolna Puškiniana), tako da ima že preko 120.000 knjig! Drugi oddelek so seveda manjši, toda zastopani so vsi slovanski narodi. Tudi slovaški oddelek, ki mu tvori temelj knjižnica dr. Šlebingerja, se lepo izpopolnjuje. Važno pa je, da ima vsa zgodovinska slovanska periodica. Urejuje jo dr. O. Berkopec. K Zavodu spada tudi ves ruski inozemski zgodovinski arhiv, ki pomeni edinstven evropski vir za rusko predvojno zgodovino, kamor se bodo morali zatekati tudi Rusi po snov. Praga gotovo pomeni, kar se tiče ruske literature, prvovrstni studijski vir. Prav tako je tesno ob Zavodu tudi »Odbor za izučavanje življenja in dela M. F. Dostojevskijev«, ki mu predseduje prof. Horak. Enako so še posamezni odbori za gospodarske zadeve, pravne ter jezikovne, ki so vsi ustanovljeni in vodeni kakor samostojna društva, toda v okviru Zavoda.

Tako sem skušal malo prikazati ustroj in pomen te velike češke ustanove, namenjene studiju vseslovanskih problemov, na čelu katere stoji Slovenec dr. Matija Murko, mož, ki stoji v središču vseh slovanskih ved in ima polno zaupanje vseh slovanskih narodov v največji meri. S svojimi 75 leti je še vedno mlad in žilav znanstvenik, ki tvori neutrudno vedno znova ter s svojim širokim duhom zna urejevati ter usmerjevati dela drugih, stoječ kot pravi »gospodar« v slovanski filologiji ter s svojo obojetovno ljubeznijo vzgaja vedno nove generacije. Brezdvoma je prof. Murko sedaj centralna osebnost v med-slovanski kulturni politiki, na kar moramo biti ponosni td.

Prof. dr. Matija Murko.

Sto let katoliškega tiska v Angliji

Prav do začetkov devetnajstega stoletja niso angleški katoličani mogli izdajati svojih knjig. Se-le, ko jim je dala vlada več svobode ter je obenem tudi iz Francije prišlo več katoliških duhovnikov, so mogli pomisliti na kaj sličnega. Eusebius Andrews, tiskar v Londonu, je začel leta 1812 izdajati mesečnik »Andrews Orthodox Journal«, ki je izhajal nekoliko let, toda končal z neuspehom, kajti z malim številom naročnikov ni mogel kriti niti izdajateljskih stroškov. Boljši uspeh moremo beležiti šele dvanajst let pozneje. Tedaj se je namreč število katoličanov že pomnožilo, prav tako napredek v katoliški vzgoji ter zanimanje, ki ga je vzbudilo gibanje v Oxfordu. Tako moremo leto 1863 šteti za temeljno leto v graditvi katoliškega tiska v Angliji. Wiseman in O'Connell sta začela izdajati četrtletno revijo »Dublin Review«. Doblin je bil postavljen v naslov samo zato, ker je tam največ katolikov, dasi je list izhajal v Londonu in bil tam tudi urejeval. Naloga revije je bila poročati katolikom o vsem, kar se je dogajalo v sodobnem javnem življenju, obenem pa nekatolikom osvetljevati javne zadeve s katoliškega stališča. Tako je predstavljal revija arhiv o vsem verskem mišljenju tedanje inteligence. Leta 1839 je Wisemanov članek o anglikanskih zahtevah vzbudil pozornost Newmana, da se je odločil za javni nastop ter datira od tedaj oxfordsko konvitsko gibanje. V tem dejstvu imamo zopet dokaz, kaj lahko doseže dober članek v dobrem tisku. Konvertiti z oxfordске univerze so postali sodelavci revije.

Prva izdaja »Catholic Directory« je izšla leta 1837. Leta 1840 sta se pojavili dve novi podjetji. Katoliški založnik v Londonu Dolman je začel izdajati »Dolmans Magazine«, pomemben literarni mesečnik, a 16. aprila leta 1840 je Fr. Lucas ustanovil prvi pravi katoliški časopis, namreč teden »The Tablet«. Lucas je smatral svoje delo za svojo svetlo poslanstvo. Še dolgo po njegovi smrti (leta 1855) je bil »The Tablet« vodilni katoliški list ter ga je med drugim urejeval tudi kardinal Vaughan. Poleg obrambe vere doma je služil tudi širjenju vere, kajti dobilek lista je bil namenjen »misijonskemu zavodu« sv. Jožef, ki ga je ustanovil kardinal Vaughan. Še dva druga pomembna lista sta bila ustanovljena približno v tistem času. Naročnina na »The Tablet« je bila 6 oziroma 5 penci, kar je bilo vsekakor preveč za naročnike. Zato so ustanovili nov list »The Lamp«, ki je stal samo 1 penci. V tem listu so zavzemali veliko mesta katoliški romani in razni opisi, toda v njemu so bili izšli tudi spisi Wisemanovi ter drugih znamenitih katolikov. Dolgo let se je list boril s finančnimi težavami, a Brandley je urejeval iz zapora, kjer je sedel zaradi dolgov. Zaslужil je, da se njegovo ime omenja med pionirji katoliškega tiska v Angliji.

Drugi list »The Rambler« iz leta 1848 je hotel biti bolj tednik za književnost, znanost in umetnost. Do leta 1859 ga je urejeval Newman, pozneje pa lord Acton. Naročnina 6 penci je precej ovirala razširitev ter je zato leta 1862 postal četrt-

letnik pod imenom »The Home and Foreign Review«, končno pa je padel po obsegu tako, da je imel glavne naročnike samo še med anglikani in drugimi nekatoliki, kar je pomenilo njegov konec.

Sredi XIX. veka, ko so odpravili časniške kolke ter znižali tiskarske stroške, je bilo mogoče izdajati liste po 1 penci. Prvi, ki si je dobil stalni uspeh je bil Lucasov »Universec«. Njegov nastanek je vzbudila Lucasova želja da ustanovi tudi v Angliji »Družbo sv. Vincenca Pavlanskega«. Skupina londonskih članov Vincencijeve družbe se je odločila za list ter prvi pravi njem sodelovala. Med njimi so bili Blount, Knill (pozneje prvi londonski župan — katolik!), Fiedling (pozneje lord Denbigh) itd. Prvi urednik je bil msgr. Dun, a list je izšel prvkrat 8. januarja 1860. leta. V začetku je bil nepolitičen, ter so vsi sodelavci kakor tudi izdajatelji in uredniki delali pri njem brezplačno, vendar se je pokazala izguba. Da bi dobili več naročnikov, so začeli priobčevati tudi politične članke, na kar je večina uredništva odpovedala svoje sodelovanje. Od tedaj je list urejeval Lane ter podpiral liberalno in irsko nacionalno gibanje. Imel je duhovnika za bogoslovnega urednika. Pri tem listu so sodelovali Eyre, Lockhart ter kardinal Manning. Gibanje za zaščito zapuščenih in osirotelih otrok je izšlo iz »Universec«. Pozneje se je list spojil s »Catholic Weekly«, ki je bil določen za širjenje katoliške zavesti brez političnega ozadja. Tako se je tudi »Universec« vrnila k svojemu prvotnemu programu. Sedaj spada med najvplivnejše angleške katoliške časopise ter ima nad 60.000 naročnikov. Leta 1863 je bil ustanovljen tudi »The Mouth« (gdč. Taylorova). Pozneje, ko se je zaprla v samostan, je list prešel

k jezuitom ter postal znamenita revija. Newmanov »Dream of Gernotius (Jeronitijev Sen)« je izšel prvkrat tu.

V začetku je bila glavna moč angleških katolikov v severnem delu dežele. Po ustanovitvi »Universec« je bilo še več poizkusov, da se osnujejo poceni katoliški listi. Ti poskusi (3), pa so imeli le kratko življenje; prav težko je tudi živel »Northern Press«, dokler ga leta 1863 ni prevzel p. Nugent iz Liverpoola. Imenoval ga je »The Catholic Times«, ki se je kmalu zelo razširil ter postal glavni katoliški list. Časopis so najprej tiskali dečki v zavodu, ki ga je p. Nugent sam ustanovil. Uredništvo je bilo v Londonu in v Liverpoolu. Za London je pozneje začel izhajati pod posebnim imenom »Catholic Fireside« ter se tako osamosvojil. »Catholic Times« se zelo zavzema za katoliške Iree, naseljene v Veliki Britaniji ter je vedno podpiral irsko narodno gibanje. Edini tednik je »The Catholic Herald«, izhaja v nekoliko mestih ter prevzema mesto svojega bivališča v naslov.

Katoliki so v štirih velikih političnih strankah, ter zato vsi ti časopisi, razen »Universec«, ki je izključno nepolitičen, pišejo o političnih stvareh zelo strpno. Glavni organ s katolicizmom simpatizirajočega dela anglikanske cerkve je pa »Church Times«. Težko je reči, katera od treh delov anglikanske cerkve, to je protestantska, srednja in »katoliška« je močnejša, reče se pa lahko, da je najagilnejša ter najbolj prožna katoliška, ter se tudi najbolj množi.

Na Angleškem izhaja sedaj 36 katoliških tednikov, 18 mesečnikov, trije dvomesečniki, 3 četrtletniki, ena šestmesečna revija ter enoleten preglede »Orbis catholicus«.

(Po »Zyotic«.)

Zanimiv preobrat v francoski prozi

Kritik Fr. Götz piše o zanimivem preobratu v francoskem romanu v »Literarnih novicah« takole: »Globoka notranja kriza, ki je zajela vsa današnja Francijo, temeljna sprememba življenjskih in družinskih oblik ter sploh vse strukture narodnega političnega življenja, je našla precej pozno izraza v novem francoskem romanu. Medtem, ko so se vršili veliki dogodki, ki so preobračali vse narodno življenje, je bila francoska poezija poglobljena v psihološke in poetične meditacije. To je bila velika napaka povojne poezije, da je bila v nji velika nadvlada notranjega sveta nad zunanjimi pojavi, da se je neprenehoma samo potapljala v nemir duše, zavesti in podzvesti, v kompleks človeškega značaja, da je tudi roman spremenila v nepretrgano verigo izpovedi. Pesnika te dobe je zanimal resnično samo komplirani človek, ki je v zvezi z drugimi značaji postal vozlec celic, kompleksov. Pri Gidu ali Proustu, Soupaultu ali Cocteauju, predvsem pa pri Giraudouxu ima človeški značaj samo vrednost trenutka... tik za njim se že spremeni v novo osebnost. V dadaističnem nadrealističnem romanu pa se človek popolnoma razlije v lirčna stanja. Tipičen primer povojne duhovne in moralne anarhije je Louis Ferdinand Céline, katerega »Pot v globino noči« ali »Smrt« so potvorne podobe življenjskega zla, jame človeškega prokletstva in amoralnega nihilizma. Céline zna priklicati halucinacijsko sliko pokvarjenega sveta, podlega človeka, odpadke družbe, v katerem je normalno le: krutost, zlo, sovraštvo do človeka in sveta.

Današnja sprememba moralnega podnebnja se ne vidi nikjer tako jasno, kakor v reakciji skoro vse Francije na drugi Celinov roman »Smrt«. Razen nekaj njegovih najbližjih prijateljev, so vsi roman odklonili kot bloden nestvor, ponižanje človeka pod žival, kot lekcijo boleznega nihilizma, ki ga pa današnji rod več ne potrebuje. Pomislimo samo, s kakšnim navdušenjem je bil sprejet njegov prvi roman! V literarni zgodovini imamo vedno primerov takega odpora na prejšnjo slavo. Na pr. Leon Pierre Quint je napisal pred desetimi leti veliko monografijo o Proustu, v kateri ga je označil za temeljni kamen nove svetovne proze. Pred nekaj meseci pa je izdal brošuro »Pred desetimi leti«, v kateri je mojstra svoje mladosti odklonil. Novo branje Prousta ga je razočaralo ter prevaralo. V knjigi opisuje svoje doživetje, kako je Proust zaljubljen v razvrat osebnosti, v nestvore ter kako malo čuti globoko realnost socialnega življenja, kako je snobovski, hinavski, slab in nečloveški.

Jean Grenier je označil današnji dobo kakor dobo ortodoksije. Nekdaj je veljalo — vse zanikati! Danes pa negacija, nihilizem, škandal, senzacija čutov ter nemir srca niso več predmet poezije. Današnji pesnik, če hoče imeti vpliv, mora biti prepričan oznanjevalec vere, svetovnega nazora Grenier pa tudi pokaže na napake te ortodoksije, ki se izpoveduje vse preveč strankarsko. Nas zanima samo njegova pozitivna formulacija, ki je resnična. Kaže se globok preobrat francoskega človeka od negacije in od veselja nad absurdnostjo in razpada k pozitivni veri. V tej novi moralni atmosferi vplivajo najbolj pesniki socialne vere, verujoči v mitos proletarske sile. Z njim so ozko povezani pesniki humanizma, ki verujejo v evangelijski sporazuma, človečanstva, tolerance in duha. Končno pa delujejo tudi nabozni pesniki. Pozitivno verovanje je potrebno današnjemu človeku. Današnja literatura je izrazito svetovno nazorna, pozitivno verujoča. td.

★ Konvertit Jörgensen Sedemdesetletnik. — Znan danski pesnik in pripovednik Johannes Jörgensen je ta mesec dopolnil 70 let v Assisiu, kjer živi v franciskanski ponižnosti. Jörgensen spada poleg Sigfride Undsetove med najpomembnejše predstavnike katoličanstva na severu. Najpomembnejši njegovi deli sta monografiji o sv. Francisku ter o sv. Katarini Sienski.

Nove knjige

Nove knjige v mesecu septembru in oktobru (naznanjamo samo knjige, ki so bile poslano uredništvu):

Prof. J. Orožen, Naše sosodne slovanske in druge kulturne države Din 36. — Danjen Vahen, Esperanto Din 3. — Vidmar dr. Milan, Osvetniki most vezan Din 129. — Andrej G., Italijansko slovanski in slovanski italijanski stovar, vezan Din 200. — Brežnik P., Nemaška slovnica za srednje šole Din 32. — Joža Balša — Miroslav, Prekmurske pesmi, zbral Vilko Novak Din 16. — Uredba o občinskih ustrežnicah — Dodatek: Uredba o čemu strokovnih šol nasproti srednji šoli in fakultetam priređil dr. Vlado Kukman Din 24. — Renker Gustav — Dobesve Pavel, Pet moč gradi pol, roman vez. Din 80. — Novak A., Krastina tehnika, vezano Din 46. — Heinen, Igra o dobroti (Ljudski oler 15. zvezek) Din 20. — Dr. Franc Kovalev — S. Antje, Antona Martin Stomček Din 3. — Ing. arch. Kregar, Naš dom, kako pa zgradimo, III. del Din 30. — Sič, Trgovalski knjigovodstvo I. del vez. Din 65. — Jalen Janec, Grobovi, igra Din 15. — Zwitter, Prehivalstvo na Slovenskem od XVIII. stoletja do današnjih dni Din 48. — Nory Lili, Jugoslovanske Frauenlyrik in deutschen Uebertragungen Din 300. — Mikulović Adam, Barake, povest Din 5. vez. Din 8. — Hudales Oskar, Postelja gospoda Fibriha, povest Din 5. vez. Din 8. — Ribič Josip, Čurimurci Din 5. vez. Din 8. — Seltskar Tone, Bratovščina Sloduga

gabela Din 36. vez. Din 15. — Vandro Josip, Kekec z naših gora I. knjiga: Na hudi poti, povest 36 Din. — Uredba o likvidaciji kmečkih dolgov Din 3. — Valant Milan, Kršćanska strokovna organizacija Din 3. — Dr. Jakob Zagar, Marija je moja mati — raziskovanje človeške svetlosti svetovniška pot 61. — Katanec Labouret Din 16. — Katan Janec, pridige enega leta — za vse nedelje, praznike in posebne prilike Din 44. vez. Din 60. — Prof. dr. Vlačar Burian, Kulturno nacionalni stiki med Češkoslovani in Jugoslovani v preteklosti Din 7. — Zakon o obdanih 11. pregledanih in izpopolnjenih ponatis Din 10. — Deledda Grazia, Golobje in jastrebi, roman (Ljudska knjižnica) Din 45. vez. Din 60. — Družniska pratika za leto 1937 Din 5. — Dr. A. Odar, Škof in redništvo Din 8. — Sukteršič Franja, Na vrhovih, štiri deljanska — Zastoj na upala, trodeljanska Din 10. — Podobirski, 12 svetovne vojske, spomini Din 12. vezano Din 20. — Cigler Janec — dr. R. Kolaric, Sreča v nesreči, povest Din 12. vez. Din 24. — Gregorin Eduard, Kralj z neba, boljšina igra Din 15. — Kolerček Jadranka, stráž za leto 1937 Din 8. — Suker Stefan, Takse — Zakon o takсах s takšnim in pristojbniškim pravilnikom z dodatnim in dodatnim pristojbniškim Zakon o sodnih takсах s pravilnikom in komentarjem, vezano Din 200. — Izgubljena ovcra, igra v troh dejanjih Din 7. — Sič, Trgovalski knjigovodstvo II. del vezano Din 60. — Rhar Radivoj, Semisiri, roman vez. Din 81. — Dr. P. Strmšek, Medvedova selo, — Kronika, Čena Din 6. — Cilji in nota kršćanske delavske mladine (Mladinska zveza J.R.Z.) Din 4.

MLADI SLOVENEČ

Metka ima žehlo

Kakor zvončki — tonka, tinka —
guglje v vetru veselo
se perilo snežno belo,
ki ga pere naša Minka.

V vnevi ji kar rdijo lica.
Leni brat štorčija po hiši,
nič ne vidi, nič ne sliši
naša pridna ga perica.

Jo, še njena punčka sama
danes v postelji poseja;
žalostno iz kota gleda
in prav tiho kliče: »Mama!»

Metka krega jo: »Pokoral!
Kaj ne veš, da teta Jera
je dejala: »Do večera
vse oprano biti mora'!«

Kako se je Nejček odvadil strahu

Pred kakimi tridesetimi leti je bilo, ko so neustrašeni možje začeli na Slovenskem ustanavljati telovadna društva. Tudi v Ljubljani je vzkliko tako društvo in krstili so ga za »Orla«. Može, ki so ga ustanovili, so si zapisali na ščit, da morajo vzgojiti zdrave in krepke, odločne in hrabre ljudi. Ti ljudje naj bi stali narodu v njegovih težkih urah ob strani in ga vodili iz mračnih dni v lepšo zarjo bodočnosti.

Ljubljansko društvo je vodil zelo odločen in izkušen mož. Kmalu je zbral okoli sebe peščico navdušenih telovadcev. Med mladci je bil tudi sin bogatega ljubljanskega trgovca Nejček. Bil je razvajan in nežen dečko. Telovadne in posebno še orodne vaje so ga hitro utrudile. Toda imel je trdno voljo in ni hotel zaostati za drugimi. Tekal, plezal in telovadil je kakor njegovi tovariši, čeprav so ga zvečer pošteno bolele vse kosti. Samo nečesa ni zmogel, pa naj se je tako trudil.

Otroci so namreč morali steti vrh deske in nato skočiti navzdol. Tudi Nejček je stekel vrh deske, ko pa bi moral skočiti v globino, so mu noge odopovedale, tahšen strah mu je prešinil ude.

»Ho! ho!« so se mu smejali tovariši. »Strahopetec pa tak! Skoči vendar dol! Saj sta samo dva metra in spodaj je mehka mivka!«

Toda Nejček ni skočil. Ni mogel premagati neumnega strahu.

Nekega dne so dečke obiskali njihovi starši, da bi videli, kako znajo telovaditi. Kajpak so se fantiči potrudili kakor še nikoli.

Tudi Nejček je prišel na vrsto. »Topot se pa res ne smeš osramotiti!« je bil njegov trden sklep. Kakor zajec je stekel vrh deske — toda strah pred globino je bil močnejši in obstal je s tresočimi ee koleno.

Učitelj telovadbe ga je nekaj časa gledal, potem pa ga je poklical k sebi. Stopil je z njim k oknu.

»Tako fant!« je dejal. »Zdaj boš izgubil zadnjo trohico strahu.«

Zgrabil ga je za ovratnik in ga z iztegnjeno roko držal iznad okna, kakor je vedel in znal. Toda vse mu ni nič pomagalo. Učitelj telovadbe ga je držal z železno roko in ga ni izpustil. Vsa telovadnica se je smejala.

Ko je Nejček slišal, kako se mu smejejo, je zardel od jeze in sramu. Nič več ni brcal, ampak je mirno obrnil obraz k učitelju telovadbe in moško rekel:

»Skočil bom!«
Učitelj ga je spustil na tla in se zasmejal:
»Pokazi, kaj znaš!«

Nejček pa je s sklonjeno glavo zdrvel vrh deske in brez obotavljanja skočil v globino. Niti malo ga ni bilo strah.

Tovariši so mu ploskali:
»Živijo, Nejček! Le tako naprej!«

Nekdo izmed gostov je stopil k učitelju telovadbe in mu nevoljno rekel:

»Meni se pa zdi, da ste nekoliko presurovi z dečki!«

Učitelj telovadbe se je zasmejal:
»Presurovi? Kaj šel! Ne, gospod, strov misem, toda moja telovadnica je kovačnica trdnih značajev. V njenem ognju se kuje naša mladina, da bo nekoč krepko stopila v bran za svoj narod. Ta dečko na primer se je kar na lepem odvadil strahu in bo nekoč še velik korenjak.«

Gost je sicer neverno zmajal z glavo, toda besede učitelja telovadbe so se uresničile: Nejček je postal prav dober telovadev in pozneje v življenju odločen možak in kremenit značaj.

Modri Franček

Stric: »Zakaj si pa mojo fotografijo prilepil v šolski zvezek?«

Franček: »Zato, ker je učitelj rekel, da bi rad videl tistega tepca, ki mi pomaga pri domačih nalogah.«

Velik bi bil rad

Drežje je dobil par lepih črnih čevljev. Sprva je bil navdušen in se jih kar ni mogel nagledati. Toda čim dlje jih je nosil, tem manj so mu bili všeč. Kako bi mu tudi bili, ko pa nihče ni nosil takih grdih visokih čevljev, kakršni so bili njegov! Celo očka je imel nizke rjave čevlje. Prepričan je bil, da se mu je zgodila velika krivica in je zmerom bridko zajokal, kadar jih je moral obuti. Včasih je mali trmoglavca mamko tako ujezil, da mu je zagrozila, da bo moral poslej hoditi bos. To je za nekaj časa pomagalo, kajti Drežje se je neznansko bal ostrih kamnov, ki tako neumljeno režejo v boso podplate. Morebiti bi jih med jokom in kregom vendarle ponosil do kraja, da se ni nekega dne zgodilo nekaj groznega, kar je usodno poseglo v življenje našega Drežja in njegovih visokih čevljev.

Tistega jutra je namreč Drežje ostal sam doma. Mama je s sestro že zgodaj odšla na trg nakupovat, očka pa je bil v uradu. Ko se je Drežje prebudil iz sladkega spanja in opazil, da nikogar ni doma, se je počasi skobacal iz postelje in odracal v kuhinjo.

»K očetu v urad pojdem!« je sklenil.

V potu svojega obraza je po dolgem trudu in neznanskih mukah naposled obklesel svoje zamazane hlače. A kaj hlače — hlače zna že vsak obleči! Če bi le čevljev ne bilo! Niso in niso hoteli na uporne noge.

Ha, če bi bili nizki! Nač lažjega. V dno duše užaljen nad grdo krivico, ki mu jo delajo veliki ljudje, je spet turbojno zajokal. Ni pa pomislil, neugnanec neobgleni, da tudi nizkih ne bi obul. Saj je bil srotek star komaj tri leta in pol.

V sveti jezi, da ne more k očetu, je sklenil, da se bo krvavo maščeval nad grdimi čevlji. Le kako?

Trmoglavci osliček

Konec zgodbe

Tam v hiši trgovec
prodaja seno,
prebrisani oča
ga kupit gredo.

Na prekloju privežjo
velik ga snop,
osliček brž zdirja
za njim — hop, hop, hop!

Nekaj drugih rešitev

Bojan Havliček, učenec II. razr. m. š. na Galjevi št. 184 v Ljubljani:

Takole mlinar je Požganec
s prevaro spravil osla v klanec:
vzel prekloj je in konec žice,
kaj nanjo je privezal,
to vidimo iz priložene skice!

(Rešitvi je mladi ugankar priložil izredno lepo izdelano sliko v več barvah. Vse čast in priznanje mu izreka Kotičkov striček! Škoda, da slikanice ne moremo objaviti.)

Valentin Albin, dijak I. razr. kl. gimn. v Ljubljani:

Privežjo oče
na prekloj seno
in hop! na oslička.
Tako — zdaj pa bo.
Spoznal je osliček
neumni, zabiti,
da oča Požganec
so modri in zviti...

Slavka Langerholc, učenka V. razr. v Stranjah pri Kamniku:

Po desko na hišo!
»Le čakaj, osliček,
kjer v hlevu pri jastih
imaš svoj kotiček:
poglej, kaj te čaka
doma za kosilo!
»Seno!« bere osel,
zariga nemilo...
In urno jo stopa,
kot šlo bi za slavo,
da preje bo jedel
seno in otavo.

Marta Gajšek, učenka III. razr. pri Sv. Juriju ob juž. železnici je iztuhala dokaj drugačen konec zgodbe kot drugi. Po njenem mnenju je mlinar Požganec odhitel na skedenj in ujel v hlapčevi postelji — tri bolhe. Te bolhe je potlej vtaknil oslu v uho in ga zamašil z bombažem. Ker so bolhe oslička grozansko žgečkale, se je ves prestrašen spustil v beg. Mlinar Požganec pa je bil za to svojo brezsrčnost hudo kaznovan: osel ga je vrgel s hrbta — v globok jarek...

Levin Krže, dijak v Ljubljani, Miklošičeva cesta 10:

V hišo ob cesti
je stopil Požganec,
seno tam prodajal
je Miha Rožanec.
Nakupil seno je,
na osla je sedel.
Poznal je oslička:
seno je rad jedel.
Pred nos mu pomolil
otep je sena —
iztegnil je glavo,
rad jedel bi ga.
Seno pa kar dalje
pred njim je viselo;
vse skup se že sivcu
neumno je zdelo.
Ves jezen je zdirjal,
ni slišal na klic.
Požganec se režal
veselih je lic...

V peč z njimi! Nak, tega pa ne! Bo mamica huda. Hm, hm! — je tuhtala mlada glavič...

»Aha! Jo že imam! Tako bom naredil.«
In že je šel brskat v predal miznice. Toda mamica je pametna in je nože in podobno ostro orodje skrila drugam, kamor Drežje ne more. Drežje pa je tič in se ne da kar tako ugnati. Njegovo bistro oko je iz opazila na kuhinjski omari bleščeče se škarje...

Kar s škarjami jih bo! Čevlje namreč.
Rečeno — storjeno! Švrk, švrk, švrk! — in zgornji rob čevljev je ležal na tleh.
Živijo! Drežje bo tudi Drežje nosil nizke čevlje in bo vsako jutro smel z očetom v pisarno. Krivica je popravljena in njegovega ponižanja je konec.
Zdaj pa k očetu pokazat čevlje! Siroko je sedel na stolček in vzel čevlje v roke, da bi ga obul! Toda — o, groza! Škarje so grozansko opravile svoje delo. Čevlji so bili vsi razrezani in zmrcvarjeni.

Kaj zdaj? Kaj bo mama rekla? Drežje se je prestrašil. Joj, to bo huda! Se natepla me bo.

Bog ne daj, da bi videla! Drežje je bil bistre glave in se je hitro znašel. Brž je vrgel v peč odrezani rob, čevlje pa je skril pod omaro.

Ko sta mama in oče prišla domov, se je Drežje hinavsko potuhnil, kakor se ne bi nič zgodilo. Še zardel ni, navihane. Po kosilu je brž pobral šila in kopita in smuknil z doma. Ves popoldan se je igral z otroci iz sosesčine, toda nič kaj prijetno mu ni bilo pri sru. Venomer je moral misliti na raztrgane čevlje in mater.

Kar streslo ga je, ko ga je zvečer mati poklicala v hišo. Pa menda vendar ni prišla...? se je prestrašil. Nič se ni zmenil za klice svojih malih znancev, ampak je v zavesti svoje krivde jokajoč in tuleč stekel domov.

Majda Bohinec, učenka II. razr. na Rakeku:

Seno na palico so navezali,
pred gobcem oslu ga držali.
Osliček hotel je seno požreti,
pa je začel za njim hiteti.
Tako prebrisani naš stric Požganec
pognali so oslička v dir čez klanec...

Kristina Topler, učenka IV. razr. meščanske šole v Trbovljah:

Seno iskat v hišo
Požganec hiti,
na drog ga priveže,
vesel ga viti.
»Počakaj, osliček,
ne boš mi več stal!
Pokažem seno ti,
za njim boš bežal.«
Na osla brž skoči
Požganec he, he,
osliček pa dirja
čez klanec, juhe!

(Rešitvi je priložena imenitna risba, ki bi prav tako zasluzila, da zagleda beli dan. Zaradi pomanjkanja prostora pa je moral Kotičkov striček to misel — žal — opustiti.)

Elfi Chmelik, učenka II. razr. v Mariboru:

Prebrisani Požganec oče hitijo v trgovino po seno. Seno bodo zakurili pod oslovim repom — potem pa bo osel zdirjal kot veter!

Ivan Štrukelj, pastir v Kranjski gori na Gorenjskem (hotel »Balkan«):

Tam v hiši prgišče sena
trgovec za dinar mu da,
a zraven še palico daljšo.
Hej, oča Požganec so zviti:
na osla se spet zavihte,
pred gobcem seno mu mole —
in osel udarja s kopiti...

*

Razen teh rešitev je Kotičkov striček prejel še vse polno drugih rešitev, katerih pa zaradi pomanjkanja prostora ne more objaviti. Naj se mladi ugankarji zadovoljijo s tem, da objavimo njihova imena:

Tugomir Sušnik, učenec II. razr. real. gimn. v Zagrebu; Karli Cizel, učenec II. razr. na Vranskem; Angelca Hlebec, dijakinja III. razr. gimn. v Kranju; Marica Kocjančič, učenka III. razr. v Gorjahi pri Bledu; Jože Marinkoš, učenec I. razr. real. gimn. v Kranju; Lovro Šubelj, dijak I. razr. real. gimn. v Ljubljani; Silvica Ivanc, učenka III. razr. meščanske šole pri uršulinkah v Ljubljani. Vsi ti ugankarji so svojim rešitvam priložili tudi risbo, ki nazorno kaže, kako so Požganec oča ubogega oslička pretentali.

Bolj ali manj posrečene rešitve brez risb so dalje poslali:

Rezika Košir, učenka III. razr. v Podjelsah pri Kamniku; Joško Vidmajer, učenec III. razr. mešč. šole na Prulah v Ljubljani; Alojz Ravnikar, učenec V. razr. v Zagorju ob Savi; Stanka Berčič, učenka III. razr. v Stari Loki pri Škofiji Loki; Ciril Dokl, učenec III. razr. na Ledini v Ljubljani; Ivan Jankovič, učenec II. razr. na Barju; Jakob Jankovič, učenec II. razr. nad. šole na Prulah v Ljubljani.

Za nagrado so bili izžrebani:

Levin Krže, dijak v Ljubljani, Miklošičeva cesta 10.

Kristina Topler, učenka IV. razr. mešč. šole v Trbovljah.

Bojan Havliček, Galjevi št. 184 v Ljubljani.

Ivan Štrukelj, Kranjska gora 27 (hotel »Balkan«).

Tovorni voz in tramvaj

Nedavno se je v neki ljubljanski ulici zgodilo tole:

Teško obložen tovorni voz je zavozil na progo cestne električne železnice. Kmalu nato je pridrdral tramvaj. Voznik na tramvaju je na vso moč zvonil, hlapec na tovrnem vozu pa se za njegove svarilne klice ni zmenil. Šele po dolgem zvonjenju je prav počasi spravil konja in voz s tirnice.

Ko je tramvaj odpeljal dalje, je tramvajski voznik mimogrede ježno zaklical hlapcu na tovrnem vozu:

»Tepec, ali nisi mogel takoj kreniti s tira?«
Hlapec pa mu je zbadljivo odgovoril:
»Jaz že, ampak ti ne!«

Mestni deček na deželi

»Poglej no, mama, kako žalostno se drži onale kraval! To je golovo tista krava, ki daje kisl mleko.«

Mati je krenila v kuhinjo, kjer so bili skriti raztrgani čevlji. Drežje je še bolj zavekal.

»Kaj pa tuliš? ga je mati začudeno vprašala. Se na mar ji niso bili njegovi razrezani čevlji. Kako tudi, ko niti slutila ni, kaj je Drežje z njimi naredil. Poklicala ga je domov pač zato, ker se je zvečerilo in je bila večerja na mizi.

Drežje se je spomnil, da mu je mati večkrat rekla:

»Če ne boš lagal, tudi tepen ne boš!«
In ker je bil prepričan, da mati vse ve, je ves v solzah priznal:
»Čevlje sem... sem... sem... razrezal!«
»Kakšne čevlje?« je hotela mati vedeti.
»Novel!« je zatulil Drežje in kakor orehi debele solze so mu drle po licih navzdol.

Mati se je prestrašila:
»Za božjo voljo, otrok, kakšna neumnost ti pa že spet roji po glavi? Kje imaš čevlje?«

»Tamlje pod omaro so!« je pokazal Drežje.

Mati je potegnila čevlje izpod omare. Molče si jih je ogledala in očitačo vprašala Drežja:

»Zakaj si to naredil?«

Drežje je skesano priznal:

»Ker bi bil rad velik! Rad bi imel take nizke čevlje kakor očka.«

Mati ni vzela šibe v roke, ampak je samo prizanesljivo rekla:
»Prav! Nosiš boš te čevlje toliko časa, dokler ne raztrgaš podplatov.«

In pri tem je ostalo. Za Drežja je bila to hujša kazen, kakor če bi bil tepen. Če se je le pokazal na ulici, so tovariši iz sosesčine letali za njim in ga zasmevali zaradi raztrganih čevljev. Drežja je bilo pošteno sram in zelo vesel je bil, ko je čez par tednov dobil nove čevlje. Prav nič več se ni pritoževal, čeprav so bili visoki.

Znamke pripovedujejo Znamka iz Avstralije

1.

Tonček je bil velik prijatelj znamk. Povsod je prošil zanje. Vedno je tičal pri njih. Mati ga je večkrat karala, češ da zanemarija šolo. Tonček pa se ni mogel ločiti od znamk. Prijatelj Mihec mu je dal naslov za Avstralijo in mu rekel: »Tja pošli izbrane jugoslovanske znamke, iz Avstralije pa ti bodo poslali znamke z južnega morja.« Tonček je takoj poizkusil svojo srečo. Najboljše znamke slovenske izdaje (No, hvala Bogu vendar se je nekdo spomnil, da smo tudi Slovenci imeli že svoje znamke. Vsa čast fantu, ki tega ni pozabil! — Op. Kot. strička) in nekaj najnovejših jugoslovanskih znamk je odbral in poslal v daljino Avstralijo. Dva dolga meseca je nesirpno čakal, nazadnje pa je le dočkal srečni dan. Pismo, ki je prinesel pismo za njega. Pa še podpisati se je moral. Pismo je bilo namreč priporočeno.

Tonček je kar poskočil od veselja, ko je dobil pismo v roke. Ko ga je odpiral, mu je od razburjenja srce glasno utripalo. Iz ovitka so se vsule znamke. Hotel je prebrati, kaj mu gospod piše, a pismo je bilo napisano v angleškem jeziku. Vendar Tonček ni nič pomišljal, kar po angleško jo je udaril in začel: »Dear Friend!« itd. Nekaj časa je tako zlogoval, ko pa je videl, da ne razume niti besedice, se je glasno zasmejal. Spomnil se je, da se je moral tudi neznanec v Avstraliji mučiti s slovenščino. Tonček mu je namreč pisal kar slovensko.

Ves dan je Tonček presedel pri znamkah in še pozno v noč jih je urejeval. Ponoči pa je sanjal o njih. Sanjalo se mu je, da so se znamke pogovarjale in si pripovedovale svoje doživljaje.

2.

»Dovolite, da se vam predstavim,« je začela vijoličasta znamka Ney South Wallesa. »Iz daljne Avstralije smo priromale k vam v Slovenijo. Če želite, vam opišemo našo domovino in naše potovanje,« je nadaljevala avstralska znamka jugoslovanskim tovarišicam.

»Prosim!« so se oglasile vsevprek.

»Naša domovina, ki je v posesti Angležev,« je začela avstralska znamka, »leži daleč na jugu Tihnega morja. To je velikanski otok, ki je razdeljen na kolonije. Ime je naša domovina dobila po besedi »terra Australis«, kar naj bi pomenilo »južna dežela«. Slika na meni predstavlja glavno mesto Ney South Wallesa Sidney. Tako. Zdaj vam bom pa opisala še svoje potovanje. Iz Sidneya sem romala s pošto v Južno Avstralijo v Melbourne k našemu angleškemu naseljencu. Ta gospod je bil filatelista. (Da boste razumeli: filatelista je ljubitelj in zbiratelj znamk!) Ta gospod me je imel zelo v častih. Prijemal me je vedno samo s pinceto in me prav skrbno hranil. — Nekega dne pa je prišlo pismo za njega in sicer iz Jugoslavije. Nekaj časa je buljil v črke in zlobudral nerazumljive besede, nato pa se je začel smejati. Mislija sem, da je prišel ob pamet in nisem si mogla tega razlagati. Šele danes sem razvozljala uganko. Tale Tonček, h kateremu smo danes priromale, mu je pisal v slovenskem jeziku. Mož tega jezika seveda ne razume, zato se je pa začel smejati. Naslednjega dne sem s tovarišicami nadaljevala pot. Mož me je položil v ovitek in poslal v Evropo. Drugo jutro smo bile že na visokem morju. Po morju sem se vozila ves mesec, tako da mi je vožnja že presedala. Ropotanja in premetavanja ni bilo ne konca ne kraja. Nazadnje pa smo se le znašle tu v vaši lepi Sloveniji.

Takšna je moja življenjska pot. Zdaj naj vam pa še moje tovarišice povedo nekaj svojih doživljajev!

S temi besedami je avstralska znamka končala svoje pripovedovanje. Prigode drugih znamk vam bomo opisali prihodnjik.

(Nadaljevanje prih. nedeljo.)

Vinko Mirt, Ljubljana.

Kako pravimo - in kako bi bilo v resnici...

„Same igrače mu hodijo po glavi...“

Janežek šola nič kaj ne diši. Stokrat ljubše so mu igrače kot šolske knjige. Mama ga večkrat zmerja: »Same igrače ti hodijo po glavi!« Kako bi bilo, če bi Janežek v resnici igrače hodile po glavi, nam kaže slika, ki jo je spretno narisal Vinko Repež, dijak I. razr. gimn. v Ljubljani.

Prva jutranja misel

Ko je Pepček zjutraj vstal, je rekel mami: »Mama, danes se mi pa ne bo treba umiti!«
»Zakaj ne?« se je začudila mama.
»Veš,« je začel pripovedovati Pepček, »ponoči se mi je sanjalo, da sem se s čolnom vozil po Blejskem jezeru. Nenadoma se je čoln prevrnil in padel sem v vodo. Okopal sem se tako, da nisem prav nič več umazan!«

Vžigalice

Mama je naročila Janežku, naj na povratku iz šole kupi škatljico vžigalic, še prej pa naj se preprča, ali so dobre.

Janežek je res kupil vžigalice in jih spotoma preizkušal, če gorijo. Na pragu domače hiše je prižgal zadnjo vžigalico, izročil prazno škatljico mami in rekel:

»Mama, razen dveh so bile vse vžigalice dobre.«

DRUŽINA

**Dojenček
se koplje
in telovadi**

Dojenčka koplješ čez tri ure potem, ko se je nasitil. Voda mu mora segati do vratu in imeti toplino 35 stopinj Celzija. Treba je pa pripomniti, da je na vsak način potrebno izmeriti toploto s toplotomerom in se ni zanesti na lastni občutek. Toplotomer je treba prebrati v vodi. Preden dojenčka začnemo kopati, mora biti vse pripravljeno, tako: vazelin, bata, škarjice, puder, sveža srajčka, jopica in brisača.

Pred kopanjem, ko je otrok že slečen, naj malo brca in se svobodno kreta. Nato ga pa kopljem kar moči hitro. Najprej mu z bato umijemo oči, nos in ušesa. Vsak del seveda z drugo bato. Nosni-

ce umijemo rajši z oljem, pa ne vsak dan. Tudi znotraj očistimo časih uho z bato, uhlje pa umijemo vsak dan. Razen ušes, nosu in oči, umijemo glavo in vse telo z dobrim milom. Ko je otrok ves namiljen, ga šele denimo v vodo, glavica počiva na roki. Dobro pazimo, da se ušesa ne dotikajo vode. Po kopanju, ki naj traja le nekaj minut, zavijemo dojenčka v malo pogreto brisačo (rjuho) in posujemo vse telo s pudrom (pa ne drgniti!). Namesto pudranja namažemo otroka z oljem. Glede tega so mnenja različna, vsaka mati bo pač vedela, kaj njenemu otroku najbolj prija. Potem otroka kar naglo oblečemo.

Daješ in sprejemaš

»Mati, lepo te prosim, daj temu revežu kaj,« prosi Marko mater.

»Pri miru me pustil! Ta ima več ko mi!« Tega pa Marko ne more razumeti, da bi človek, ki ima več ko oni, ves razcapan hodil od hiše do hiše. — A mati pravi, da so ljudje, ki od lakote umirajo, pa imajo po 50 in več tisoč dinarjev pod blazino. Marko jo osuplo poslušal in tega ne more verjeti. V srcu se mu odkruši delček sočutja.

»Mama, Anica se tako joka!« zakliče Metka, ki pravkar priteče iz kuhinje. To je pa res strašno, da se tak odrasel človek tako neusmiljeno joka!

»Naj se!« zavpije mati. »Taka neroda, vse razbije in narobe naredi!«

»Oh, mama, zaradi ene skledice!«

»Molči in me nikar še ti ne razburjaj! Saj vendar veš, da se Anica za vsako figo joka. Ne brigaj se za to in glej, da ne hodiš v kuhinjo! Pri Anici nimaj kaj delati.«

Metka odide v drugo sobo. Sočutno srce je obsojeno v molčanje.

Priporočila se

MODNI SALON „Mary“

Za izdelovanje plaščev, kostumov, oblek, toalet itd.

LJUBLJANA
Beethovnova ul. 4.

»Mama, ali smem s Pavlo malo v park?« vpraša Lenka prav boječe.

»Ne! Saj vendar veš, da se s Pavlo ne smeš pajdašiti. Ze stokrat sem ti povedala, da taka družba ni zate. Sploh ne razumem, da se družiš z takimi prostaškimi otroki. Poišči si vendar prijateljice iz boljših družin...«

»To je čudno, mama, saj Pavla ne more za to, če je njen oče delavec! A jaz jo imam rada, pa je. No, lepo prosim...«

»Ne — sem rekla — in ne ostane! Nikar mi zmeraj ne ugovarjaj. Nočem, da hodiš s Pavlo — pa konec besedi!«

Otrok obstane pred dejstvom, da denar odloča o prijateljstvu. Tega ne razume.

Čez dvajset let.

Neka mati stoji plašno pred odraslim sinom. »Kajne, Marko, saj boš prvega dal sto dinarjev stricu Ivanu? Glej, tako siromašno živi!«

Marko namršči obrvi. »Še na mar mi ne pride, da bi preživljal svojega brata! Zakaj pa? Stric Ivan ima več ko jaz. Kar tako iz navade fehtari.«

»Oh, Marko, ali misliš, da mu je lahko prositi...«

»Moj Bog, kako si otročjal! Tak je pač Saj so ljudje, ki od lakote umirajo, pa so polni denarja...«

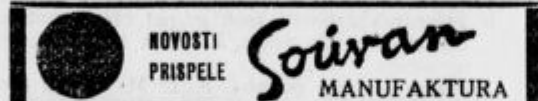
»Metka, kaj sta pa spet imeli z materjo?« vpraša oče ves v skrbeh. »Tam v sobi sedi vsa skrusena in se joka. Pojdi vendar k njej!«

Metka ga osorno zavrne: »Oče,« pravi, »saj vendar nisem sužnja maminih muh! Saj vendar veš, da se za vsako figo joka. Najbolje je, da se človek za njen jok niti ne zmeni ne.«

»Nikar ne zameri, mati,« pravi Lenka, »a vendar te ne morem vzeti s seboj. Veš, ti ljudje

so tako fini, in ti bi bila v svoji stari, obnošeni, črni obleki kar siromašna videti med njimi.«

Tri matere zró z boleznim srcem v sadove svoje vzgoje. Vprašanje: Le odkod je otrok to dobil? — jih preganja noč in dan. Pa ne bodo nikoli razvozlate te uganke.

Stranpolice ženske mode

Letošnja zimska moda ima različne, čudne posebnosti. Tako opazimo na njej široke pasove, ki so pisani in prepleteni na indijanski način. Kratka krila imajo precej gub; izrez krog vratu je nalahno nabran. Posebnost te zime je tudi žep. Rokavice iz krzna so pršite na plašč, da mi treba nanje paziti in da ne izgubim dežnika, kar je že njegova usoda, imaš žep na plašču, da dežnik tiči v njem. — Žepi, ki so okrašeni s krznom, so na jopah in plaščih, čeprav sicer mi nikjer krzna na oblačilu. Casih je pas iz krzna. V Parizu so videli pasovi iz tigrove kože in tudi torbica je iz iste snovi. Žepi sestojijo iz prav obavnih, štirioglatih ali zaokroženih kosov raznih kož in prav štrlijo od jope ali plašča, da so čim bolj vidni. — Mnogo je besed o krznu in okraških iz krzna, a ker je ovrtnik iz krzna preveč neroden, ga narejajo tudi iz blaga, kar velja tudi o manšeta. Vrhnji del rokava je jako razširjen. Krzno krasi samo žepa in mogoče je to vsaj za roke koristno.

Veliko novosti so doživeli čevlji, ki niso več iz raznih vrst usnja. Čevlji so polni ročnih izdelkov. Usnje je razrezano na tenke proge in spet

Najnovejše moderne obleke iz krzna za to zimo, slika »velikega svetca iz Anglije.

sestavljeno. Tu so barve važnega pomena. Lepo so čevlji okrašeni z raznimi luknjičastimi vzorci. Sedanji čevlji imajo toliko novih stvari, glede na obliko, izdelavo in sestavo barv, da moremo zares reči: kaj takega pa še nismo imeli!

Večerne slavnostne in prazne obleke so popolnoma drugačne ko dnevne. Te so vse v okraških, fantazijah, vlekah. Frizure so polne kodrov in okrasov — ko v dobi pred 200 leti.

V tej modi so obleke jako širokih pleč. Seveda so predvsem preduragani rokavi: nabuhnjeni so, a tudi v kroju ranglan. Rokav te mode je velikega pomena. Predvsem ima vedno kak okrasek, bodi kak gumb ali le gumbnico. — Rokavi so tričetrtinski in dolgi; kraških za zimo ni. — Gumbi za obleke in rokave so roženi, stekleni, kovinasti. Všiti zvončasti deli dajejo rokavom poseben izraz. Pošiti so tudi s trakovi, imajo vezene, luknjice, nabranke. Spodnji del rokava je ozek ali pa širok, da je videti podlago.

Volnene čipke. Moda se je spomnila tudi volnenih čipk, ki jih posebno uporabljajo za na prazne obleke. Kozaske bluze iz volnenih čipk so jako lepe, posebno vrh žametastega krila. Čipke nimajo cvetličnih, ampak geometrične oblike.

Ženske obleke po moško prikrojene

Lani je bil jako moderen ženski kostim v obliki moške obleke smoking; tudi letos ga jako nosijo. A zdaj imamo še drugo stran moških oblek za ženske, imamo frak. Človeku je kar na smeh, ko vidi prvokrat tako jopo. Vendar je moda toliko muhasta, da vztraja pri svoji zahtevi. Na zabavah, plesih, v gledališču bodo to zimo imele ženske dolgo, ozko krilo in frak. Fraki so raznih barv: imamo belega iz satina z dolgim, črnim, jako ozkim krilom; imamo tudi frak iz snežnobelega hermelina in spodaj črno, žametasto obleko. In še so zeleni in rjastordeči fraki za k temnim krilom, ki jih nosijo tudi podnevi. — Pri nas, mislim, ne bo videti dosti frakov — ali pa mogoče tedaj, ko bo že tako udomačen, da niti ne bo več frak, ampak le jopa kostima, pa čeprav bo po obliki le frak.

Oblačilna ekonomija

1. Blago in kraj

Kupi vedno dobro, če moreš, najboljše blago. S tem si veliko prihraniš, zakaj dobra obleka odtehta dve srednje dobri.

2. Barve.

Kaka določena barva naj vedno vpliva na vso obleko. Zatorej se mora vse, karkoli spada k obleki: klobuk, čevlji, rokavice, robci, rute — skladati s to barvo.

3. Lahke dežni plašč.

Če imaš kak primeren dežni plašč, hodiš brez skrbi v slehernem vremenu okoli. Današnji dežni plašči so tako lahki in tako poceni, da jih more imeti vsakdo.

4. Čevlji.

Le če imaš pravilne, dobre čevlje, ki so ti res prav, ti bo sprehod v zabavo in oddih. Bolje je, da imaš dobre čevlje za na cesto, ko cenene čevlje za v salon.

Moderna torbica in rokavice iz usnja.

KAKO ČISTIS KRISTAL IN STEKLO.

Najprej ga umijes z vodo, kjer je soda in ga poplaknes z mlačno vodo, kamor daš boraks. Steklo so lepo svetilo.

Za božič! Primerno darilo: preprosta športna, ženska jopica, rokavice in ogrevac za kolena.

„Martinova gos“

Do 13. stoletja se niso postili samo pred veliko nočjo, ampak tudi pred božičem in preden so se poslovili od mesnih jedi, so si še privoščili »Martinovo gos« na Martinovo nedeljo. V nekaterih starih kuharskih bukvah je za to nedeljo napisano: »In ta dan speci gos, debelo gos, ljubo gos, najboljše ptica v skledi.« — A kako da je sv. Martin, ki ga je začela Cerkev kot prvega svetnika javno častiti v zvezi z gosjo, ki je »Marsov ptic«? Legenda pove, da so sv. Martina izvolili za škofa Toursa, a svetnik ni hotel sprejeti te časti in se je skril v gosji hlevček, dokler niso gosi s svojim gaganjem izdale njegovega skrivališča.

»Martinova gos« oznanja tudi začetek zime. Seveda pa ob tem času še ne sme biti preveč mraza. Zato pravi neki pregovor: »Če stoji Martinova gos na ledu, pa mora biti Božiček v vodi.«

Ze v srednjem veku so poznali Martinovo gos in stare kronike pripovedujejo, da so gosi tudi dajali v dar cerkvam in cerkvenim ustanovam. Iz tistih dob izvira nasvet: »Jei gosi ob sv. Martinu in klobase ob sv. Miklavžu.« — Nekateri pripovedujejo, da ima Martinova gos posebne zdravilne vplive. Tako je mast zoper trganje, kri zoper mrzlico, sežgano, stlačeno perje leve perutnice zoper božjast itd. — Martinova gos je treba tudi »zaliti«; zatorej so zaeno z gosjo pečenko dajali na mizo tudi novo vino. Pri nas na to nedeljo »kristijo vino«.

Madeže s knjig in papirja odstraniš z vodikovim superoksidom (v drogeriji!). S čopičem vse lepo osmažiš in se na papirju nič ne pozna.

Kislo zelje in krvave klobase

Skuhaš prav dobro, okusno kislo zelje. Da ostane lepe, bele barve, naj bo med kuho pergamentni papir na njem. Krvave klobase si pripraviš takole: Vzameš 1 kg kuhane svinjine in pol kg kož in vse to razrežeš s strojčkom. Potem razrežeš pol kg žemlj na kocke in jih poliješ z 1 in četrt litrom svinjske juhe, dodaš žlico sesekljane čebule, tri žličke majarona, dve žlički sivke, eno žličko popra, eno žličko žbic, eno žličko sladkorja, eno žličko muškata in 40 do 50 gr soli. Nato pomešaš meso in juho s tričetrt litrom krvi, ki jo prej kupiš pri mesarju, in napolniš s to goščo čreva, ki jih prevezuješ v primerni dolžini. Daš jih za 20 minut v vrelo vodo, dokler ni več krvi iz njih, če jih prebodeš s šivanko. Potem klobase malo opečeš, da je skorja hrustljata in jih daš z zeljem na mizo.

»Vidiš mama, zakaj pa nisi vzela takega očeta kot je Andrejčkov, ki ima vse domače naloge odlično!«

Čebula s slanino.

Slanino razrežeš in malo raztopiš, zarumeniš moko v njej, dodaš majhne čebulice, malo vode in malo jesih in dušiš do mehkega. Preden daš na mizo, dodaš še razrezanega krompirja, popra in jesih.

Čebulna juha z vinom.

Več čebul sesekljaš in jih opraviš v presnem maslu. Nato doliješ goveje juhe ali vode in pustiš, da dobro prevre. Potem precediš in naj spet zavre. Še osoliš, popopraš, dodaš malo paprike in naj se še kuha, da je gosta. Preden daš juho na mizo, vlijes malo vina v juho in mlo sesekljane zelenjave (petersilj, drobnjak, zeleno) in žvrkljano jajce.

Mesena polenta.

Polento, ki ti je ostala od kosila, pomešaš z mesom za guljaž. Vse daš v ponev, kjer je razbeleženo presno maslo in pečeš 25 minut v pečici. Sok odlijes, pomešaš s parmezanom, prekuhaš in obliješ z njo meseno polento.

Naš domači zdravnik

M. S. — M. Mlada soproga vam polega doma s pljučno jetiko že tri mesece? Čudno se mi zdi, da niste že izprva poskusili vsega, kar se da v vaših razmerah doseči in to je vsaj trimesečno zdravljenje v zdravilišču. Ker je vaša soproga višina — iz višjih krajev doma, skušajte jo spraviti v kako višinsko zdravilišče, morda jo lažje spravite na Sijeme kakor na Golnik. Otroka pa spravite od nje takoj, in sicer za toliko časa, dokler se bolezen pri soprogi ne pomiri, oziroma »zabubi«. Če je otrok okužen, kar se da lahko dognati, treba otroku preprečevalnega zdravljenja, predno ne oboli zares. Tako zdravljenje je kaj enostavno in navadno uspešno. Tudi vi se dajte pregledati. V vsakem primeru vam svetujem, da si poiščete za službovanje kraj, ki je vsaj 500 m nad morjem.

M. C. — Lj. Hladnost je tostranski odziv na onostransko prenapetost ali brezobzirnost. Te stvari se kar same lepo urejajo pri pametnih in strpnih ljudeh. Prerok Mohamed, morda je bil kdo drugi, je poklical goro k sebi, ker ga pa gora ni ubogala, je šel sam do nje.

Ista. Enoletni zakon brez vidnega in čutnega potemtva? Če se čutila oba zdrava, počakajte še najmanj eno leto ali dve z zdravniškim pregledom in se vzdržujte vsakršnega zdravljenja, ker tiste stvari se najbolje urejujejo s potrpežljivostjo in ne prisiljenjem. Radi nepočakosti je ostal marsikateri zakon trajno — brez otroka. Redkokdaj je operativno zdravljenje umestno, in če je, samo v rokah preizkušene ženskega zdravnika. Sicer pa bo treba, če se stanje ne popravi v omejenem roku, predvsem ugotoviti, na kateri strani je vzrok nerodovitosti.

K. K. — C. V bedrih otrdele žile je dobila soproga po hudem porodu, da kar težko hodi. Kako naj si odpravi to veliko in daljnosežno nadlego? Z domačim zdravljenjem bo uspeh nezadovoljiv. Soproga naj se takoj odloči ali za zdravilišče ali za toplice, kamor naj odpotuje z otročkom. Izmed toplic obratuje Lasko vso zimo. Zdi se mi, da bi štirideskno zdravljenje precej zaleгло. Soproga bo imela med lastnim zdravljenjem časa dovolj, da se posveti oskrbi svojega otroka. Vsako odlašanje se rado mašuje.

C. K. — K. Ponovna zanositev da je mogoča šele dvanajst mesecev po nesrečnem splavu, vam je zatrdil zdravnik in vas silno razalostil. Bržkone se niste z zdravnikom prav razumeli, zakaj take splošno veljavne »pratike« ni na vsem svetu. Največkrat pride pri zdravih ženah že po treh ali štirih mesecih do zopetne nošnje, časih kasneje, časih pa nikoli, če je splav maternico močno okvaril. V vseh teh primerih je nestrpnost sila kvarna zadeva, nestrpnost je namreč živčna vzemirjenost, ki izredno moti vsako pravilno naravno vršenje. Morda pa je ta vaša živčnost kriva ali skriva prvemu splavu? Zdi se mi tako na daleč, da je vaše živčno stanje potrebno pomirjenja, oziroma preurejenja. Tudi za svojega možička se ne bojte preveč, iztesan je menda kakor nas večina, iz trsega, manj občutnega lesa...

T. R. — B. Z želodčnim čirum se nameravate poročiti prav kmalu, še predno utegne ozdraviti bolezen? Če pridete s poroko v razmere, ugodnejše za zdravljenje od sedanjih, potem tvegate ta korak, a se zavedajte, da pomeni tudi najugodnejši zakon za ženo znatno obremenitev. Mladi možje tudi niso bogve kako obzirni in še manj potrpežljivi. Zato odložite zakon za kakšne tri mesece in se prav skrbno zdravite, saj se da začetni želodčni čir ozdraviti v treh do šestih mesecih.

M. J. — S. Močno boleča čišča z mučnim bruhanjem kar po tri dni vsakikrat? Morda preveč sedite? Morda je zapaka povod ali nasledek mesečnih motenj? Morda je lega medeničnega drobnja napočena? Vse te in podobne vzroke more zdravnik, ki je v teh zadevah izkušen, prav kmalu in obzirno ugotoviti in nasvetovati primerno zdravljenje, ki je različno. Svetujem vam torej, da se obrnete čim prej do takega zdravnika ali se napotite pred na-

stopajočo čiščo na ženski oddelek kake večje bolnišnice. Dokler vam to ni mogoče, se skušajte v prihodnjih dneh čimveč razgibati z izdatno hojo, dva dneva pred pričakovano čiščo vzemite kakšno lažje, a uspešno čiščilo (ricinovo olje, grenko sol), dva večera prej si napravite prav toplo kopel za noge in jih po 15—25 minutah oblijte s hladno vodo in čvrsto obdrgnite, potem pa si jih v postelji krepko odente. Ko pride čišča, pijte po malem čaj iz rimskih kamilic, ki jim dodajate nekoliko rožmarinovih lističev, večkrat na dan in kar se da vroč. Boleče mesto si močno ogrevajte. — In pišite kaj, kako so vam potekale bodoče tri čišče.

R. K. — P. Napadi z bolečinami in tiščanjem v prsih ter omotica se vam ponavljajo, ko zaidete v večjo množico ljudi ali po močnejšem vzemirjenju. Posebej vas je potrla smrt vašega prijatelja, ki je umrl radi živčne bolezni. Tudi pri belem dnevu vidite strahove povsod. Takega siromačaka varovati je sitna naloga zdravnika že od blizu, kaj naj svetujem jaz od daleč? Zdravnik vam je svetoval toploško zdravljenje, a to ste opustili iz živčnih razlogov, zdravnik vam je priporočil izluščanje oteklih drgalk ali nastopajočih sklepnih zapletkov, tudi zama! Torej nikakšnega resnega sodelovanja ni od vaše strani, da se vam pomore. Močno se bojim, da doživite še doleti razočaranje po lastni krivdi! Spametujte se prav kmalu, sicer vas doleti zadnje in najhujše razočaranje: tudi v nebesa vas ne bodo vleki za ušesa!

V. G. — S. Močno zaostal v telesnem pogledu, se vam zdi vsa desetletni sinček, visok je 138 cm, tehta 27 kg, je bled in odklanja mesne in masne jedi. Sicer je živahen. Pred 5 leti je imel zlatenico, ko mu je dala stara mati prekajeno meso, odtlej je njegov tek zelo šibek. Domači zdravnik ni mogel dečkovega stanja izboljšati. Tudi jaz ne pogodim tarče na toliko daljavo in gotovo ne na vašo zadovoljnost. Najprej trdim, da je vaš sinček zadovoljivo razvit, meri 8 cm nad povprečjem. Njegova slabokrvnost in enostranski tek se popravi samo s primerno prehrano. Deček naj dobiva hrano samo v rednih obrokih, vmes pa prav nič, ne kruha, ne sadja, ne sladkarij, vse to naj prihaja na vrsto kot dodatke rednim obrokom. Mlečne, močnatne, zelenjavne jedi s kruhom in sadjem so bistvene sestavine otroške prehrane. Pazite, da otrok ne golta, ampak kolikor toliko pravilno žveči, ne silite ga, če se mu ne ljubi jesti, najmanj pa z mesom ali mastno hrano. Če deček ni poizlil svojega obroka, ne dajajte mu nič do prihodnjega rednega obroka, prav nič! Prej ko v pol leta pride deček do zdravega in čvrstejšega teka. Če se hočete pospešiti njegov razvoj, dajajte mu po malem ribje olje, siliti ga pa ni treba z njim. Pazite, če nima deček glist, tudi če jih nima, dajte mu pregledatno govno na glistna jajčeca.

Isti. Neceljene in dolgotrajno gnojenje ran opazujete pri istem dečku. Ko drugim otrokom navadno otroške poškodbe razkuzujete, se jim rane brž zasuse in hitro obrastejo, pri tem otroku se noče nobena rana zasušiti, marveč se gnoji in gnoji brez konca. Ko mislite, da se že dela dobra koža, pa vam brrhne iz mehurja gnoj na dan. Ta izredna prisadljivost ali mozoljastost je morda v zvezi z nepravstno sestavo telesnih sokov pri dečku. Ta nedostatek se zdravi z dajanjem dopolnila (vitamina), da ga je dovolj v rumenjaku, presnem maslu, ribjem olju in vseh zelenjavah in sadežih, ki so močno rdeči, zeleni, rumeni, pomarančasti. Primer vašega dečka je zanimiv tudi drugače. Če le morete, pojdite z njim v Zagreb in ga skušajte spraviti na kliniko za otroške bolezni, kjer ga morda sprejmejo radi opazovanja presnovnih posebnosti.

Isti. Dojenje in srčno slabljenje je začelo skrbeti soprogo in vas? Pred vsakršno odločitvijo se posvetujte z domačim zdravnikom, ki morda doseže z navadnimi sredstvi, da bo mogla soproga dojiti brez srčnih motenj. Saj veste, da je umetna prehrana materi dostikrat težje breme kakor naravna. Ostali — potrpite!

Naš delavec

Marksistična demagogija

Marksiste strašno peče njihov poraz pri občinskih volitvah. Jasno vidijo, da izgubljajo monopol nad delavstvom, ki so si ga privzeli na svoj način. Ker ne morejo drugega, še naprej uganjajo demagogijo, češ da JRZ ni dobila polovice glasov volivnih upravičencev. Dobro gospodje! Tudi mi znamo govoriti na enak način. Poslušajte:

Leta 1933 so bile volitve v Delavske zbornice. V Sloveniji ste dobili marksisti od okrog 85.000 glasovalnih upravičencev samo 20.000 glasov torej niti četrtino. In ta neznačajna manjšina si upa vsiljevati svojo voljo 60.000 ostalim delavcem in delavkam ter jim prisiliti marksistični pečat. Marksisti se predstavljajo kot zastopniki delavstva v Sloveniji. Kdo jim je dal to pravico? Delavstvo ne.

Redeči, beli in plavi socialisti so dobili pri tajnih volitvah v ljubljansko delavsko zbornico borih 45.000 glasov, torej komaj nekaj čez polovico. Ali ne priča to, da delavske množice leta 1933 niso marale preveč ne ene, ne druge liste, ki se jim je predstavljala in je tako ostalo doma skoro pol volilcev.

Pojdimo naprej: V zagrebški delavski zbornici so dobili pravoverni marksisti okrog 21.000, njihov desident Haramina, ki se je takrat pajdašil z nacionalci pa 7700 glasov, skupaj torej oboji 28.700 in to pri 90.000 glasovalnih upravičencih. Ogromna večina hrvaškega delavstva in nameštstva se je izrekla proti marksizmu. V belgrajski delavski zbornici so dobili marksisti le 19.750 glasov od preko 100.000 glasovalnih upravičencev. Marksisti niste dobili torej niti petine. V sarajevski zbornici ste dobili marksisti 26.902 glasova od 54.000 glasov, v splitski zbornici pa ste dobili le 5575 glasov od 32.000 glasovalnih upravičencev. Tako torej: Leta 1933 je dobil marksizem pri volitvah v vse delavske zbornice le 100.733 glasov od 407.000 glasovalnih upravičencev, torej niti eno četrtino. In vendar ta četrtina vlada nad ostalimi delavci in delavkami, ki ji nikdar niso izrekli zaupanja!

In to rekordno nizko število glasov so prejeli marksisti pri tajnih volitvah in ko so imeli ves vpliv nad delavstvom v svojih rokah z aparatom delavskih zbornic, OUZD ter borz dela. Gospodje marksisti: Kdo drug bi na našem mestu že davno odstopil in napravil prostor praviim zastopnikom delavstva. Vi tega ne napravite, pač pa ste toliko drzni, da hočete pometati pred tujim pragom, ko pa je pred vašim polno nečednosti in smeti.

Moč slovenske JRZ sloni na zaupanju in moči slovenskega ljudstva v isti meri kot je bilo to pri bivši SLS. Moč marksizma v Jugoslaviji pa sloni na političnih kupčijah, na kompromisarstvu s stranikami najtežjega kapitala, na demagogiji ter na terorizmu. Da je slednje res, bodo pokazale prihodnje volitve v delavske zbornice, ki bodo odprle vrata v zbornico predstavnikom onih sto tisoč delavcev, delavk ter nameščenecv in nameštencv, ki so doslej stali ob strani, ker so bili s silo odtrgani od delavske institucije.

Delovni čas v Švici

Zvezni (federalni) inšpektorji dela v Švici v svojih letnih poročilih za leto 1935 navajajo, da se je delovni čas v Švici znatno zmanjšal. — Zakon o 48 urnem delovnem tedniku iz leta 1919 je dobro uveljavljen povsod, tako, da po intervenciji v tej stvari vedno redkeje. Zvezni inšpektor osrednje Švice navaja, da so pogoste pritožbe v temu predelu države, radi tega, ker imajo mala podjetja težkoče, predno se prilagode odredbam tega zakona. S posebnim dovoljenjem Zveznega sveta je posameznim industrijam dovoljeno 48 urnik prekoračiti, in sicer največ za 4 ure tedensko. Te ugodnosti se najbolj poslužuje tekstilna industrija, predvsem industrija predelovanja bombaža, svilenih in bombažnih izdelkov.

Delo na izmene. Začasna dovoljenja za dnevno delo na dve izmene, se posebno večja industrija rada poslužuje. Te dve izmene, ki čisto točno dočeta število zaposlenih delavcev naj bi se povsod vpeljalo, posebno tam, kjer je potrebno delati nadure.

Skrajšanja delovnega časa. Rezultati ankete inšpektorjev dela se razlikujejo po okrajih. V francoski Švici je veliko industrij skrajšalo delovni čas na povprečno 40 urnik, ponekod celo na manjše število delovnih ur. V osrednji (nemški) in vzhodni Švici se delovni čas skoro ni zmanjšal, vendar gre v teh krajih švicarske države odmera delovnega časa v tej smeri, da se s skrajšanjem delovnega časa zaposli čimveč delavcev. To ima seveda za posledico, da posamezni delavci manj zaslužijo in da se je v teh krajih vpeljalo zopet akordno delo. V zapadni Švici kriza ni zagrabila delavstva, razen v industrijah, kjer vlada hiperprodukcija.

Angleška sobota. Angleška sobota je vpeljana posebno v osrednji Švici, predvsem v tistih okrajih, kjer delajo žene. Delavstvo angleško soboto zelo ceni, pa najsibo, da ima prost samo popoldan, ali pa da je v soboto cel dan prost. Angleška sobota je prav dragocena pridobitev delavstva posebno v poletju, da se more delavec doma posvetiti sebi in svoji družini, da more gojiti svoj vrtiček, odnosno, da se bolj intenzivno posveti svojem zdravju, športu ali turizmu. V mnogih primerih je bilo dovoljeno podaljšanje 8 urnega delovnika prvih 5 dni v tednu, samo zato, da so delavci imeli v soboto prost dan.

40 urni delovni tednik. V tej stvari je tudi v Švici precej pestrta slika. Na primer v 2. in 4. okraju (nemška zapadna in vzhodna Švica) 40 urni delavnik ni prodr. V 3. okraju (osrednji Švici) pravi, inšpektor dela, da uvedba 40 urnika ni dobila pravih tal, posebno industrija, ki dela za izvoz, se 40 urniku zelo protivi. Za 1. okraj (francoska Švica) se je industrija že kar dobro oprijela 40 urnega delovnega tedna, vendar so odločile osebnosti tega okraja mnenja, da je bolje s prekomernim delovnim časom, ki ostane zaposliti delavstvo, ali pa da se povprečni zaslužek vsaj nekoliko dvigne.

Pravni nasveti

Razpokano novo pohištvo R. N. C. Kupili ste pohištvo na mesečne obroke. Pri drugem obroku ste opazili, da pohištvo poka. Opozorili ste mizarja, pa vam ni verjel. Ko bi morali plačati peti obrok, ste pisмено mizarja opomnili, naj pride pogledat pohištvo in zagrozili, da mu ne boste več plačali, ker poka. Nato vam je mizar pisal, da mu sporočite, kdaj boste doma, da bo mogel odpeljati omare v popravilo. Ker ne morete imeti obleke itd. v času popravila na tleh, ste to odklonili in zahtevali od mizarja, da vam popusti na ceni, ker pač razpokane omare niso take kot bi morale biti nove. — Sami pravite, da uporabljate omare. Omenjene razpoke torej niso take hibe, ki bi preprečile redno uporabo opravne. Dolžnost mizarja je, da vam te napake popravi. Če bi tako popravilo ne uspelo, ali pa, če bi se mizar sploh branil takega popravila, potem smete zahtevati primerno znižanje kupnine. V pravdi bi tako manjvrednost ugotovili izvedenci — mizarji.

Izročila pogodba ali oporoka. L. J. C. Imate staro, na smrt bolano mater, ki ima malo posestvo in sedem odraslih otrok. Mati želi, da bi se sedaj, dokler je živa, izročila hčerki, ki pri njej živi posestvo, vsem drugim otrokom pa ji zgovorila, da smejo uporabljati eno sobo v hiši, kadarkoli bi prišel kdo izmed otrok domov. Vsi otroci so s tem zadovoljni. Vprašate, kako bi to napravila vaša mati, da bo cenejša. — Ker sami niste večji, da bi napravili pravilno izročilno pogodbo in mati radi bolezni ne more v mesto k sodišču, da bi tako pogodbo podpisala in bi sodišče moralo njen podpis overiti, zato bi vi morali za ta posel najeti notarja, ki vam lahko že vnaprej pove, koliko bo to vse stalo. Morda bo cenejša za vas, da napišete tako, kot mati želi, v obliki pisemne oporoke. To oporoko naj mati podpiše. Takrat pokličite tri nad 18 let stare osebe kot oporočne priče, pred katerimi naj mati izjavi, da je to njena oporoka. Na to oporoko se morajo vse tri priče podpisati kot poročne priče. Ko bo mati umrla, boste oporoko izročili sodišču. Ker so sami odrasli otroci in je posestvo majhno, se sodna cenitev najbrže sploh ne bo opravila, ampak se bo po napovedi dedičev ugotovila zapuščina in bo notar izvedel zapuščinsko razpravo. Nagrada za zapuščinske razprave se ravna po vrednosti zapuščine in je določena v posebni tarifi. Tudi o tem se že vnaprej lahko informirate po notarju in potem se odločite za ono, kar se vam bo zdelo najcenejše.

Vknjižba kupljenega stanovanja. A. U. G. Od zadolženega posetnika, ki ima hišo poleg vaše zemlje, hočete kupiti v vašo dosmrtno uporabo klet, podstrešje in morda še kaj priklkl. Vprašate, kako bi se mogli te pravice zavarovati, če bi morda bilo posestvo na dražbi prodano. — Če je posestvo zadolženo in so dolgovci vknjiženi, potem se morate z vknjiženimi upniki dogovoriti, da proti primerni odškodnini pristanejo nato, da dovolijo za vknjižbo vaših pravic — dosmrtno uporabe kleti, podstrešja, in pritliklin — prednost pred svojimi vknjižbami. Le z vknjižbo na prvem mestu zavarovane uporabne pravice bi nam ostale, če prav bi kasneje bilo posestvo prodano na dražbi. Vsak izdražitelj bi moral vknjižene pravice prevzeti s posestvom vred.

Dopolnitev nujnega deleža. A. U. G. Kmet je imel posestvo, ki ga je dal sinu, ostalim otrokom pa doto. Imel je še manjše posestvo, ki je bilo zadolženo. To posestvo je razdelil med dva otroka, ki sta prevzela tudi dolgove in vžitek staršem. Sedaj ima kmet še majhen vinograd, ki ga misli zapustiti enemu otroku v oporoki. Vprašate, če lahko vinograd zapusti komur hoče ali pa če lahko žena in drugi otroci oporoko ovržejo. — Ostali otroci bi mogli od dediča zahtevati, da jim da od očetove zapuščine dolžne deleže. Seveda, če so ostali otroci še za življenja očeta dobili delež, se jim to vračuna v dolžni delež in smejo, če dote ne dosegajo dolžnega deleža, zahtevati le dopolnitev dolžnega deleža. Če je zapustnik zapustil ženo in pet otrok, potem znaša dolžni delež za vsakega otroka tri štiridesetinke zapuščine.

Ustmena stavbna pogodba. A. L. M. Oddali ste razna zidarska dela gradbenemu podjetju z ustmeno pogodbo, ne da bi se dogovorili za podrobne obračunske in plačilne pogoje, ker ste se pač zanesli na podjetje. Po dveh mesecih ste se s stavbenim podjetnikom sprli radi plačil in dobave materiala, odpovedali mu takoj nadaljnje delo in oddali nadaljna dela drugemu podjetniku v izvršitev. Prejšnjemu podjetniku ste plačali vse delo po tedenskem spisku mezd in račune za dobavljeni material, kljub temu, pa zahteva še odškodnino za uporabo orodja itd. ter odškodnino radi izgubljenega zaslužka. Vprašate, če so te zahteve upravičene. — V tem sporu bo odločilno to, ali je dalo podjetje utemeljen povod za to, da ste mu odpovedali nadaljnjo gradbo ali ne. Če ste neutemeljeno prepovedali nadaljnje delo, mu boste morali plačati dogovorjeno plačilo, od katerega boste smeli odbiti le to, kar je podjetnik prihranil vsled opustitve dela. Svetujemo vam, da se s podjetnikom sporazumeta tako, da naj neprizadeti stavbenik kot razsodnik določi, če in kakšno odškodnino mu boste plačali. To bo najcenejša rešitev tega spora, ki je pač nastal vsled tega, ker niste napravili dovolj jasne pisemne stavbne pogodbe.

Na obroke prodana knjižica. L. U. L. Z. Prodali ste hranilno knjižico nekemu prekupčevalcu, ki je plačal le prvi obrok, ostanek pa je ostal dolžan.

Kmetijski nasveti

Kako je s prezimovanjem čebel v medišču? Fr. M. Tr. O tem vprašanju se je že marsikaj napisalo in povedalo, vendar je končno zanesljivo sodbo težko izreči. Iz skušenj je dognano, da čebele v medišču prezimujejo zelo ugodno, gotovo nič manj ugodno kot v plodišču. Je tudi povsem razumljivo, ker je znano, da je pozimi za družino najvažnejše (poleg zadostne in dobre hrane), da so na toplem in v miru. Toplote je v medišču več kot v vališču, saj vemo, da silni segreti zrak proti stropu, miru pa v medišču tudi ni manj kot spodaj. Zimsko gnezdo v medišču ima tudi to dobro stran, da lahko čez zimo mirno pustimo satovje v vališču in ni nevarnosti, da bi ga napadel molj, ker ga spomlad čebele kmalu toliko zasedejo, da se škodljivci ne more vgnezditi. Tudi prestavljanje (prevešanje) je enostavnejše, če je gnezdo v medišču. Prestaviti je namreč treba samo sat z matico in še kakšna dva sata. Ostalo ostane zgoraj.

Vsaka medalja pa ima dve strani. Tudi prezimovanje v medišču ima nekaj šibkih strani, med katere štejeemo zlasti okolnost, da je spomladj v

Ta prekupčevalec je medtem propadel in bil tudi zaprt. Vprašate, kako bi zopet dobili svojo knjižico in če imate vi kot prvi lastnik te knjižice pravico, da zahtevate od kupca dogovorjeno plačilo. Če je kupec medtem knjižico naprej prodal, je novi kupec postal lastnik vaše bivše knjižice in ne morete od njega zahtevati vrnitve iste. Če prvi kupec zaenkrat ne more plačati, zahtevajte od njega pisмено priznanje tega dolga in čakajte, morda si tekem 30 let le kaj pridobi, da vam bo mogel plačati dolg.

Materina oporoka. »Zlata — Vir«. Po očetu, ki je padel v vojni, je zadolženo posestvo prevzela mati in otrokom plačala dediščino po očetu v denarju. Posestvo je sedaj brez dolga in vredno 100.000 Din. Mati bi rada eni izmed hčerk izročila del posestva. Vprašate, če to lahko napravi, tudi če se ostali otroci temu protijo, oziroma, koliko mora mati zapustiti vsakemu otroku, da ne bi mogli ovreči oporoke. — Če vas je pet otrok in je materino posestvo vredno 100.000 Din, potem znaša zakoniti dedni delež za vsakega otroka 20.000 Din. — Toliko bi dobil vak otrok, če bi mati umrla brez oporoke. Dolžni delež pa znaša polovico zakonitega dednega deleža, torej 10.000 Din za vsakega otroka. Mati zapusti lahko posestvo ali del posestva komur hoče; da bo le vsakemu izmed otrok zapustila vsaj nujni delež, pa ne bodo mogli otroci ovreči oporoke.

Premoženje razpuščenega društva. M. A. T. — Neko strokovno društvo je bilo pred šestimi leti razpuščeno. Takrat je bilo oblasti javljeno, da ni imelo nobene imovine. V resnici pa je društvo imelo nekaj denarja, ki je bil posojen posameznim članom. Sedaj se je ustanovilo novo slično društvo, katerega člani vedo, da je staro društvo imelo razposojen denar in hoče novo društvo, da se mu ta razposojen denar vrne. Kot dolžnik starega društva vprašate, kdo je upravičen te stare dolgove izterjati. — Vsako društvo mora imeti v svojih pravilih določbo, komu pripade imovina društva, če se društvo razpusti. Odbor starega društva je prenalhal delovati, čim je bilo društvo razpuščeno. Če bi bilo takrat oblastu javljeno, da ima društvo imovino, bi oblast imenovala likvidatorja, da to imovino izterja in jo privede namenu, kot ga določijo pravila. Novo društvo ni upravičeno stare dolžnike terjati. Lahko pa še sedaj bivši člani ali odborniki starega društva sporočijo oblasti, kje in koliko imovine razpuščenega društva se še nahaja med člani in bo od oblasti imenovani likvidator te dolgove izterjal in celo imovino dal v take namene, kakor to predvidevajo pravila razpuščenega društva.

Preživnina zakonske žene. M. J. — Mož vam mora plačati s sodbo določeno preživnino. Dokler je bil v službi v ožji domovini, ste redno dobivali mesečne prispevke. Sedaj je šel v službo na jug in že par mesecev niste prejeli ničesar. Nekateri vas strašijo, da ne boste nič dobili, ker da so tam drugi zakoni. Vprašate, če izgubite pravico do preživnine, če bi začasno šli kam v službo, ker drugače sploh ne morete živeti. — Če je mož oboje, da vam plača preživnino, jo bo moral plačati tudi, če vi sami s svojim delom kaj zaslužite. Svetujemo vam, da stavite pri sodišču, kjer je bila izrečena sodba, predlog na izvršbo z rubežem moževih prejemkov. Seveda morate sodišču točno navesti sedanjega službodajalca vašega moža. Naše sodišče bo del moževih prejemkov zarubilo in prepovedalo sedanjemu službodajalcu vašega moža izplačati celo možovo plačo. Na ta način boste dobili tudi z juga svojo preživnino.

Smrečice za mejo. G. A. M. — Na svoji zemlji ste zasadili 20 cm od meje vrtno smrečice posebne vrste za živo mejo, ki poganjajo korenine vertikalno navzdol. Ob meji ima sosed en meter široko pot, potem šele grede. Živo mejo nameravate obrezavati do 1 m višine. Sosed zahteva, da presadite živo mejo vsaj en meter od meje, češ da bi mu sicer smreke delale škodo. — Če boste smrečice obrezavali do 1 m višine in če poganjajo smreke svoje korenine vertikalno navzdol, potem ne bo mogel sosed niti sedaj niti v bodoče ugovarjati vaši živi meji. Sosed bi bil le upravičen, da poreže veje, ki bi segale v njegov zračni prostor, oziroma da bi izruval korenine, ki bi poganjale v njegov svet.

Spor glede zaščite. M. B. — Leta 1932 ste kupili zemljišče in prevzeli nekaj dolga, ki je bil na tem zemljišču vknjižen od l. 1929. Po prejšnji uredbi vam je posojilnica priznala zaščito, sedaj vam pa isto odredka in zahteva, da plačate zaostale obresti. Vprašate, če ste tudi po uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov zaščiteni. — O tem, koga je smatrati za kmeta po navedeni uredbi, smo že parkrat pisali. Če smatrate, da ste kmet v smislu uredbe, si preiskbite o tem potrdilo in ga predložite posojilnici. Tako potrdila izdajajo občinska oblastva. Posojilnica bo lahko pri sodišču zahtevala, da se resničnost potrdila preizkuži in da se isto razveljavi, ako ne odgovarja stvarnemu stanju.

Mofenje nočnega miru po vznikih. J. K. P. — Ako vznikni pozno ponoči, ko že vse spi, delajo takšen hrup, kakor ga opisujete, sporočite stvar domačim orožnikom, ki bodo že znali napraviti red. Vožnje po javni cesti pa tudi v nočnem času ne boste mogli zabraniti.

Invalidna renta. H. T. — Precej pozno ste se spomnili. Za rešitev tega vprašanja je pristojno invalidsko sodišče.

Izdolovanje mila. D. P. — Obrnite se z vprašanjem, ki ste ga nam poslali, na industrijsko in trgovsko zbornico.

ODREZITE
»SLOVENECEV SVETOVALEC«

odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek.

»Slovenec«, 15. novembra 1936

V krempljih ledene groze

Besno je divjal snežni metež. To je bil eden izmed onih snežnih viharjev na gorskem grebenu, ki ti iztrga smuči izpod nog, ki zgrabi človeka za prsi in te trešči na led, med zamete, na strme brezine, kakor pač hoče.

Kdo bi si bil mislil, da bo tako? Nihče od te četvorice, ki je v temni noči čepela na kolenih, ki se je v snežni vihar plazila po ozki ledeni grebenovi stezi nad Peklenskimi breznom. Nihče bi ne bil tega pričakoval. Niti Svarc, to je bil prvi, ki je imel ženo in dva otroka; niti Fric Heger, drugi, ki se je bil pravkar zaročil in je vsak večer pisal svoji nevesti, niti tretji, Fos, ki je navadno imel naočnike in je zmeraj vse preudaril. Najmanj pa četrti — Anger —, krepki Anger, ki je v zadnjem tednu zlomil že dva para smuči in to vsako jutro povedal.

A zdaj so tu čepeli. Ležali so na kolenih, na trebuhu. Bili so brez smuči, ki so jih bili morali se je v snežni vihar plazila po ozki ledeni grebenovi stezi nad Peklenskimi breznom. Nihče bi ne bil tega pričakoval. Niti Svarc, to je bil prvi, ki je imel ženo in dva otroka; niti Fric Heger, drugi, ki se je bil pravkar zaročil in je vsak večer pisal svoji nevesti, niti tretji, Fos, ki je navadno imel naočnike in je zmeraj vse preudaril. Najmanj pa četrti — Anger —, krepki Anger, ki je v zadnjem tednu zlomil že dva para smuči in to vsako jutro povedal.

Vsak košček poti, za en sam korak, je zahteval vsega napora in trajal celo večnost. In dasi je bilo tako naporno iskati pot, se vendarle niso bali, da bi zdrčali po pometenih, ko zrcalo gladko-LEDENI stezi na levi in pod njo v Peklensko brezno. A bali so se mraza, mrazal Nekaj v njih je počasi zmrzovalo. Nekaj gorkoga v njih telesih, ki je poginjalo še nekaj krvi po žilah, kar se je obupno upiralo gladnemu ledu in se je vendar bolj in bolj sesedalo. Vražje so bili utrujeni in tako je bilo zdaj že dve uri. Do blaznosti hude bolečine na obrazu in v nogah so že popuščale. Toda — čemu naj bi se pa še dalje plazili? Saj res: zakaj pa? Ker bi sicer zmrznili, kar na mestu bi zmrznili, če svojih presnetih kosti ne bi več dvigali.

In tako so ležali dalje. Če je hotel kdo obležati, je njegovo roko, ki je bila trdno privezana na smuči drugejega, sunil tovariš kvišku in jo sunil še enkrat, dokler se dotični ni premaknil. Tako je Fos že nekaj časa sival Angerja, pa ni nič zaleglo. Kaj se je zgodilo?

Sprednja dva sta se že ustavila. Fos je snel svojo roko iz zanke Hegerjeve smučarske palice in se je počasi obrnil. Tako, zdaj mu sneg vsaj ni več brlil v obraz in je mogel odpreti oči. Anger je ležal na trebuhu, obe roki je imel po tleh iztegnjeni naprej. Jermen smučarske palice v roki se je razvezal Fos se je spazil prav tik njega in ga je butnil v glavo. Počasi se je Anger zakotalil malo v stran, tako da je bilo videti obraz, zaprte oči in napol odprta usta. Zdal se se ustnice zganile. Izza ledu in snega, ki je bil z njima pokrit Angerjev obraz in vse njegovo telo in vse okrog in ki je zmeraj iznova hrumel izza pečin, je zaslišal Fos nekaj strašnih besedi: »Jaz ne — morem — več — pustite me — ležati!«

Nepremično je Fos čepel pred Angerjem. Prav za prav se mu je kar lepo zazdelo. Burja je butala v njegov hrbet, pred njim pa je bilo vse mirno. Nekje je bilo zdajle toplo, tiho in zaspalo... Soba je bila in polna ljudi v njej. Toda kaj, kaj pa sanjari? Ležal je v snegu in takole ne bo nič. Ni smel obsesteti. Ni smel zmrzniti. Počasi, z neskončnim naporom — kar zatulil je bil v joku, tako se je napejal — se je spet obrnil v vihar in se spazil naprej k Svarcu.

»Anger noče več. Naj ga pustimo ležati, pravi.« Zdal se je Svarc spazil nazaj. Bil je le še ko pošastna ledena prikazen. Obraza sploh ni bilo moči spoznati. Kako se je mučil! Zdal je že čepel zraven Angerja.

Fos in Heger sta nepremično čepela na kolenih in se z vso silo upirala burji, ne da bi se bila prav za prav hotela. Le Fos se je obrnil, če bi naneslo, da bi mogel kaj pomagati.

Kaj mu je Svarc zarjovel? Kaj? »Naprej!« Tudi on ni vedel ničesar boljšega. »Naprej, naprej!« — zmeraj eno in isto. Vpili so, a v viharju je bilo ko živkanje ptička. Gledal je Angerja, a do njega pač ni moglo niti rjovenje prodrati.

Zdal se je Svarc lotil. Angerja. Skorej smešno je bilo videti, kako je Svarc vse tresoč se in z vso težavo dvignil roko, ki je bila že skoraj zmrznjena in ki ga ni hotela več slušati in jo je v snegu vtril. Fricotaje izpuštil na ledeni zavoji, ki bi se moral zbuditi, a ki se ni zganil. Nato pa se je Anger mahoma — Fos je to kasneje spet in spet pripovedoval in dejal, da se brez dvoma ni zmotil — premaknil ko bolna žival, prav zahrbtno, ko da hoče koga napasti in se je zagnal kvišku — čez pot — in se v hipu zakotalil v oblaku snega in ledu navzdol v Peklensko brezno.

Fos je to videl in se je začudil, slično začudil. Zaprl je oči, jih spet dvakrat odprl in je prav tako dolgo nekaj toplega občutil. Skozi migetajoči sneg, ki ga je že nekoliko obležalo na ledu, je opazoval sključeno postavo Svarca, ki je dva metra pred njim čepel na kolenih.

»Kdo je še živ od nas?« je pomislil Fos. In ko je tako preudarjal in ni vedel, ali naj Angerja še prišteje k živim ali tudi še Svarca, so se mu misli iznova zmedle v ono sladkobno mrzlotu, ki se ji že kar ni mogel upirati.

A zdaj ga je nekdo potegnil za členek roke kvišku. Bil je Heger, ki je ves razburjen premikal svojo smučarsko palico. Fos se je spravil kvišku in potisnil Hegerja malo nazaj, da je tako dosegel Svarca. Svarc je bil telebil naprej in je ležal z obrazom v snegu. Fos ga je stresal za plečo, dokler se ni zledeneli obraz dvignil kvišku in so oči bolj ščale vanj.

»Naprej!« je zarjovel Fos, »naprej!« in zmeraj le »naprej!«. Prav iztežka je nato z jermenom svoje palice privezal roko Svarca in se je obrnil, videč, da se Svarc spet dviga.

Ko je orkan hrumel čez greben in je v divjem rjovenju premetaval led in sneg skozi noč, so se le še trije ljudje plazili po kolenih v čudni verigi dalje. To verigo je videl prej Heger, tisti Heger, ki je moral vsak večer pisati zaročenki in ki nocoj tega ne bo mogel storiti. Le trije so še z razbičanimi očmi buljili v noč, da bi našli pot in ki jo bo moral najti prvi, Heger, sicer bodo zmrznili vsi trije.

Zjutraj, ko se je komaj zdanilo in se je vihar poglobil in je bilo ozračje čisteje, so jih odkrili z daljnogledom in šli s sanmi ponje. Ko so bili minili greben nad Peklenskimi breznom, so bili obležali v neki duplini, kjer ni bilo burje in so si z rokami in palicami izkopali votlino v snegu in so ond, drug vrh drugega, obležali in so čakali jutranji svit.

Dali so jim groga in kuhanega vina. Namazali so jim od ozeblin razjedene obraze in zamrzle ude. Obdali so jih z belimi, debelimi ovojci. Tiho ko otroci so ležali in vse jim je bilo prav.

A že drugega dne so bili na nogah. Niso se dali kar tako ugnat! Opoldne so že sedeli za okroglo mizo in so skušali prinesiti vročo kašo z žlico v posebno pretegnjena usta, kar jim ni bilo prijetno in tudi dokaj težavno. A slednjič so morali vendarle kaj jesti.

No, ko je bila miza prazna, so se s komolci naslonili nanjo in se spogledali. Govorili so o tem.

Repetent Brifak

»Pa povejte vi to, prva klop!« je dejal profesor in pokazal s prstom na Brifaka. Ta se je dvignil, pogledal najprej profesorja za katedrom, nato tablo, nazadnje je sklonil glavo in dejal tiho, da se je komaj čulo: »Ne vem!« in sedel.

»Kako se pišete?« je vzkrikel profesor za katedrom.

»Brifak,« je odgovoril vprašani polglasno med vstajanjem in spet sedel.

»Govorite glasneje!« je vpil profesor.

»Prva klop!« je spet vstala in dejala za spoznanje glasneje: »Brifak!« ter spet spokojno sedla.

»Tako? Zaponil si vas bom! Razumete? Ne vem! Lep odgovor: »Ne vem!« Vsak bedak bi mi že odgovoril na vprašanje, ki smo ga imeli danes že štirikrat. Vi pa pridete s takim... takim... ne stranim: Ne vem! — Vi, Brifak, profesor je znižal glas in se približal učencu, »vase ime ni ravno neznano spodaj v konferenčni sobi. Imeli ste že lani nekako alero z nekim profesorjem. Nekateri pravijo, da ste zelo živčni in razburljivi, jaz pa pravim,« tu je profesor spet vzkrikel, »da ste nesramni, zgolj nesramni. In opozarjam vas, da s svojo nesramnostjo ne boste pri meni opravili ničesar.«

Pavel Brifak je bil kmetiški sin, doma nekje z Dolenskega. Bil je majhne postave, sključen, bled v obraz. Na sebi je imel ponošeno črno obleko z ozkimi, za spoznanje prekratki hlačami. Tudi kravata, površno zadrgnjena v droben voz, je bila črna in oguljena. Sedel je v svoji klopi med poukom kakor tudi v odmoru. Z nikomer se ni družil. In tudi nihče se ni brigal zanj. Bil je prenežen, premolečen, da bi lahko zanimal koga v razredu. Nihče ga ni opazil, kot bi ga ne bilo. Nihče ga ni omenjal v pogovorih, nihče ni vpraševal po njem. Zjutraj je prvi sedel v svoji klopi in opoldne je zadnji odhajal iz razreda. Bil je za nas torej nekaj, kar že samo po sebi spada k razredu, neke vrste pohištvo, ki ga nihče ne opazi. Povrhu vsega je bil Brifak še repetent, torej novinec, brez znanec in tovarišje, to je bil tudi eden izmed vzrokov njegove izoliranosti v razredu.

Zdal pa se je zgodilo nekaj nenavadnega: profesor se je proti vsakemu pričakovanju obregnil ob ta »kos pohištva«, ob »prvo klop«, govoril o neki skrivnostni »afeti« z nekim profesorjem, o neki živčnosti in razburjenosti, o tem, da Brifaka v konferenčni sobi vsi poznajo itd., in nam opisal Brifaka s popolnoma druge strani, kot osebnost in ne kot predmet, kot živo osebnost, ki ima za seboj že neke zelo zanimive »afere«, ki je znana med

Angerja večeraj se niso mogli najti in tudi danes se ne. Mogoče ga bodo našli šele spomladi. Za lep grob bodo poskrbeli. Tu v gorah. Nato so molčali.

A kako naj bi bili ravnali, če bi ne bil tako zmešan? Le kako?

Prav previdno so se izražali o tem, kaj bi bili mogli storiti. Saj so še prav natančno vedeli, kako so ond vsi ležali. In plazili so se okoli obezanih glav med pleči, ko da se zdaj ne morejo verjeti, da sedijo v topli koči. Seveda, vlekli bi ga bili z dvema palicama. To bi bili storili. A kaj, da bi ne bili prišli.

»Bog ve, ali je Anger kaj vedel?« je vprašal Svarc, ki mu je šlo najbolj k srcu.

»Mislim, da je vedel,« je rekel Fos, ki je zmeraj kaj v tolažbo povedal.

Nato je pa govoril Heger, ki je običajno poslušal.

»Veste, dober fant je bil. Zmeraj sem si dejal, da bi bili vendar mi tudi taki. Tako veliki in tako močni. A zdaj že vem, da ni bil docela zdrav. Tako daleč ko mi, pa le ni prišel.«

Pri tem je stisnil glavo med ramena in njegov obraz je bil videti navzlic ozeblinam in obezanih ves lesen in izžet. Oči so se mu kar zmanjšale, pomežikoval je z njimi in prodirajoče gledal, ko da bi mogel videti do dna zemlje.

»Pa je on danes že ond, kamor bomo mi šele kasneje prišli. Kamor bomo šele prišli, ko bomo dovršili, kar nam je na sveto namenjeno.«

Heger je zajel in umolknil. Rad je imel Angerja in je bil sam jako skromen fant. Nato se je spet priključil v govorjenju. Njegov glas pa je trdno zvenel, da sta se mu prijatelja kar začudila.

»Taki veliki, močni, vesta, niso zmeraj najboljši. Večkrat so za kaj majhni, ki se ne raznežijo. In le to je poglavito! Samo to je prvo: da se ne raznežijo!«

To je povedal Heger, ki je bil doma zmeraj potisnjen v kot. Doma, kjer je njegov oče, stari kapitan Heger, jemal le starejša dva brata s seboj in je njega puščal doma in ga poslal na deželo, češ, da ni za nikamor. In brez dvoma so njegove besede zahrepenele po priznanju, saj je bilo vendarle nekaj resnice v njih.

In ko so tako sedeli, se je v njih sklonjena pleča zarisala podoba težke usode.

(Jörn Badenhoop.)

profesorji itd., skratka: opozoril nas je na to, da živi med nami tudi — Brifak.

Ko je profesor odšel iz razreda, se je zbralo okoli »prve klopi« dokaj ljudi, ki bi radi potolažili svojo radovednost in izvedeli kaj novega. Toda Brifak ni bil človek, ki bi jim znal ustreči. Mislil je nekaj skoz zobe in gledal v klop. Če je kaj odgovoril, je odgovoril odsekano in kratko. Tako je ostal za razred spet isti nezanimivi Brifak, kot je bil poprej, in pri njegovi klopi se ni nihče več ustavil.

»Posodi mi svinčnik, Brifak!« sem ga poprosil ob neki priliki. Bilo je prvič, da sem govoril z njim. Sedel je kot ponavadi v svoji klopi, sključen je gledal nepremično nekam predse in global velik kos črnega kruha. Ko sem ga nagovoril, se je zdržnil in dvignil glavo k meni. Imel je velike, rjave oči, ki so bile takoj prvi hip, ko me je pogledal, polne nekega zadržanega, prikritega strahu in nezaupanja. Zaradi tega izraza v njegovih očeh se nisem mogel otresti občutka, da mi Brifak ne zaupa svojega svinčnika. Pa še druge malenkostne okoliščnosti so bile, ki so me v tem potrjevale.

»Svinčnik? Če ga imam.«

Izpod klopi je privlekel svinčnik in iz nje vzel usnjato torbico za svinčnike.

»Na, tu imaš! Pa nazaj mi ga daj!«

Pomolil mi je majhen, še skoro čisto do kraja ošpičen svinčnik.

»Večjega nimam?« Mimogrede sem bil opazil, da ima v torbici še enega — skoro čisto novega.

»Nimam. Nobenega večjega nimam. Samo tega imam.«

Umaknil sem se na svoje mesto, kjer sem si nekaj zapisoval in se zapel v pogovore, pri tem pa pozabil Brifaku vrniti tisti njegov svinčnik.

V naslednjem odmoru pa je prišel sam ponj. Primaknil se je blizu h klopi. Bile so ga same oči, velike, nezaupljive oči.

»Kje imaš moj svinčnik?« je vprašal tiho, da sem ga komaj razumel.

Oprostil sem se mu in mu ga vrnil, nakar se je brez besede umaknil na svoj sedež.

Tisto dopoldne pa se je Brifak čisto spremenil. Nič več ni sedel na svojem mestu v prvi klopi, sključen in tihi, nič več ni brez besede buljil predse kot izgubljena stvar, tudi bledica mu je izginila z obraza. Hodil je po razredu sem in tja, se mešal v gručo sošolcev, ki so o čem razpravljali, pazno poslušal, o čem govorili, pogovorov se pa sam seveda ni udeleževal. Če je hodil, je delal kratke in nagle korake, kot bi se mu mudilo Bog ve kam.

Začostna, samo zadremala ali pa je videla razodetje, toda nekaj je zagledala. Pozlačene podobice so se razmaknile in odkrile polje. Rdeči maki so gledali iz žita kakor kaplje prelite krvi, in plavice so se oprijemale klasja. Ženi se je zdelo, da je zapihal rahel veter. Klasje se je priklonilo na levi in desni. Iz klasja je stopila Zena v snežnobeli obleki in z vencem poljskih cvetk na sklonjeni glavi. Mala deca je tekla za njo in se dotikala z ročicami njene obleke. Bela krila so drhtela decini na hrbtu, in sonce je žarelo v zlatih laskah na njih glavah.

Zena se je približala na tleh klečeči ženi, se je dotaknila njene obraza, ji pokazala s prstom dva otroka — dečka in deklico se močje skrla izpred oči.

Tedaj je stopil deček za korak naprej in dejal: »Jaz sem tvoj sin, nerojen sad tvojega telesa. Če je srp pretežek za staro roko, bi bil lahko pomagal. Če se bojiš smrtne ure, bi jo bil tebi olajšal. Po meni, o mati, bi bila ti deležna večnega življenja. Človeški rod je ko testev, ki se vzpenja do Boga, a ti si izpuli iz nje svojo stopnico. Kako boš stopila pred Boga, ko se bo oglašila nadangelova trobenta?«

Tudi deklica je stopila bliže: »Jaz sem tvoja nerojena hči. Mar ne bi prepevala tudi jaz kakor ti, da bi rekli ljudje: Slična je vsa svoji materi. Tvoja mladost bi bila večna, kajti obnovila bi se v meni pa zopet v moji hčerki in tudi v hčerki moje hčerke. Takrat bi bila stopila ti pred Boga, lepa in nespremenjena, in On bi se nasmešnil tvoji mladosti.«

Zeni so omahovale noge, ko se je dvignila in odšla iz cerkve. Ni se več vrnila domov, ker ni pustila tam nikogar, ki bi ga imela pri srcu. Odšla je po dolgi neznani poti, da bi se pokorila do konca življenja za svoj veliki greh. A odšla je z mirnim obrazom in svetlimi očmi. Kdor se skesa in spokori, ne bo več pogubljen. (Ruska legenda.)

Triumph najpopolnejši štedilnik

Okusen
štedljiv
a poceni

Izdelek: Osješke Hvarne železa in tovarne strojev d.d. - Osijek

Samoprodaja za Ljubljano: Franc Golob
za Maribor: Pinter & Lenard

Zdal pa zdaj se je za hip ustavil, razburjeno zamahnil, kot bi hotel samemu sebi kaj dopovedati. Oči so mu neprestano mrzlično begale po razredu, ne da bi se mu pogled kje ustavil.

»Kaj pa je Brifaku danes?« me je vprašal nekdo, ki je tudi opazil nenavadno Brifakovo obnašanje. »Kot bi nekaj iskal. In ves razburjen je, pogled ga, kako je rdeč v obraz!«

Ko je zazvonilo, je izginil Bizjak na hodnik. Radoveden, kaj bo tam počel, sem stopil za njim. Htel je vzdolž hodnika, na koncu pa trčil v profesorja. Začel mu je hitro nekaj pripovedovati, pač tem pa ni pozabil delati majhnih, nervoznih kretenj, tako da je človeku, ki ga je opazoval, šlo mrdanje na smeh.

Profesor latinščine je bil dober človek, predober za profesorja.

»Tukaj se mi je pritožil vaš tovariš, da um je zmanjkala latinska čitanka. Kdo mu jo je vzel?« Nihče ni ni javil.

Profesor je začel izpraševati vsakogar posebej. Med prvimi je bil tudi Jakob Koren.

»Koren, odkod imate vi svojo knjigo? Pred dnevi, se spominjam, je še niste imeli.«

»Kupil sem jo. Od Verbajsovega brata, ki je akademik.«

Vse bi bilo v redu, da ni v tem vstaj Verbaj in izjavil, da nima nobenega brata.

»Odkod torej imate svojo knjigo?«

»Kupil sem jo od nekega akademika. Mislil sem, da je Verbajsov brat. Ukradel je nisem!«

»Prav.« Profesor je izpraševal dalje — brez uspeha. Ob koncu se je še enkrat obrnil k razredu:

»Kdor jo je vzel, naj jo vrne, sicer se zanj vsa stvar ne bo lepo iztekla!«

Jakob Koren je bil visok, suh človek z drobnimi glavami, majhnimi, ostrimi očmi in izredno velikim nosom. Bil je eden izmed onih ljudi, ki niso nikjer kdo ve kaj prikljubljeni, ki so bolj za zdrabo kot za družbo. Koren in preprič, to je bilo eno. V maršičem je bil pravo Brifakovo nasprotje. Povsod je bil poleg, pa najsi je bil potreben ali ne. Udeleževal se je vseh razgovorov, povsod hotel imeti glavno besedo, se kregal in zmerjal. Videl je, da v razredu ni prikljubljen, zato je bil še bolj ujedljiv, kot bi bil pa morda drugače.

Ko se je tisti dan latinska ura nehala, je Koren vrzel knjigo pod klop in šel iz razreda. Tedaj se je približal Brifak:

»Kam je dal knjigo?«

»Pod klopjo je.«

Naglo jo je vzel v roke in jo pričel ogledovati:

»Moja je bila čisto nova, tej pa manjka hrbet. In tu je polta s tinto. Ta ne bo moja.« Z drhtenimi prsti je listal po njej. Čez čas se je nenadoma ustavil in mi pomolil knjigo: »Poglej!« Na zadnji, prazni strani sta bili s svinčnikom naslikani veliki črki P. B.

»Moja je, moja. Pred večeršnjim sem to naslikal med latinščino. Pavel Brifak. In kakšna je zdaj! Novo sem kupil v knjigarni, čisto novo,« se mu je utrgalo in mislil sem, da se bo razjokal. »Poglej! Hrbet ji je odtrgal, tu, kjer je stalo ime, je polil črnilo, da se ne bi videlo, to, tu na zadnji strani pa je spregledal.«

Umaknil se je v svojo klop. Nekaj časa je močje opazoval knjigo, nakar jo je spravil v aktovko. V tem pa se je pokazal pri vratih Koren, ko je opazil, da si je Brifak vzel knjigo nazaj, mu je kri planila v obraz in umaknil se je naglo spet iz razreda. Brifak ga ni opazil. Sedel je v svoji klopi, sključen in stremel predse, ne da bi vzbujal pozornost, le lica so mu nekam vročično žarela.

Brifaka drugi dan ni bilo v šolo. Ni ga bilo dva, ni ga bilo tri, štiri in pet dni. Njegov sedež je bil prazen, nihče ga ni pogrešal, nihče ni omenjal njegove odsotnosti, kot bi ga nikoli ne bilo v tem razredu. Le Koren ga ni mogel — vsaj sporečeta ne — pozabiti. Večkrat sem ga zasačil, kako se je oziral po praznem Brifakovem mestu, kako se je prečesto zdržnil ob besedici »Brifak!«, ki jo je sleherni jutro oznanil Brifakov asoc, češ, da manjka.

Minila je zima, v zatohlo šolsko sobo je že tu in tam posijalo prijetno pomladansko sonce, toda Brifaka še ni hotelo biti. Nihče ni vedel, kaj mu je, kje je in ali misli sploh še priti — niti profesorji ne.

Slučaj pa je nanesel, da sem bil ravno jaz tisti, ki sem zvedel prvi, kaj je z Brifakom.

V parku sem srečal po dolgem času spet svojega znanca.

»Ali ni hodil s teboj v šolo neki Brifak?« je vprašal kar precej, brez uvoda.

»Hodil! Zakaj vprašaš?«

»A, nič! Kar tako!« je prišel prav gostobesedno. »Včasih — pred dvema letoma je bil moj sošolec. Posrečen človek, kaj? — Eno kolesce mu manjka, se ti ne zdi? Čisto parter je živčno. Vse si žene preveč k srcu — in egoisti! — Lani se je spri s svojim razrednikom — s Prahom, rečem ti, kako sta se kregala! Potlej ga seveda tri tedne ni bilo v šolo in, kaj misliš, kje je bil? — Na preiskovalnem oddelku. Za umobolne! — In letos pozimi spet: grem z nekim juristom v bolnišnico, na preiskovalnega in kaj misliš, koga najdem? — Brifaka. Sedi tam kot kup nesreče. Ko me zagleda, vstane in pride bliže — stavim, da me je spoznal! — In začne nekaj hahucirati: o latinski čitanki, ki mu jo je nekdo ukradel...«

»O latinski čitanki?«

»Ja, in ves čas sprašuje: »Ali moreš ti razumeti? Sošolec — in ti ukrade knjigo! Ali moreš razumeti? In ves čas ti trobi to eno in isto.«

Čez nekaj trenutkov sem srečal gručo sošolcev. Seveda sem jim začel govoriti o Brifakovih zgodbi.

Ko sem končal, sem opazil, da stoji na desni izven grafa Koren, ki ga prej nisem bil opazil. Kri mu je zalučala obraz, obrnil se je in brez besede odšel.

»Kako praviš, da govori ves čas?« so me spraševali v gruč.

»Ali moreš razumeti?« pripoveduje. Sošolec — in ti ukrade knjigo!«

(Drago &.)

Nasredinov osel. Sosed pride k Nasredinu in ga poprosi za osla. Nasredin pa ni voljan posoditi osla, zato reče, da je osel na polju. V tem trenutku zariga osel.

Sosed reče: »Saj je osel vendar v hlevu, zakaj pa zatrjuješ, da je osel na polju?« Nasredin odvrne ježno: »Komu bolj verjameš? Meni ali oslu?«

Žena ni marala otrok

Na vasi je živila mlada žena, med vsemi najlepša, kakor zvezda danica. Imela je ko snop debelo kito, oči kakor golobje peroti in obrvi kakor dva napeta loka. Če je stopila v kolo in vabila z robčkom, se je zdelo, da plava bela labodica. Če je zapela, je segala pesem v srce. Vedno je prehitela vse druge ženice in odbirala naprej kakor razvito jadro po zlatem morju. Vzradostila je oči in podpirala tri vogle pri hiši. Bila je ponos in sreča možu.

A ko je napačila njena ura in je zanosila, je bila zamudna pri delu in nerodna pri plesu. Izgubila je ubran glas in obupala pod težo materinske bridkosti. Ponoči je jokala in molila s solzami ovčji kožuh.

»Kaj mi je treba otroka, če sem tako lepa? O, ti, nesrečna ženska usoda. Zjutraj sem se razcvetela, in že hoče obleteti cvetje opoldne. Mar mi je drugega življenja, če se še nisem naučila svojega! Kaj bom prepevala ob zibelki, če bi rada pela zase! Mati božja, reši me!«

Zgodaj je vstala in videla, da je vse minilo. Zopet je postala lahka kakor pero prožna kakor trs. Stopila je iz hiše in zagledala, kako jo pozdravlja rumeno sonce, kako za njo žubori široka reka. Zgrudila se je na tla in se razjokala od veselja, ko da bi vstala od mrtvih v novo življenje...

A ostala je jalova. Minilo je eno leto in dve leti, a žena ni imela otrok. Dočakala je štirideseto leto, a še vedno ni imela otroka. Ko ji je naposled umrl mož, se je prestrašila svoje usode. Na kmetih imajo trdo življenje, a kdo bo pomagal? Umirala bo, a kdo ji bo zatislil oči? Preživela bo življenje, a nihče ne bo žaloval za njo.

Obupala je in šla k popu in mu povedala zgodbo svoje žalosti.

Pop je bil že star in dovzeten za živ

Frtaučku Gusli ma beseda

»Oho, Gusli, kam pa vnder tku bezaš, de se kar kadi za taba, koker za kašnem autumubilam?« Tkula je unkat upou za mana en prjatu, ke se puznava še ud soldatu, ke eva škp sležila pr pešadis-kem puku tam dol nek u južen Srbiji. Tu je blu glih ta 31. oktobra, ke je blu prepisidan dan šparajna. No, koker je punavad zneri proke konc mesca. Ke je men h sreč ustal tist mesec se pet dinarju u varžet in sem se bavu, de b ee na pregrešu proti predpisem, sem pa bejuž prec zjutri na teše na Gouluc. Na Gouluc ni nubeneh takeh skušnjav, de b čluveka zapelale h zapraulaju.

»Eh, kam nek? Na Gouluc grem holt šparat,« sem mu jest mal nejevoln udgurvuru, ke me jezili, de me mot, ke sem glih premišlivo, na kera plat Gouluca b se ubrnu, de b več šparau.

»Čak no mal. Grem se jest iz taba, de t bom pu-magu šparat. Sej t je mende znan, de diva loška se enkat tulk šparajna, koker en sam.«

»No, pa pejd, de s namenem tud ti dons šparat, ke je ta zadenga.«

»Jest pa na bom šparu sam dons, ke je ta zadenga. Jest morem šparat ceu mesec, ke sem brez-posem. Ket dober držaulan, morem pa dons še pu-seben merkat, de se na pregrešni in na začnem zapraulat.«

»A mistoš, prijatu, de je z mana kej drač? Sej jest sem punavad tud zneri suh. Dons sem pa sku-čajan najđu se pet dinarju u varžet. Zdej se pa bujim, de b na padu u skušnjava in začnu tle pu lban piške natepavat, koker b vidu kašne privilegijane pustupače. Viš, se bom pa raj skrou gor na Gouluc in s putrplejnam trebuch masiru, de m na bo mogru ker naprej metati, de ublastne udredbe ig-nuriram.«

Tkula sva s prijatim pa pot fikzuffirala, ke sva ležla gor u hrib.

»Ti, Gusli, pa še za neki družga nama bo dons Gouluc prou prsou. Ne sam zavle šparajna. Glih zdejla sem se spomnu, de mislja dons lbanila s plin-urmem bombam bumbardirat. Kene tist strupen plin se pa drži sam pu dušinah bi pr tleh, u ti pa na-more. Viš zavle tega nam na Gouluc na bo mogru pridet du žuga. A ni fajno?«

»Veš kaj, strupenega plina se pa tud lbanča-

nem ni treba dost bat, ke sa tku zmeri maskiran, če jih bombardiraja s strupenem plinom, al pa ne. Kulka pa je še takeh idi, de b se pokazal take, ka-kršen sa u resnic. Brez maske je dondons tešku kermu naprej pridet. Bulš ke s maskiran, več spu-ščajne boja mel du tebe in tud respekta boja mel pred taba več.«

»A je tu mogoče? Jest še nekoč misem vidu nubenga z maska na ksihte drač, koker u pustnih dne.«

»Prjatu, ti se moteš. Glih u pustnih dne, če maja larje na ksihte, sa tak, koker sa u resnic. Jest b t loška dukazu, de guvarim resnica, če b tou. Pa je bulš, de sem tih. Tist, ke hodja z larlam u druž-be, tku sami veja, de sa maskiran. Če b larf na mel, b se u družba na smel in b se tud na upal. Asten za kua b jest tlela u žerjauca segu pu kostajn. Jest sem se že tku dost upoku.«

»Pa pestiva tu, pa se raj kej družga pumeniva. Jest tku vem, ki tebe čelval žul. Tebe jezi, ke lde drač guvareja, koker mislja. Men se tu tud na zdi prou. Ampak kua pa češ? Lde holt drug drugmu roke stiskaja, keder prideja šk, če prou b raj eden družga stisnu za vrat, de b jezek vu pumulu. Tku je že ud nekdej na bo tud tku ustal, dokler se boja pusti lde uleči. Puglej, kuku se pesteja deluci ud kumunistu farbat. Če b se pokazal kumunisti enkat delucem brez larf, b jih deluci gvišen prou pušten nabiksal. Ke se jim pa pukažeja sam z larlam, jim greja pa na lim. Z larlam se dondons loži zmaga, koker pa s kanonom. Tu je tku gvišen, ket amen u učenaš. Tu pa sam zatu, ke sa lde tku naumen, de larlam več verjameja, ket kdem brez larf.«

»Tu maš pa tud prou. Jeneesarjem sa tud verjel, ke sam jim ubleval, de jim boja pečen gulobi na-raunasi u usta letel, če jih boja vulil. Sej se mende še spomneš, kuku jih je jeftič tista nedela pred vulitvam, tam pred munam farbu. Ke pa usi posla-šauki le nisa verjel negavem larbarijam, je pa na dan vulitu za usak slučaj še žendarje na pumuč pukliku de sa punagal neverjetnem Tumazem trma iz glave zbijati. Če b kašen nemaskiran člouk tekat tak špetak delu pu lban, b ga tku zašil, de b nekoč več souca na vidu. Veš, laž ma pa res kratke nuge, koker prauja lde, in koker sa se zdej tud jenesari prepičal. S kumunizmom pa tud na bo nč drač, ke glih na take limance tiče luvaja, koker sa jih jenesari. Nekei sa jih že nalovel, ke norci sa tud na svet. Kene če b norcu na blu, b pa tud nu-rišenc na blu treba. Ke mama pa že nurišence tle, b blu pa škoda, de b kar prazne stale.«

Vite, takele sva ugubila pu Gouluc du večera. Ke se je začnu mrak delat, naj je pa tku začela žega maritat, de sem pihnu še na šparajne in puvavu prjatu na pu litra dalmatince.

F. G.

go bolj počuti — pri koritu kot v opozidji. V tem oziru boljševiska Rusija ni izjema.

Proti nepravilnim stavkam. Konec septembra je sprejel belgijski ministrski predsednik zastop-nike socialistične strokovne zveze in socialistične stranke. Izjavil jim je, da vlada ne bo trpela nikakih neredov in da bo energično preprečila vsak poizkus stavkajočih, da bi zasedali tovarniške prostore. To je izjavil zastopnik vlade, v ka-teri so tudi socialisti. Sodišče v Anversu je po-trdilo zapor tajnika socialistične strokovne zveze prometnih delavcev. Evropa se torej le drami in nastopa proti marksističnim metodam miniranja obstoječih zakonov.

Tudi Blumova vlada proti stavkam. Franco-ska vlada bo stavila parlamentu zakonski pred-log o preprečevanju stavk. Po tem predlogu naj bi pred proglasitvijo stavke vsi delavci glasovali o stavki. Če bi večina delavstva glasovala za stav-ko, se proglasi stavka za zakonito, delavci bodo prenehali s delom, toda obratni prostori se ne smejo zasesti. Če bi bila za stavko le manjšina delavstva, je stavka nezakonita in organi imajo pravico posredovati, da napravijo red. Če se stav-ka zahteva valed med ali delovnih pogojev sploh, mora delavstvo pozvati državno oblast k posredo-vanju še pred glasovanjem o stavki. Če bi stavila sličen predlog kaka nesocialistična vlada, bi padli posebno ekstremni marksisti takoj po njej, češ da zavira delavsko svobodo. Smo radovedni, kaj bodo rekli, ko predlaga take stvari Blum. Zakonski predlog je pa gotovo dober in bo preprečil marš-katero neutemeljeno stavko. Zeleni bi le, da bi se tudi pri nas vprašanje uredilo na sličen način v splošno zadovoljstvo.

Španski narodnjaki in delavsko vprašanje. General Franco, ki je prevzel vodstvo španske na-rodnjaške vlade, je izjavil: »Naša armada ne bra-ni kapitalizma, kot nam to očita madridska vlada. Naše čete se bore za ves španski narod, torej tudi za špansko delavstvo. Delavci bodo dobili pod na-šo vlado vse pravice, toda tudi oni morajo imeti dolžnosti do narodne celote. Da pa Franco ne bo vzel za primer boljševiske Rusije, je pa čisto jasno!

Revolucionarna gibanja v Belgiji. Oblasti so našla mnogo orožja in važnih dokumentov ter do-pisov iz inozemstva, v katerih se pozivajo delavci, da se oborože. V stanovanju šefa revolucionarnih socialistov so našli Trockijeva pisma, v katerih Trocki priporoča okrepitev revolucionarne delav-nosti. V Evropi se torej čuti povosd Trockijeva roka, v Rusiji pa vlada Stalinova garda. Obe de-lata za iste, to je komunistične cilje, formalno pa sta si sovražni.

Adler

pisalni stroji
J. Karbantz - Maribor,
Glavni trg 20. Tel. 2884.

Zlogovnica

Is zlogov: a, a, am, ba, ca, čar, čar, dov, fi, go, gro, ja, je, je, ka, le, lem, lo, me, mi, nal, ni, no, no, nost, ov, pis, po, re, ru, stin, stvo, taš, te, ten, ter, vre, za, ža — sestavi 10 besed, ki pomenijo:

1. ljudskošolski učni predmet, 2. športnik, 3. tujska za vsakdanost, pleh-est, 4. mesto v Sveti deželi, 5. vrsta živali, 6. storakovna veda o kmetijstvu, 7. vrsta živinoreje, 8. storakrimsko gledališče, 9. ženski poklic, 10. vrsta pesmi.

Prvi dve črki vsake besede brane od zgoraj navzdol ti povedo slovenski pregovor.

Besedna uganka

Z b posestvo naše je državno —
z b hranivo kranjsko skoraj glavno —
s c slovensko zgodovinsko mesto —
z ž te vodijo na sreče cesto —
Povedal sem ti vse natanko,
da boš lahko razrešil sam uganko.

Šah

Prvi del medklubskega tekmovanja Slov. šahov-ske zveze, to je tekmovanje po točkah med ljubljanskimi klubi, je končan. Prvo mesto si je premočno osvojil — to je bilo tudi pričakovati — Ljubljanski šahovski klub. Na drugem mestu pa verjetno Triglav. Temu se precej pozna, da je njegov član, le-tošnji prvak Slovenske šahovske zveze, Jože Šorli pri vojaki. Tudi za tretje mesto je bilo že skoraj vnaprej gotovo, da ga bo zasedel Sentpeter, ki zadnje čase krepko napreduje. Edini, ki bi mu bil utegnil biti nevaren je Zelezničar, toda ta je celo vrslo tekem odigral brez nekaterih najboljših igralcev; dosegel je kljub temu častno četrto mesto. Za peto in šesto mesto se je bila oocročena borba med Šiško in Omladino, ki so jo Omladinci odločili v svojo korist s pol točke prednosti. Na zadnjem mestu je šahovski klub Lovšin. Klub je pač mlad in nima v svojih vrstah zvezdnikov, vendar pa naj-živahnije deluje in to mu je poročstvo, da bo drugo leto bolje odrezal.

Tudi izven Ljubljane se je položaj razčistil. Vrhniški Močilnik se bo najbrž prelokel do dru-

Otroški vozički naj-novejših modelov
Dvokolesa, motorji, tričiklji, šivalni stroji pogresilivi
Po zelo niski ceni! Oceniti franko!
„TRIBUNA“ F. BAYTEL, LJUBLJANA, Karlovaška 6.
Podružnica: Maribor, Aleksandrova cesta 26.

Razvezano snopje

Kaj je največje na svetu

Največja zemljina je Azija, ki ima 45 mili-jonov kvadratnih kilometrov in je štiri in pol krat tolikšna ko Evropa.

Največja površina vode je Tihi ocean, ki meri 170 milijonov kvadratnih kilometrov.

Največja globina morja je vzhodno od Fili-pinov, kjer so izmerili globino 10.000 metrov.

Največjo globino, ki jo je sploh kdaj dosegel človek, je 923 m. V to globino je prispel razisko-valec morskih globin in prirodoisec W. Beebe.

Najvišji kraj sveta, kjer bivaajo ljudje vse leto, je vas Gartok v Tibetu, ki leži 4470 m visoko.

Najvišje stoječe mesto sveta je La Paz v Bo-liviji (3680 m).

Najvišje ležeče jezero sveta je jezero Titicaca na meji Bolivije in Peruja (3810 m nad morskou gladino).

Največje število prebivalstva ima Azija, kjer biva 950 milijonov ljudi (v Evropi pa 550 mili-jonov).

Največje mesto sveta je London, ki ima več ko 8 milijonov prebivalstva.

Največji demant sveta ni Kohinoror ali Cu-linan, marveč Jonker, ki so ga šele pred nekaj leti našli v Južni Afriki in so ga lani prodali v Lon-donu za 32 milijonov 600 tisoč dinarjev. Kupil ga je neki ameriški draguljar in ga razkosal na več delov.

Največ zlata na svetu daje Južna Afrika; na drugem mestu pa je Rusija.

Največja univerza na svetu je ameriška uni-verza Columbia.

Največji radio aparat na svetu je v Ameriki: membrana meri v premeru 1 meter.

tega kola. Trbovlje so v drugi tekmi zmagale nad Gaberjem 6 in pol : 1 in pol. V drugem kolu bodo igrali sledeči pari:.

Crna : Zelezničar, Maribor; Trbovlje : zmago-valec Celje-Ptuj; Vrhnika (Logatec) : Triglav; Kranj : St. Peter. Najmočnejša kluba, ljubljanski in mariborski, bosta v tem kolu počivala.

Beli: Michel. Crni: Fusa.

igrana v 6. kolu 18. Leopold-Trebičevega turnirja na Dunaju.

1. e2—e4 Sg8—f6 2. e4—e5 Sg6—d5 3. d2—d4 d7—d6 4. Sg1—f3 Sb8—c6 5. c2—c4 Sd5—b6 6. e5xd6! c7xd6 7. Sb1—c3 g7—g6 (črni bi moral tu stremeti, da bi čimprej rokiral) 8. d4—d5 Sc6—b4 9. a2—a3 Sb4—a6 10. Dd—d4! Th8—g8 11. Lc1—e3 Lc8—d7 (boljše bi bilo Lg7 nakar bi moral vleči beli Dd2 radi grožnje Lxc3) 12. Lf1—e2 Sb6—a4 13. Sc3xa4 Ld7xa4 14. 0—0 Lf8—g7 15. Dd4 f4! (Dama sedaj lahko zapusti obrambo polja b2 radi Tb1 zoleg Txh7 in La7. Poleg tega grozi Sgzl) h7—h6 16. c4—c5 La3—b3 (s tem zgubi črni fi-guro) 17. c5—c6 Lb3xd5 18. c6xb7 Ld5xb7 19. Le2xa6 Tc—b8 20. La6—b5+! Ke8—f8 21. Le3xa7 Tc8—a8 (vzeti na f3 ne more radi Lc4!) 22. La7—e3 Lg7xb2 23. Ta1—b1 g6—g5 24. Df4—f5 e7—e6 25. Df5—h7 Dd8—f6 26. Tb1xb2! Df6xb2 27. Dh7xh6+ Db2—g7 28. Dh6—h3 g5—g4 29. Dh3—g3 e6—e5 30. Sf3—g5! Kf8—e7 31. Dg3xg4 Lb7—c8 32. Dg4—c4 Lc8—e6 33. Dc4—c7+ Ke7—f6 34. Dc7xd6 Ta8—d8 35. Dd6—c6 Td8—d4 36. f2—f4! Td4xh4 37. Th1xh4+! e5xh4 38. Le3—d4+ Kf6xg5 39. Ld4xg7 in črni se vda.

Največ vrednostih papirjev na svetu imajo Združene ameriške države in sicer za 17 milijonov dolarjev.

Največja železniška nesreča v svetovni zgo-dovini se je pripetila 12. decembra vojnega leta 1917 na francosko-laški meji. Uradno poročilo je določilo 543 mrtvih in 243 ranjenih, a pravijo, da je bilo 1000 mrtvih.

Najpametnejši bralci teh vrstic pa si bodo ta članci izrezali in ga vsak dan izpolnjevali, za kar imajo dovolj prilike, saj časopisi vsak dan kaj sličnega priobčijo.

ZA BOŽIC 1936!

NEKA MARIBOR 15

TO PLE

puhne odeje
volnene odeje
vzta odeje
tkanline
za odeje!

Upnik (študent): »Obljubiti ste mi pred letom, da bom jaz prvi, kateremu boste vrnili denar.«
Študent: »Saj sem tudi držal besedo. Do se-daj še nobenemu nisem vrnil denarja.«

Nagradna križanica

»Rešitev« pošljite najkasneje do četrta opoldne na »Uredništvo Slovenca« in označite na kuverti »Križanica«. Vsak četrtek ob treh popoldne je žrebanje. V pismu naj bo samo izrezana križanica iz »Slovenca« in znak za en dinar. Za prihodnjo pravilno rešitev križanice je zopet razpisanih 10 nagrad. Izžrebani bodo dobivali »Slovenca« mesec dni brezplačno.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13				14			15	16			
17				18				19	20		
21			22			23		24	25		
26		27			28	29			30	31	
32	33			34				35		36	
37			38	39				40	41		42
43	44	45				46				47	
48		49	50		51	52				53	
54			55	56					57		
58				59	60				61		
62											63

Besede se začno pri številki, nehaljo pri debeli črti ter pomenijo:

Vodoravno: 1 izraz pri preji, 7 reven člo-vek, 13 judovski duhovnik, 14 del cerkve, 16 vrsta jedi, 17 košček lesa, 18 tisti, ki obira, 20 najmanjši deleč, 21 industrijska rastlina, 22 druga beseda za vpad, 23 alkoholna pijača, 25 ima vsak človek, 26 navadni števnik, 27 lovska priprava, 29 vrsta pijače, 31 Prešernova členica, 32 velikonočna jed, 34 svetopisemska oseba, 35 morska žival, 37 del njive, 39 ime meseca, 41 moško krstno ime, 43 kra-tica za približno, 45 živo bitje, 46 najmanjši delci, 47 egiptovski božanstvo, 48 fizični izraz, 50 del člo-veka, 52 nalezljiva bolezen, 53 vas pri Ljubljani, 54 južno ameriška država, 56 italijanska reka, 57 slovenska reka, 58 matematični izraz, 60 vrsta ptic, 61 vrsta kovine, 62 kraj v Juljski krajini, 63 del sveta.

Navpično: 1 jugoslovansko mesto, 2 druga beseda za ravnino, 3 vrsta drevja, 4 biter tek, 5 navadni števnik, 6 koroška gora, 7 slovenska reka, 8 grška črka, 9 navadni števnik, 10 ima vsak človek, 11 prijeten vonj, 12 afriška žival, 14 tisti, ki obžuje 15 tuja beseda za spaka, 18 del gleda-lišča, 19 papirnato pokrivalo, 22 del drevja, 24 del spov-di, 27 severna žival, 28 svetopisemska oseba, 29, vrsta jedi, 30 švicarska gora, 33 vas pri Ljub-ljani, 36 italijanska reka, 37 košček lesa, 38 šivalna potrebščina, 39 druga beseda za nasvet, 40 del telesa, 41 žensko krstno ime, 42 druga beseda za nepravilnost, 44 bojni prostor (četrti sklon), 47 slo-venski kraj, 49 del pokopališča, 51 rimski pesnik, 52 gora v Karavankah, 53 prevozno sredstvo, 55 lesena hišica, 57 druga beseda za svatovanje, 59 ploskovna mera, 61 pevsko nota.

Zahtevamo obvezna razsodišča

Smo v dobi številnih stavk. Vsak prijatelj de-lavstva in našega naroda se mora ob tem pojavu koočeno vendarle zamisliti in se vprašati. Pri pre-jšnjih režimih stavk ni bilo, bile so prepovedane, če pa je bila katera izjemoma dovoljena, je pa bila že vsaj obsojena na neuspeh. Da, danes je bi-stveno drugače. Prišla je svoboda, ki nam jo je dala naša ljudska vlada. Sedaj se moremo spuščati v borbo z velikapitalom. Stavka je dovoljena, ako je namen, ki ga delavci hočejo s tem doseči, naven. Bodisi, da branijo pravice, ki jih jim delodajalec grozi odvzeti, ali, da si skušajo pridobiti pravice, ki jim pripadajo, a jim jih delodajalec noče pri-znati. Stavka je dovoljena, ako sili delavce vanjo zaradi važen vzrok. Kar je v mednarodnem življenju vojna, ko je v gospodarskem življenju stavka: skrajno sredstvo za obrambo in dosego pravic. Ker je to sredstvo skrajno, je treba prej uporabiti druga sredstva, n. pr. pogajanje, posredovanje oblasti. Stavka je tvegana stvar. Zato je treba presoditi, če ne bo nemara škoda, ki jo bo povzročila, večja kot korist. Toda kljub temu, da delavstvo pri stavki uspe, ima za čas stavke veliko materijelno škodo. Zato mislimo, da je prav, da se taka škoda pre-preči in da damo mezdni bojem tako obliko, da delavec ne bo imel škode. Tovarnar ob stavki ni lačen, stavkajoči delavec pa nima prav ničesar za pod zob, razen kar mu da organizacija. Borba med kapitalizmom in delavcem je silno neenaka in če ne bi javnost in oblast s simpatijami spremljala in podpirala stavkajoče delavce in njihove strokovne organizacije, bi večino stavk propadlo in bi se slabo končale za delavstvo.

Zato pa zahtevamo, da se naša zakonodaja v tem pogledu, po vzorcu raznih naprednih inozem-skih zakonodaj, modernizira, da se prepreči škoda, ki jo ima sedaj delavstvo ob stavkah. Uvedejo naj se obvezna razsodišča, kjer bodo delavci in delodajalci paritetno zastopani, predsedoval pa bo nepristranski državni organ (inspektor dela ali pa sodnik). Mezdni boj bi se prenesel za zeleno mizo, pred razsodišče. To razsodišče pa bi moralo imeti oblast, da delodajalca prisili, da sprejme vse de-lavske pravilne zahteve in da se ukloni sklepu razsodišča. Država bi morala delodajalca, ki bi se sklepa ne držal, razlastiti oziroma dati njegovo podjetje pod državno ali drugo prisilno upravo. To bi pač učinkovalo.

Da se stavke ne bodo zlorabljale v najrazlič-nejše namene, je zato potrebno, da se čimprej na-pravi osnutek zakona o obveznih razsodiščih, kajti le s tem zakonom in na ta način bi preprečili, da bi se delavstvo ne hujšalo v nepotrebne stavke.

Iz delavskega sveta

Poljedelski delavci izločeni iz poljedelskih zbornic. Poročajo, da je kmetijski ministrstvo iz-delalo končni osnutek uredbe o poljedelskih zbor-nicah. Ta osnutek ima bistveno spremembo od prvotnega osnutka v tem, da izloča iz nove zbor-nice poljedelsko delavstvo in ga prepušča delav-skim zbornicam. Član nove zbornice bo lahko samo ona oseba, ki poseduje zemljo ali gozd ali je zakupnik posestva, ali vsakdo, ki se bavi s čebelarstvom — vse to v svojem glavnem poklicu. Vidimo torej, da je zmagalo v tem vprašanju raz-redno kmečko stališče nad prvotno dobro voljo, naj bi bile kmečke zbornice stanovske korporacije gospodarjev in uslužbencev. Posledično slej ko prej vztraja na stališču, da je gospodarjenje njihov monopol in da mora delavec le garati in ubogati. Pot krščanskih strokovničarjev v naši državi do stanovsko-korporacijske gospodarske ureditve je resnično še zelo dolga in trnjeva.

V Rusiji manjka denarja in komunistov. Pri-manjkljaj v sovjetskem državnem proračunu je dosegel 11. 9. 1936 vsoto 300 milijonov rubljev. — Odkar režimovci neusmiljeno preganjajo razkol-niške komuniste, je število strankarjev zelo padlo. Zato je bilo uradno razglašeno, da se bodo pri-šli sprejemati novi člani 31. 9. 1936. Tako bo dobil režim v stranko mlade moči, svoje pristaje, na drugi strani pa zopet dvignil število članstva. Da se jih bo brez dvoma precej prijavilo, je si-gurno, ker se v diktatorski državi državljani mno-

Za kmete - dolžnike

Preskrbite si potrdila

Vsak kmet, ki je dolžnik, si mora preskrbeti potrdilo, da je res kmet. To potrdilo izdajajo občine. To novo potrdilo je potrebno, ker staro ne velja več in izda novo potrdilo občina na čisto novem obrazcu. Ker bodo imele občine s tem veliko dela, smejo ta potrdila občine izdajati v 14 dneh, potem ko se zaprosi. Če občina v 14 dneh potrdila ni dala in ne povedala, da ga ne da, potem se lahko prošlee pritoži na okrajno nadelstvo.

Če kmet noče pribaviti si potrdila, potem ga lahko zahteva tudi zanj interesent. Na predlog interesenta, to je največkrat upnika, presodi izdano potrdilo tudi sodišče in izda sklep o tem.

Občina izdaja potrdilo le tistim, za katere dobi od davčne uprave podatke, da je obdavčeni dohodek izhajal pretežno iz kmetijstva. Kdor gre po potrdilo, mora vedeti, koliko in komu je dolžan. Kajti v potrdilo mora občina vnesti izjavo kmeta, da je dolžan toliko, in toliko temu in onemu in mora navesti imena vseh upnikov kakor tudi zneska posameznih dolgov na dan 28. septembra 1936. Če dolžnik ne ve natančno, koliko je komu dolžan, naj prej pribavi vse potrebne podatke, če je treba, naj gre tudi vprašati n. pr. denarni zavod, kateremu je kaj dolžan.

Prvi obrok je treba plačati do 20. novembra

Vsi oni kmetje, ki so doslej bili dolžniki denarnih zavodov in sicer za vsote od 250—500.000 Din, postanejo dolžniki Privilegirane agrarne banke in sicer brez razlike ali dolgujejo samo do 25.000 Din ali nad 25.000 Din. Ti morajo odplačati svoje dolge po zmanjšanju za 25 ali več odstotkov (pri dolgovih do 25.000 Din se dolg zmanjša za 50%, pri dolgovih nad 25.000 Din se pa dolg še naknadno zniža na predlog dolžnika). Privilegirani agrarni banki v 12 obrokih in sicer po 4,5% obresti. Prvi obrok znaša za 100 Din dolga 10,50 Din, od tega gre 4,21 Din za plačilo obresti, 6,29 Din pa za odplačilo glavnice. Po pozivu Privilegirane agrarne banke morajo dolžniki prvi obrok plačati do 20. novembra.

Pri tem se prvi obrok dolžnikov do 25.000 dinarjev računa na podlagi zmanjšane dolga za 50%, dočim se za dolge nad 25.000 dinarjev plačuje prvi obrok od nezmanjšane vsote dolga. Če denarni zavodi še vsega niso izročili Privilegirani agrarni banki, potem banka zaračuna prvi obrok po začasnem izračunu, ki ga napravi po seznamih in listinah denarnih zavodov. Tudi oni dolžniki nad 25.000 din, ki so vložili prošnje na okrajna sodišča za odpis dolga za 30 do 50%, morajo plačati banki prvi obrok in sicer v taki višini, kakor da se jim dolg še ni znižal.

Če bo kakšen dolžnik več plačal, kot se končnoveljavno ugotovi, potem je dano Privilegirani agrarni banki na prosto voljo, ali ves pobrani preseček dolžniku vrne ali ga pa porabi drugo leto za novi obrok.

Prošnje za znižanje dolga, ki znaša nad 25.000 Din

Dolžniki, ki presegajo 25.000 dinarjev pri denarnih zavodih, morajo zaprositi pri okrajnem sodišču za znižanje dolga do 31. decembra. V ta namen morajo vlagati posebne prošnje, katerim morajo predložiti še te listine:

1. Potrdilo, da je kmet; 2. seznam vseh upnikov s navedbo višine in pravne osnove dolgov; 3. Seznam in označbo vrednosti vse nepremične in premične imovine (razen pohištva), kakor tudi vseh dohodkov, najsi izvirajo odkodorkoli in iz česarorkoli; 4. potrdilo občinske uprave o številu hišnih članov in o površini zemljišča, ki ga daje ali jemlje v zakup; 5. potrdilo občinske uprave o številu in vrednosti živine in drobnice, ki jo ima.

Take dolžnike posebej opozarjamo na to, ker drugače izgube pravico, da se jim zmanjša dolg.

Katerim dolžnikom se dolg ne zniža

Kmetje morajo plačati svoje dolge brez znižanja glavnice v 12 letih s 3% obrestmi letno temle ustanovam: zavarovalnim zavodom, ustanovam delavskega in nameštenskega zavarovanja, ustanovam, ki upravljajo pupilni denar (blagajnam sirotinskih skladov, sirotiniskim in varuškim poverjeništvom, mestnim in občinskimi sirotinjskim blagajnam in podobno), cerkvenim skladom ter kulturnim, šloveskopoljubnim in prosvetnim ustanovam. Tu je treba prvi obrok plačati celo do dne 15. novembra (prvi obrok znaša 3 dinarje na 100, torej samo obrestni brez odplačila glavnice).

Nadalje se morajo plačati brez znižanja ti-le dolgovi:

Dolgovi, ki izvirajo iz nakupa blaga na up ali iz obrtnega dela.

Te dolge je plačevati v 12 obrokih, začeti s 1. novembrom 1936. Za te dolge ne tečejo obresti.

Pač pa morajo ti dolžniki zasebnim upnikom dati namesto dosedanjih dolžniških listin nove obveznice na znesek dolga. Za te obveznice je predpisan poseben obrazec kakor je tudi ves postopek določen v posebnem pravilniku. Poseben obrazec je določen tudi za obračun dolga.

Opozorilo hranilnicam in posojilnicam

Na pogosta vprašanja mnogih hranilnic in posojilnic ter na očitke, da osrednje organizacije ne izdajo večerjenim hranilnicam in posojilnicam navodil in pojasnil za prenos kmetijskih dolgov na Priv. agr. banko kljub temu, da so pravilniki že objavljeni in da roki že tečejo, prvi celo že h koncu,

obveščamo prizadete hranilnice in posojilnice ter ostale interese,

da predpisov uredbe in pravilnikov radi nejasnosti in nasprotujočih si določil ne moremo pravilno raztolmačiti, še manj izvajati;

da merodajna oblastva in Priv. agr. banka kljub našim opetovanim prošnjam še niso izdala podrobnih navodil in pojasnil;

da Priv. agr. banka še ni objavila obrazcev za obračune kmetijskih dolgov;

da Priv. agr. banka še ni niti določila, na kak način z ozirom na dokazljivost bo treba pozvati dolžne kmete k plačilu prvega obroka niti ni nakazala dennarja, ki ga bo predvidoma treba samo za poštnino in tiskovino najmanj 320.000 Din, še več pa za plačilo posebej najetih delovnih moči.

Doslej smo še samo čitali v dnevnem časopisu, da Priv. agr. banka vse te stvari pripravlja in da je prvi (20 dnevni) rok za poziv dolžnikov k plačilu prvega obroka, podaljšan do konca novembra, uradnega pa doslej še nismo ničesar prejeli.

Dalje nam poročajo večerjenе hranilnice in posojilnice, da mnoga občinska potrdila ne nudijo zadostne jasnosti, radi česar bodo morali denarni zavodi v premmogih slučajih predložiti občinska potrdila sodišču, da jih bo preizkusilo in eventualno razveljavilo. To bo samo še bolj zamotalo in zavleklo vso zadevo.

Po vsem tem je jasno, da denarni zavodi tudi v podaljšanemu roku (do konca novembra) ne bodo mogli sestaviti obračunov in pozvati kmeta-dolžnika k plačilu. Rok bo torej moral biti na novo podaljšan, oziroma dokončno določen šele, ko bo Priv. agr. banka izdala vsa potrebna pojasnila, navodila obrazce in denar za poštnino in tiskovino.

Vzporedno s navedenimi neprilicami se množe poročila, da prizadeti dolžniki čedalje bolj spoznavajo, da jim s prenosom dolgov na Priv. agr. banko ni nič bolj ustrezeno kakor bi jim bilo, če bi pod sličnimi pogoji lahko še dalje ostali dolžniki pri svojih hranilnicah in posojilnicah, zlasti ker so te pred vsakim oostrejšim izterjevanjem presodile, koliko daleč kaže iti z ozirom na znane jim gospodarske razmere in moralne lastnosti dolžnikov.

Radi vsega tega prodira mišljenje, da bi ne bili zadolženi kmetje nič na slabšem, vlagatelji in denarni zavodi pa veliko na boljsem, če bi mero-dajni činitelji tolmočili stvar tako, da bi se vse dolge odpisovale individualno, dalje da bi država plačala vsaj polovico obljubljenega svojega prispevka za odpise v gotovini, končno da bi dolžniki še dalje plačevali pri svojih hranilnicah in posojilnicah.

Podpisane Zveze o teh željah razpravljajo in sestavljajo predlog za likvidacijo knetskih dolgov v taki obliki.

Zadružna zveza. — Zveza slovenskih zadrug. — Zveza jugoslovanskih hranilnic.

Stanje naših kliringov

Naš kliring s Češkoslovaško. Od 30. oktobra do 15. novembra se je naš pasivni saldo v prometu s Češkoslovaško povečal od 118,6 na 119,9 milijonov kron.

Novi kliring s Italijo. Po pisanju belgrajskih Trgovskih hovin znaša naš novi klirinški saldo v prometu s Italijo že 7,5 milij. lir.

Kliring s Poljsko. V kliringu s Poljsko je naš aktivni saldo narasel od 8.245.000 dinarjev dne 5. novembra na 8.620.000 din dne 12. novembra. Zadnje izvršeno izplačilo je z dne 6. oktobra. Ker pa se v začetku prihodnjega tedna pričakuje večje vplačilo, je pričakovati, da bo ta aktivni klirinški saldo izginil.

Sport

Rudi Cranz daje nasvete:

O „smučanju“ brez smučí

Zopet je prišel čas, ko se odzdravimo po gorah, ko čukamo na belo odejo, ki bo v veselje zimskih športnikov. Povsod se vršijo pripravljalní prirejši za smuške tekmovalce, razna društva pa pričajo tudi smuško-telovadne tečaje za poznejše smučarje, ki bodo zadovoljni, če se bodo pripravili toliko, da bodo v snegu obvladali vsaj navadne pluzne loke in kristianije.

Ime Rudi Cranz pri nas ni nepoznano. Vsakdo ve, da je Rudi brat slavne zmagovalke Kristine; oba sta člana smuške družine iz Freiburga, oba sta si v smuku priborila največjo popularnost in najvišja olimpijska odlikovanja. Nedavno je Rudi Cranz objavil svoj prvi članek v Winterju, v katerem daje nasvete svojim tovaršim, kako naj se pripravljajo že sedaj za tekme, ki jih čakajo leto. Smuška teorija sicer pri nas ni poznana, vendar pa radi poslušamo, kadar se oglasi »zvezda«, ki visoko blesti nad smuškimi kanoni tega sveta.

Ljudje mislijo, da smo lenuhi...

V svojem članku Cranz najprej naglašuje, da tekmovalci v alpski kombinaciji niso lenuhi, ki se s vzpenjačo vozijo na start in ki se potem lepo spuščajo na cilj. Dasi tekmovalanje v smuku ni tako naporno, vendar zahteva veliko moči v nogah in vseh mišicah. Tekmovalci v smuku se stalno borí proti padcem, tem bolj, če vozi z velikaneko brzino in po težki progi. Izredna moč v nogah je potrebna kadar drčite po zledenelih smučinah ali kadar drčite preko valovitega terena.

Potrjena poravnava: Skof Ferdinand, trgovina s mešaním blagom, Straža pri Slovenjgradcu, za 80% v 6 trimesečnih obrokih.

Zbor upnikov Tiskarne Panonije v Murcki Soboti, r. z. o. z., je sklican za 18. december 1936.

Cene v Franciji sopes narastajo. V prvem tednu novembra od 31. oktobra do 7. novembra so cene v veletrgovini v Franciji narasle od 452 na 459, od tega domači proizvodi od 486 na 491, uvoženi pa od 391 na 402. Posebno se je tu dvignil indeks cen za kovine in rude (od 457 na 497).

Izvozne premije za avstrijsko industrijo. Z Dunaja poročajo, da je avstrijski finančni minister izjavil, da bo dal na razpolago za izvozne premije prihranke, ki so bili doseženi v državnem proračunu zaradi devalvacije nekaterih valut in dolgov avstrijske države. Denarja bo na razpolago 8 do 9 milijonov šilingov ter bo služil slasti za pospeševanje izvoza v države s devalvirano valuto.

Dotok zlata v Švico in Belgijo. V dobi od 31. oktobra do 7. novembra se je zlati zaklad švicarske Narodne banke povečal za 43.97 milij. na 2.452,3 milij. frankov, istočasno pa je tudi devizni zaklad narasel za 2,4 na 49,7 milij. frankov. — Belgijska Narodna banka izkazuje za ta teden povečanje zlatega zaklada za 72 na 18.397 milijonov belgijskih frankov.

Dobava. Prometni oddelak ravn. drž. železnice v Ljubljani sprejema do 23. novembra posredbe za popravilo kožuhov.

Licitacija. Dne 24. novembra bo pri Dravski delavnici v Ljubljani, Kobaridska 43, prodaja odpadkov od železa, pločevine, jekla in žice.

Borza

Dne 14. novembra

Denar

Ta teden je znašal devizni promet na ljubljanski borzi 8.873 milij. din v primeri s 2.655, 4.924, 6.868 in 4.498 milij. din v prejšnjih tednih.

Na zasebnem deviznem trgu se po poročilu iz Belgrade plačuje za funte 241, za francoske frankke 229, za švicarske 1132, in za dolar 49,25 din.

Curih. — Belgrad 10, Pariz 20,195, London 21,24, Newyork 434,875, Bruselj 73,56, Milan 22,925 Amsterdam 224,50, Berlin 175, Dunaj 77,90 (81,25) Stockholm 109,525, Oslo 106,725, Kopenhagen 94,825, Praga 15,40, Varšava 81,90, Budimpešta 85,75, Atene 3,90, Carigrad 3,45, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,365, Buenos Aires 1,20875.

Živina

Živinski sejem v Kranju 2. novembra 1936.

Cene na tem sejmu so bile sledeče: volí I. vrste 5 Din, II. vrste 4,50, III. vrste 4; telice I. vrste 5, II. vrste 4,50, III. vrste 4; krave I. vrste 4,50, II. vrste 4, III. vrste 3,50; teleta I. vrste 7,50, II. vrste 7; prašiči pršutarji 9, prašiči špeharji 9,50 Din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste 8—10, II. vrste 8—10, III. vrste 6—8 Din za 1 kg; svinjina 16 Din, svinjska mast 20 Din, slanina 18 Din za 1 kg; goveje surove kože 13 Din, telečje surove kože 15 Din, svinjske surove kože 6 Din za 1 kg. — Kmetijski pridelki: pšenica 190 Din, ječmen 185 Din, rž 170 Din, oves 185 Din, koruza 140 Din, fižol 250 Din, krompir 75 Din, lucerna 1800 Din, seno 70 Din, slama 40 Din, jabolka I. vrste 600 Din, II. vrste 500 Din, III. vrste 400 Din; češnje suhe I. vrste 1000 Din, II. vrste 900 Din, III. vrste 800 Din; pšenična moka 800 Din, koruzna moka 240 Din za 1 met. stot. — Čisti med 24 Din; neoprana volna 24 Din, oprana volna 32 Din za 1 kg.

Mariborski sejem 19. t. m. Na svinjski sejmu je bilo pripelanih 304 prašičev; cene so bile sledeče: mladi prašiči, 5—6 tednov stari, kom. Din 60—100, 7—9 tednov stari kom. 120—150, 3—4 mesece 165—225, 5—7 mesecev 240—335, 8—10 mesecev 360—530, 1 leto stari 570—900 Din; 1 kg žive teže 6—7,75 Din, 1 kg mrtve teže 8—10,50 Din. Prodanih je bilo 110 glav.

Zima je pred vrati

89

4058-68 Visoki čevlji iz močnega črnega filca, znotraj tople podloženi, okrašeni s lakom in obrobljeni s kodrastim robom. Močan nenjati podplat ter široka udobna peta.

89

4078-72 Čevlji iz istega materiala, s praktično saponi na gumbce ter napol niskimi petami.

149

4097-90 Najboljši moški čevlji za hladne dneve, iz črnega tal. boksa s usnjenimi podplati. Izgorjeni del iz močnega filca, s gumbi. Toplo podloženi. Neobhodno potrebni za trgovce in uradnike.

Bata

kakor tudi igre s žogo, masažo in kopeži. Tudi nam te stvari niso nove. Pač pa je zanimivo izvedeti, kaj misli slavni smučar o novotarijah jesenskega treninga. V mislih imamo tako zvane »cestne smuči« (Rollski), smuči za vodo in smuči za pesek. To so »specialitete«, ki so se v zadnjem času začele pojavljati na smučkem trgu.

Cranz pravi, da smučanje po suhih cestah ali po vodi sicer ne spada v resno področje treninga, so pa to stvari, ki so vesele in zabavne. Smučanje po cestah je v začetku prav naporno, krepijo pa se iste mišice kot pri pravem smučanju. Po dobrih gorskih cestah je možno izvajati tudi pluzne loke in če je sila, tudi kristianije. Samo paziti je treba, ker ceste so trde...

Če je smučanje po cestah in po vodi vsaj zanimivo, moramo o smučanju po pesku reči, da je nesmiselno! Smučanja se lahko naučite le na snegu, telo pa lahko okrepite z vajami brez smučí in s drugimi športi.

Hermes: Amater

Igrišče Hermes ob 14.30.

Morda še za nobeno zrvenstveno tekmo I. razreda letos ni vladalo v Ljubljani tolikšno zanimanje kot za današnje srečanje med gornjima nasprotnikoma. Simpatično moštvo »amaterja«, ki trenutno vodi na tablici Ljubljanske podzvezne lige, si bo vsekakor potrdilo, da si to svojo pozicijo tudi obdrži, medtem ko se bo Hermes vsekakor skušal revanžirati za svoj nedavni poraz v Trbovljah. V to svrhu je temeljito reorganiziral svoje moštvo in ga deloma pomladil s svežimi mladimi silami, kar je vsekakor na mestu in je bilo tudi že davno potrebno. Ker je to edina prvenstvena tekma I. razreda v Ljubljani, bo imelo naše občinstvo dovolj prilike, prisostvovati lepi borbi današnjih nasprotnikov. V predtekmi se spoprimeta izvrstna »B« garnitura Ljubljane in »B« moštvo »Hermesa« ob 13. — Tekma se vrši ob vsakem vremenu.

*

Kolesarska podreza. Skliljenje se za turek, dne 17. t. m. Izredno sejo v Mariboru v prostorih hotela »Zamorci«. Seja je izredno važna, saj se nadelajo obojaki slovenskega kolesarstva proti kakršnemu je začel UO zveza s polno paro delovati, hoteli uničiti podrezo (kakor že MKP) ter posamezne sekcije in društva. Napredajo se delegati posameznih društev, da se seje v čimvečjem številu udeležijo in prispejo s seboj društvene štamblje za eventualno nezamunicio Zvezi in pritožbo na ministrstvo telesne vzgoje. — Predsednik: Fran Batjač, a. z. Tajnik: Gregor Metod a. z.

Lahkotletski meeting. V nedežo dne 15. t. m. priredi SK Jugoslovanska lahkotletski meeting na svojem igrišču na Sp. Lanovcu. Po desedanjih prijavah sodeč, bo to ena največjih letošnjih prireditev, a v Celju pa tako obiskana od lahkotletov prired. Na startu bomo videli skoro bi rekli celotno slovensko športništvo tako od ASK Primorje, Zelenicarja, Maribona (Maribor) in drugih. Zato se dopolnje ob 8 Upano, da bo odziv celjskih športnikov in športu naklonjenega občinstva dovoljen.

Zimsko kopalnice SK Ilirije edrto. Kakor vsako leto je tudi letos odprla plavalna sekcija SK Ilirije svoje zimsko kopalnice. Odprto je vsak ponedeljek, torek, petek in soboto. Vse, ki se zanimajo za plavalni šport, vabimo, da pristopijo k plavalni sekciji SK Ilirije. Prijave sprejema službojoči odbornik v zimskem kopalnici.

OBRITNA BANKA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE D. D. ZANATSKA BANKA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE A. D.

Delniška glavnica Din 75.000.000.—
Udeležba države Din 30.000.000.—

Račun pri poštni hranilnici št. 14003

PODRUŽNICA V LJUBLJANI
GAJEVA ULICA št. 6

Telefon št. 20-30

sprejema na obrestovanje

vsaki čas razpoložljive vloge na tekoče račune po 3%, na vložne knjižice po 4% na leto; vezane vloge na tekoče račune in na vložne knjižice:

na 3 mesečno odpoved po 4 1/2%, in
na 6 mesečno odpoved po 5%.

Obresti se pripisujejo glavnici 30. junija in 31. decembra.

Stare in nove vloge so vlagateljem na razpolago brez vsakih omejitev.

Za nalaganje denarja zahtevajte poštne položnice.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; izenitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 5 mm visoka petlinjska vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobe

Teško biti je brez kruha, glad mori samo lenuha. S par vrticami poboraj, vsa dobila boš, — nič ne maraj.

Gozdar

s dobrimi spricavali o večletni službi se sprejme. Ponudbe naj se pošljejo upravi »Slov.« pod »Zanesljiv gozdni strokovnjak« št. 16751. (b)

Šoferja - mehanika

mladega, sprejemam takoj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 16802. (b)

Trgovskega pomočnika

izkušenega na deželi, mešane stroke, dobrega manufaktura - sprejemam se takoj v mesto na deželi. Ponudbe s navedbo zahtevke plače upr. »Slov.« pod »Boljša stalna moč« št. 16737. (b)

Trgovsko sotrudnico

samostojno, dobro prodajalko, s najmanj triletno pomočniško prakso, sprejemam v manjšo trgovino. Z znanjem šivanja imajo prednost. Ponudbe s prepisi spricav, zahtevki in referencami upravi »Slov.« pod »Bela Krajina« št. 16840. (b)

Zobotehnik praktikanta

s predpisano šolsko izobrazbo, sprejemam na deželo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 16859. b

Dekle

poštena in pridna, vajena vseh hišnih del in otrok, sprejme takoj uradniška družina. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Skrbna« št. 16883. (b)

Trgovski pomočnik

mlajša moč, spicerist, dober prodajalec, se sprejme s 15. decembrom. Ponudbe upravi »Slov.« pod »V Ljubljani bivašče« št. 16509. (b)

Mehanik

za šiv. stroje, dobro izveščen, vreden — dobi mesto pri večjem podjetju. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Stalno« P16852. (b)

Pošteno dekle

s najmanj srednješolsko izobrazbo, ki obvlada tudi nemščino, zna šivati in opravljati druga hišna dela, se sprejme. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »111« št. 16902. (b)

Poverjenike

za šiviljenjsko in požarna ter cenena ljudska zavarovanja sprejme svetovna zavarovalnica. Provisija visoka, event. mesečna plača. — La Nationale, Maribor, Gospodarska ulica št. 23. (b)

Krojaškega pomočnika

takoj sprejemam v stalno delo. Košorok Alojzij, Sevnica. (b)

Hlapca

pridnega, poštenega, zanesljivega in treznega za skladišče sprejme Mara Šoper, Hrastnik. (b)

Mesarski poslovođa

zmožen voditi podružnico ter izurjen v sekanju, dobi stalno službo. Jože Prajfer, mesar, Gorice — Medvode. (b)

Edinstvena prilika

da si v kratkem času zaslužite in ustvarite stalno, sigurno eksistenco. — Izkoristite priliko, ki se vam nudi, ter prevzemite zastopstvo nenadkriljivega epohalnega predmeta. Zastopstvo oddam za vso banovino ali po rajonih. Znanje stroke nepotrebno. Kupec vsaka hiša, obrt, industrija in privatnik. — Prodaja se v masah po nizki ceni. Za prevzem skladišča je potrebna gotovina 3000 do 10.000 Din. Samo resne obširne ponudbe pridejo v poštev, ki naj se pošljejo pod 44682 na Publicitas, Zagreb. (b)

Vzgojiteljico

k 4 letni deklici sprejemam. — Vprašati pri Adamiš, Sv. Petra c. 21. (b)

Deklico

za trgovino s živili, staro okrog 16 let, lačnem. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »Marljiva« št. 17016. (b)

Kuharico

samostojno, vzamemo v stalno službo v boljšo gostilno v Dalmaciji. — Ponudbe pošliti na: Žuljan Franciška, gostilna »Ljubljana«, Šibenik (na obali)

Izurjeno pletiljo

in vajeno za strojno pletenje, sprejme trgovina »Mila«, Mostni trg 17. (b)

Boljšo gospodinjico

ki lepo govori nemško in po možnosti tudi francosko ter zna šivati, sprejemam k dvema deklicama 7 in 9 let. General Antič, Frankopanska 16, Sarajevo. (b)

Izveščana prodajalka

se sprejme takoj v večjo pekarno. Prednost imajo trgovske izobražene. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Poštena« št. 16885. (b)

Dekle

ki zna samostojno kuhati — sprejme tričlanska družina. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 17052. (b)

Pošteno dekle

za hišna dela in kuhanje sprejemam. Prečna ulica 8

Službe iščejo

Kaj potrkaj! — Le naprej! Kaj šel si, nam povej. Službe so za razpolago, in izkanje ni predrago.

Vrtnar

samostojen, s 20 letno prakso, lače stalno službo pri graščini, tovarni, vili ali kaj sličnega. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »Zanesljiv« 16829. (a)

Gospodinja

s temeljitim znanjem nemščine in slovenščine ter s poznavanjem arhivov. In francosčine, s večletno prakso, tudi kot samostojna korespondentinja in knjigovodkinja. — lače trajno zaposlitev. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »Sposobna« 16434. (a)

Mlad fant

vojašine prost — lače dobro službo, najraje v cerkvi ali kaj sličnega. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 16824. (a)

Inteligentno dekle

28 let staro, delovno — lače službo. Ponudbe pošliti družini. Naslov v upravi »Slov.« pod »Dobra gospodinja« št. 16844. (a)

Služkinja

srednjih let, vajena vseh hišnih del in samostojne kuhe, šel službo pri dobri družini. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 16820. (a)

Dekle

vajena vseh hišnih del in nekoliko kuhe, lače službo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 16888. (a)

Prodajalka

izučena v krznarski trgovini, lače primerno namočenje za takoj ali pa pozneje. Cenj. ponudbe upravi »Slov.« pod »Poštena« št. 16890. (a)

Trgovski pomočnik

spicerist ali meš. stroke, vojašine prost, s zelo dobrimi spricavali — lače mesto za takoj. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Priden in pošten« št. 16907. (a)

Mlad mož

s kmetijsko šolo, kavčije zmožen, lače kakršnokoli službo kot: majer, sluga, vratar, čuvaj, hišnik itd. Ponudbe na upravo Slovenca pod »Vsestransko uporaben« 16975. (a)

Uradniška moč

mlajša, perfektna v obdelanju s strankami, šel premeniti službo. — Po možnosti v Celju. — Ponudbe upravi »Slov.« pod št. 16910. (a)

Mlinarski pomočnik

trezen, nekadišec, vojašine prost, zmožen samostojnega dela, gre v kakršnokoli mlin ali skladišče. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16897. (a)

Trgovski pomočnik

star 26 let, manufaktura in galanterist ter železninar, dobra moč — lače službo v mestu ali na deželi. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16921. (a)

2500 Din nagrade

dam tistemu, ki mi preskrbi kjerkoli stalno službo električarja. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Dobra moč« št. 17075. (a)

Trgovski pomočnik

36 let star, iz večje trgovine na deželi šel službo v mestu. Gre tudi za skladiščnika ali slično. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »Zanesljiv pomočnik« št. P16951. (a)

Zakonski par

brem otrok lače mesto hišnika za takoj ali pozneje. — Naslov se pošlje v upr. »Slov.« pod št. 16900. (a)

Mizarski pomočnik

lače stalne zaposlitve v boljši delavnici s stroji. K. Simena, Vrhpolje 23, Kamnik. (a)

Službo direktorice

v hotelskem podjetju ali kaj sličnega lače izobražena dama. Fin nastop, zna več jezikov. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Kjerkoli« 16989. (a)

Mesto gospodinjice

lače k samostojnemu gospodu preprosto dekle s gospodinjinsko šolo. Vajena vsakega dela; gre tudi na deželo. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Mirna« št. 17059. (a)

Katera tvrška

ali tovarna bi sprejela pošteno, trezno in zanesljivo osebo za čuvaja, vratarja, slugo ali slično. Uporaben za vsako delo, grem za 600 Din mesečno. Obvladam slovenščino, nemščino in srbohrv. Priporočljiv od več uglednih oseb. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Vesten« št. P17021. (a)

Mesar

s obrtnim listom — lače službo. Ponudbe upravi »Slov.« v Mariboru pod št. 1799. (a)

Dekle

mlada, spretna, začetnica, lače službo, kjer bi se tudi kuhati naučila. Cilenšek, Radovičica 82. (a)

Vajenci

Če hočeš mojster biti, začni se mlad učiti. Na stara leta boš vesel oglasom našim kvele pei.

Učenko

lačem za večjo trgovino s mešanim blagom na deželi. Predpogoj je zdrava in močna ter dobra računarnica. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16878. (v)

Vajenka

za trgovino, lače mesto s vso oskrbo v hiši. Star 15 let, močna in zdrava. Dovolila 4 razrede šole s prav dobrim uspehom. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16723. (v)

Vajenka

poštene družina, sprejemam takoj. Riha K., pekarna, Dravljica 111. (v)

Vajenko

za cvetličarsko stroko — sprejemam takoj. Ponudbe s spricavali in šolsko izobrazbo upravi »Slov.« pod šifro »Vajenka« 17049. v

Trgovski vajenec

iz dobre, poštene hiše, se sprejme v boljšo spicerijo. Oskrba pri starših. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »Ljubljana« št. 17072. (v)

Fant

priden in pošten, 15 let star, se želi izučiti trgovine s mešanim blagom. Ogrizek Janez, Zg. Hajdina št. 13, p. Ptuf. (v)

Tapetniškega vajenca

takoj sprejemam. Bernard Maki, tapetnik, Kranj. v

Danes

Danes

vsi na domače kolone in na dobre kapijice v gostilno Kovač, Prisojna ul.

Martinova nedelja

domače kolone in Martinova gos. Toči priznana najboljša vina. — Gostilna OLUP, Pod Trančo, Stari trg št. 1. — Se priporoča Meserko. (r)

Na veselo Martinovanje

Za prigrizek, račko, putico, domače kolone, dober most in vince. Vabi Lojze Fabjan, gostilna, Tavčarjeva 4 in Glince, Cesta IX. št. 20. (r)

Kam pa kam?

Danes v šiško k Pogačarju na domače krvavice in pečenice in na pristnega dalmatina po 7 Din liter

Pouk

Tečaji nemščine

v Delavski zbornici: večerni za odrasle, dnevni za mladino. Vhod iz Čopove ulice, zadnja veža (poleg kavarne Leon). u

Iščem inštruktorja

za meščansko šolo. Soba na razpolago. — Prednost pedagogi. Naslov v upr. »Slov.« št. 17011. (u)

Šoferska šola

oblastno koncesijonirana, I. Gaberščik, bivši komisar za šoferske izpite, Slomškova ulica št. 6, telefon 28-26. (u)

Posestva

Droben oglas »Slovenca« posestvo ti hitro proda; če se ne s gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico la.

Posestniki!

za svoje resne interese potrebujemo različne hiše, vile, stavbne parcele in posestva. Prodajo izvršim v največji tajnosti. — Pristavec Franjo, Ljubljana, Erjavčeva cesta 4a. (p)

Novo vilo

prodam, event. tudi za hranilne vloge. — Jager, gostilna »Na-Na«, Celje.

Enodružinsko hišo

4 sobice, kuhinja, pritlikline, prodam za 56.000 Din. Gmajnar, Stožice 89.

Večja

trgovska hiša

na najprometnejšem kraju v Ljubljani je

ugodno naprodaj!

Jako primerno za naložbo denarja. — Ponudbe in vprašanja upravi »Slovenca« pod »Ugodna naložba« št. 16625.

V Brezicah

in okolici so naprodaj hiše, stavbišča, vinogradi, sadovnjaki, gozdovi in zakroženi deli Attemsvega veleposestva. Vprašati: Ing. Miklau O., Brezice.

Stavbno parcelo

v Ljubljani, Tomšičeva ul. v izmeri 816 m², prodam. Poizve se: Ljubljana, Gajeva ul. 8, vrata 127. (p)

Krasna nova hiša

v Ljubljani, poceni naprodaj. Vprašati: Duhančič, Klunova ul. 11, Kodeljevo. (p)

Novo hišo

podkleteno, pripravno za vsako obrt, prodam. Vzamemo tudi hranilne knjižice. — Kač Franc, Latkova vas, St. Pavel pri Preboldu. (p)

Hišo ali manjše posestvo

po možnosti ob vodi, v prometnem kraju na Dolenjskem, kupim. Ponudbe pošliti upravi »Slov.« pod št. 16721. (p)

Ugodna prilika!

Ob državni cesti, ki bo izboljšana in ob državni železnici Maribor - St. III, blizu postaje, je posestvo 19 orlov, s živim in deloma mrtvim inventarjem ugodno naprodaj. — Ponudbe upravi »Slov.« v Mariboru pod »Gotovina in hipoteka« št. 16747. p

Posestvo

ugodno prodam. Vprašati pri Blazič, Cigonca št. 19 pri Slov. Bistrici ali pismeno: Tarkuš, Jesdarska 3, Maribor. (p)

Vinograd

kupim v okolici Maribora. Ponudbe upravi »Slov.« v Mariboru pod »Plačam takoj«. (p)

Vogalni parceli

za stavbo ob Opekarski cesti, ugodno prodaj Repič, sodar, Ljubljana, Trnovo. (p)

Prodajam novo hišo

s vrtom, 5 minut od kolodvorja in cerkve. Poizve se: Lence 80. (p)

Enodružinsko hišico

s vrtom po ugodni ceni prodam. Črnuče št. 41. p

Večje hiše

trgovske in stanovanjske, s dobrim donosom, v Ljubljani in na periferiji. (p)

Lepe vile

eno- ozir. dvodružinske, komfortne, po ugodnih cenah, hipoteka se prevzeti.

Posestva

po vsej dravski banovini, v različnih cenah in velikostih, ugodne lege.

Stavbne parcele

v centru Ljubljane in na periferiji prodaj

Pristavec Franjo

Ljubljana, Erjavčeva cesta 4a. Telefon 22-81. Nasproti dramskega gledališča.

Enodružinsko hišico

pri kolodvoru Limbuš, za 12.500 Din, stavbišča, razno orodje in pohištvo — prodaj Perko, Maribor, Aleksandrova 51. (p)

Hiša s pekarno

na prometni točki, se zaradi starosti prodaj. Cena po dogovoru. Dopolne na: Majcenovič Mihael, Maribor, Pobrežje. (p)

Hiše, posestva, vile

gostilne, graščine, trgovine prodaja Posredovalnica Maribor, Slovenska ulica 26. (p)

Posestvo

arondirano, naprodaj. — Tesner, Besnica 5, p. Hrušica pri Ljubljani. (p)

Pri nakupu in prodaji

hiš, vil, pensioinov, restavracij, hotelov, pekarn, mlinov, žag in raznovrst. posestov, prevzema posredovanje najkulantneje Ivan Godina - Maribor, Aleksandrova c. 30. (p)

Srednje posestvo

v Sloveniji, najraje v okolici Ljubljane, Brezice, Celja ali Maribora, kupim. Kupim tudi hišo ali vilo v Ljubljani ali Mariboru. Plačam takoj v gotovini. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Srednje posestvo — vila« P16938. (p)

Javna dražba

V Prevaljah, Mežiška dol., na sedežu vseh oblasti, na najprometnejši točki, naprodaj dne 24. novembra 1936 enonadstrov. hiša s gostilno in trgovino. Lepi, veliki prostori, sobe za tuje in letovišarje, velika, nova veranda s razne prirreditve, lep in gospodarsko poslopje. — Najlepša prilika za podjetnega gostilničarja ali trgovca. Cenina vrednost 473.000 Din. Najmanjši ponudki 243.000 Din. Plačilni pogoji za zdražitelja jako ugodni. — Vsa pojasnila daje: Hranilnica in posojilnica v Prevaljah. (p)

Hiša

na promet. kraju v Ljubljani se ugodno prodaj. Je v dobrem stanju in primerna za gostilno, obrt ali trgovino. Prevzem hipoteka. Potrebna gotovina 250.000 Din. — Naslov v upr. »Slov.«

Stanovanja

ISCEJO:

Eno ali dve sobi

s pritliklami in shrambo, v Siskli, do 400 Din, lahe solidna upokojena dvojica s februarjem ali pozneje. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Dobro plačnik« št. 16852. (c)

Lepo sobo s kuhinjo

po možnost tudi kabinet lahem v Celju ali bližini s 1. decembrom. Ponudbe upravi »Slov.« podružnica v Celju pod »Stanovanje« št. 16974. (c)

Dvosobno stanovanje

ali enosobno, s kabineto, lahem s januarjem v severni delu mesta. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »Stan.« št. 16998. (c)

ODDAJO:

Dve stanovanji

eno dvosobno in eno trisobno, kopalnica in pritliklina, s vrtom, v Zgor. Siskli, se s 1. decembrom oddata. Poizve se: Vagaja, Zg. Siskla, Jandigajeva pot 129. (c)

Stanovanje

dve sob s kabineto, oddam s 1. dec. ali 1. jan. v novi hiši. Prešernova št. 11, Zelena jama. (c)

Soba s kuhinjo

oddam Dolenjaka c. 55, (Nad bajeji). (c)

Za 1000 Din

oddam zelo veliko, natančno poslikano stanovanje s balkonom. Vhod Breg št. 13. Poizvedbe: Kriševniška od 11 do 13 ure

Dvosobno stanovanje

s kabineto oddam. Milčinskega 72, Siskla. (c)

Enosobno stanovanje

takoj oddam - Galjeveca št. 12. (c)

Trisobno stanovanje

s kopalnico na Opekarski cesti, se odda takoj ali pozneje. Poizvedbe: gradbeno pisarna, Rimaka cesta 2-1. (c)

Trisobno stanovanje

poceni oddam. Stoličce št. 127, Dunajska cesta. (c)

Stanovanje

eno-ali dvosobno, oddam. Zvezna ulica 23, Zelena jama. (c)

Stanovanje

eno-ali dvosobno oddam v Zadrži ulici 1, Kodeljevo. (c)

Soba s kuhinjo

oddam. Guncleje 24, St. Vid nad Ljubljano. (c)

Stanovanje se odda

3 sobno, komfortno, s kopalnico, 3 sobno stanovanje s pritliklinami in 4 sobno komfortno stanovanje. Naslov pri Aloma Company, d. s. o. s. v Ljubljani. (c)

Dvosobno stanovanje

takoj oddam. Stoličce 132, Tyrševa cesta. (c)

Trisobno stanovanje

s kopalnico takoj oddam boljši in mirni stranki. Gregorčičeva 19. (c)

Stanovanje

(3 sobe, kabinet) se odda za 800 Din, event tudi za pisarno. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16977. (c)

Lepo stanovanje

se odda s 1. decembrom. Poizve se v trgovini na Karlovski cesti 80. (c)

Stanovanje

2 sob, kabineta, terase in pritliklin oddam v villi, 15 minut od glav. pošte. Vprašati: Rozman, Dvorin trg 3-II. (c)

Stanovanje

2 sobi, kabinet, kuhinja, pritlikline, oddam (lahko takoj). Komenšek, Ajnsperlerjeva, Bežigrad. (c)

Petsobno stanovanje

krasno, celo nadstropje, pripravno za zdravnik ali pisarno (3 predelbi), v najlepši legi centra — oddam za takoj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 17033

Dvosobno stanovanje

takoj oddam. Aleševčeva št. 24, Ljubljana VII. (c)

Enosobno stanovanje

poceni oddam s decembrom. Siskla, Vodnikova 4

Enosobno stanovanje

parketirano, s pritliklinami, oddam zakonskemu paru. Tovarniška ul. 29. (c)

Enosobno stanovanje

podstrešno, takoj oddam. Medvedova cesta 23. (c)

Enosobno stanovanje

s pritliklinami, oddam postenemu plačniku. Cesta na Loko 23. (c)

Trisobno stanovanje

sončno, kabinet in lepa predoba, velika veranda s vrtom, se odda februarja v novi hiši. - Parket, elektrika in vodovod. — Naslov v upr. »Slov.« pod št. 17048. (c)

Dvosobno stanovanje

s vrtom, oddam v Kocenovih ulici št. 7 s decembrom. (c)

SOBE

Naj bo stima, naj bo leto, sobico imaj najeto, plačal sanjo sto dinarjev, pa si v miru — brez vikarjev.

Lepo balkonsko sobo

v centru mesta, soupornba kopalnica, separiran vhod, takoj oddam eni ali dvema osebam. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 16925. (c)

Tri pisarniške sobe

skupaj ali posamezno oddam. Drogerija »Hermes«, Ljubljana, Miklošičeva 30.

Lepo opremljeno sobo

v centru oddam. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 16982. (c)

Sprejem

3 gospodični ali gospoda v lepo sračno sobo na stanovanje in hrano ali brez. Florjanska 22-I. (c)

Vnajem

Rad — na svoje — bi začel, toda, kjer je stanovanje, če pogledaš sem — v najem, pa je rešeno vprašanje.

ISCEJO:

Gostilno

ali manjši vinotok vzajem v najem. Naslov v upr. »Slovenca« v Mariboru pod št. 1785. (m)

Posestvo

v bližini Maribora, od 2 do 5 oralo naprej, lahem v najem. Ponudbe upravi »Slov.« v Mariboru pod »Sigurno plačnik« 17046.

ODDAJO:

Nov lokal

na prometni točki, se odda za bufet. Reflektanti s osebno pravico naj pošljejo pismene ponudbe v upr. »Slov.« v Mariboru pod št. 1797. (n)

Lokal ob promet. cesti

takoj oddam za fotografa ali podobno. — Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 16928. (n)

Delavnica

na dvorišču, približno 4 x 8,5 m, oddam za mirno obrt. Mestni trg 9. (n)

Za 2500 Din mesečno

dam zaradi selitve v najem 2 hiši s gospodarskimi poslopji, vrtom in travnikom, gostilno in žago s vsem inventarjem. — Sost. Kokra 10. (n)

Damske plašče za jesen in zimo

F. I. GORIČAR, Ljubljana

SV. PETRA CESTA ŠTEV. 29

Plašče izdelujemo tudi po meri!

Delavnica

se odda pri Ignaciju Moricu, Jesenice, Gospodarska cesta 23. (n)

Lep suh prostor

uporaben za skladišče, lokal ali kaj sličnega, se odda. Souporaba telefona. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 17032. (n)

Lokal

za spec. bufet ali kaj podobnega, in priti. stanovanje — ugodno oddam s 1. decembrom. Poizve se: Figar, Vošnjakova 6. (n)

Trgovina in stanovanje

se oddata v najem na deželi. — Bogata okolica, brez konkurence. Stefan Petek, Podgorci, Velika Nedelja. (n)

Denar

Denarne posle

vsake vrste izvršujem točno in kulantno. Interjevanje dolgov. — Inkasment. Posojila vseh vrst

Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. Telefon 38-10. — Priložite znamke. (d)

Tvrda

A. & E. Skaberne LJUBLJANA, javlja, da jemlje do preklica v račun sopot hranilne knjižice

Mestne hranilnice, ljudske posojilnice.

Poravnave

plačanje dolgov

posredovanje kreditov in gotovine, malozelo kapitala, zaščitne ureditve, davčne napovedi in vse druge trgovske gospodarske posle izvede in izvršuje menja oddaja koncesionarna

Trgovsko-gospodarska poslovalnica v Ljubljani Cesta 29. oktobra (Rimaka cesta) št. 7.

Kmečko zaščito

vse posle, informacije, obračune in revizije za upnike in dolžnike,

znižbo dolgov

Vam strokovno zadovoljivo uredi Komercialna pisarna

Lojze Zajc,

Ljubljana, Gledališka ulica 7. (Za odgovor priložite znamke 5 Din.) (d)

Bančne, kreditne in denarne posle

kupoprodajo vrednostnih papirjev izposlujem najkulantneje takoj v gotovini.

AL. PLANINSEK.

Ljubljana — Beethovnova ul. 14/L. — Telefon 35-10.

Hranilno knjižico

Mestne hranilnice Ljubljanske do 30.000 dinarjev vnovčim proti gotovini. — Ponudbe s naslovom pod »Posestnik« upravi »Slovenca« št. P 16954. (d)

18.000 Din posojila

lašem. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Varne naloženo« št. P 17074. (d)

Prodamo

Kislo zelje, repa

novi prvovrstni, in glave za sarmu s sodčih dobavljiva vako množino po brezkonkurenčni ceni

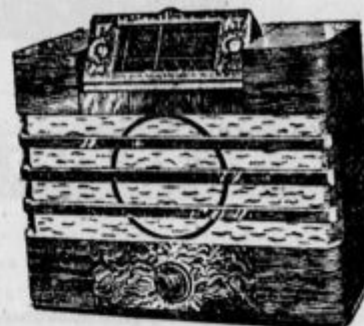
GUSTAV ERKLAVEC Ljubljana - Kodeljevo, Povšetova 10, telef. 35-91.

Izvolite...

samo izpolniti dolnji kupon in brezplačno in brez obveznosti Vam postavimo na poskušnjo najnovejši

PHILIPS RADIO

Naši plačilni pogoji od **Din 90.- mesečno** omogočijo vsakomur, da si nabavi PHILIPS RADIO

Ime in priimek _____
Poklic _____
Kraj in ulica _____
Mesečno bi odplačeval Din _____

PHILIPS RADIO H. Suttner, Ljubljana, Aleksandrova c. 6

Po naročilu

dostavljam na dom vrečo premoga po 30 Din, vrečo drv po 3 Din. — Rozman, Borštnikov trg. Tel. 23-53

Stelja

v Rožniku, ugodno napredaj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 17072. (1)

Steklena stena

za pisarno ali pregraditev trgovine, oddam. — Verbič, Stritarjeva ulica

Lieferungswagen

zaprt, ugodno proda Zirovnik, Tavčarjeva 6. (1)

Lepe sladkorne bale

in razne vreče imam v zalogi. — Ferdo Maschke, Ljubljana-Mosta. (1)

Miklavževa darila!

Najmodernejša: damske torbice, aktovke ter vse tapetne izdelke najceneje pri G. Mešiček, Tržaška cesta 1, Maribor

Mizarji pozor!

Zaradi preselitve poceni prodam krožno žago in vrtni stroj s motorjem 4 KS. — Pirc Franc, mizar, Braslovče. (1)

Sveže najfinišje norveško

ribje olje iz lekarne

dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam.

Slavan Ribarič

Galanterijo, pletenine, nogavice, žipke, parfumerijo, papir, dežnike, kravate, šivalne potrebščine itd. dobite po nizkih cenah. Maribor, Glavni trg 14 (rotovž)

Telefon 25-57

Ustanite suknjičce

od Din 420.— do 500.—

dobite pri Fr. Zalokar Mengoš 41

Modroce

posteljne mreže, železne sloziljive postelje, otomane, divane in tapetne izdelke nudi najceneje

RUDOLF RADOVAN

tapetnik, Mestni trg 13. Ugoden nakup morske trave, žime, cvilha za modroce in blaga za prevleke pohištva.

Hubertuse

nepremojljive 350 Din, in vsa oblačila po neverjetno niskih cenah si nabavite pri Prekerju, Sv. Petra cesta 14. (1)

Prvovrstni

Stanovski premog

(jak 5000 kalorij, brez šindra in smrada) dostavljam na dom vsako količino.

100 kg od 32 Din

Maribor

Kopališka ulica 10

Telefon 27-14, nasproti mestnega kopališča.

Mizarji!

Okovje za stavbe in pohištvo, klej itd., isberete najceneje tudi na hranilne knjižice pri

»Jeklo«

Ljubljana, Stari trg.

Šivalni stroj

malo rabljen, znamke Singer, poceni napredaj. — Nova trgovina, Tyrševa cesta 26. (1)

VATA

v tablah in za odeje vedno v zalogi. Zahtevajte vzorce in cenik. — ARBEITER, Maribor, Dravska šte. 15

VINA

za vse prilike naročite pri Centralni vinarni v Ljubljani.

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najceneje trdika Kar. Prelog, Ljubljana, Zidovska ulica in Stari trg. (1)

Gospodinjje — Obrtniki

Popolna odprodaja posode, orodja, stedičnikov i. t. d. iz skladišča po zelo niskih cenah pri

Stanko Florjanc, teleznina, Besljeva 3 — nasproti Medic. Zanki (Vhod skoki dvorišče)

Premog,

drva, ogije dostavlja na dom

Bartol Anton, Tyrševa 46, telefon 35-40.

Morska čebula

italijanska, sveža, prispela. Za temeljito uničevanje podgan in miši je najboljša. — Lykos, Zagreb, Jurjevska 8. Dokler traja zaloga — nudi poceni. (1)

velika izbira

smučarskih čevljev

Zalokar

Ljubljana, Mestni trg 19.

Filmska aparatura

za snimanje, po ugodni ceni napredaj. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Ugodno« št. P 16884. (1)

Za Miklavža

Igračni vozički, skiroji, tricikli, holenderji, avtomobilčki, konjički — se dobe najceneje pri »Tribun« F. Batjeli, Ljubljana, Karlovska cesta 4. Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta 24. — Ceniki franko! (1)

Pisalni stroj

v bresibnem stanju — prodam za 1300 Din. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 16851. (1)

Premogovnik

(Stollenbau), rentabilen, v prometnem kraju drav. banovine, 4000 kalorij — napredaj. Pojamila daje pocenstvo. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16738. (1)

Napredaj

več eno- in dvovprežnih različnih kočij, 2 zapravljivke, več sani in tudi konjske opreme po ugodni ceni. — Ogleda se v Slomškovi ulici 6. (1)

Novosti!

Avtomatični brusilni stroji za brušenje okroglin in gater žag. Ako želite brez truda hitro in precizno nabrusiti, nabavite si avtomatični stroj sistema Lončar, dosedaj priznana najboljši in najcenejši. Sprejemam tudi okrožne žage za obrušanje, velikosti od 180 mm do 800 mm. Se priporoča Fran Lončar, Celovška c. 48, Ljubljana VII. (1)

TUDI TI SE POSLUŽI NAŠIH

malih oglasov, o katerih gre glas po Sloveniji, da imajo vselej najpopolnejši uspeh. — Mali oglasi v »Slovencu« so najcenejši in najuspešnejša reklama za vsako stroko trgovine in obrti.

Kupimo

KUPIM IN PLAČAM
za 14 kar. zlato, zlato zobovje, zlate novce povišane cene.

Čuden, Prešernova ulica 1

Polže

pokrite - vsako količino - prevzamem proti takojšnjemu plačilu. Nabiralci, pošljite takoj tudi manjše količine! F. Bischof, Maribor - Melje.

Vsakovrstno

zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3.

Poštna znamke

jugoslovanske, rabljene - kupim vsako količino. - Sedanje poštne znamke s rdečim križem kupim po 100 kom. za 30 Din. — Karlo Deutsch — Stara Kanjiza. (k)

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne krone
kupujem po najvišjih dnevnih cenah.
A. KAJFEZ
urar
Ljubljana, Miklošičeva 14

Staro železo

Hito in drugo, in vse druge stare kovine prodaste najbolje v železnini Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1. Rasstreljiva, bengalski predmeti. (k)

Borove plohe

prvovrstne, kupim in plačam dobro. Pismene ponudbe pod »Borovina« na Publicitas, Zagreb. (k)

Cunje

krojaške odrezke, stari papir, tekstilne odpadke, ovčjo volno, govejo dlako (aravco) — kupi vsako množino

ARBEITER - MARIBOR
Dravska 15

Gostilno

najraje s trgovino, na prometnem kraju na Gorjanskem, kupim ali prevzamem v najem. Naslov v upravi »Slov.« pod števil. 16881. (k)

Mešanih okroglic (drv)
en vagon kupim. Pretnar Alojzij, pekarna - Zgor. Stiška 137. (k)

Drva

100 kbm zdravih bukovih kupi umobolnica v Ljubljani. (k)

Berkel tehcnico

30 kg. dobro ohranjeno, kupim takoj. Naslov pove uprava »Slov.« pod števil. 17037. (k)

Hmeljevko

nova, od 4,5 m dalje — kupim proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Hmeljevko« št. 17057. (k)

[Pohištvo]

Spalnice od 1870 Din
imitacija oreha, šperana, 1000 Din, kuhinje 750 Din, kadi po 1300 Din, otomane 450 Din, modroci 180 dinarjev — ter vsa tapetniska in mizararska dela izvršujemo po konkurenčnih cenah. — F. Sajovic, Stari trg 4. (k)

Spalnice

in trdega masivnega lesa pod ceno prodam. Ljubljana, Prule 3. (k)

Ženitbe

Če res se snal se oženiti po vsaki v zakon hoče priti, kor pošli svoje nam oglase, pa videl boš medene čase!

Gospodtina

želi spoznati v svrhu ženitve dobrodušnega gospoda. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Značajna duša« št. 16730. (k)

Premožni upokojenec

želi poročiti vdovo ali dekle s posestvom ali s gotovino nad 50.000 Din. Pismene ponudbe pod »Slov.« v Celju pod »Sreča« št. 16818. (k)

Manufakturant

in veleposesnik želi poročiti gospodično od 20 do 30 let, s nekaj gotovine. Ponudbe upravi »Slov.« v Mariboru pod »Zakon« št. 17043. (k)

[Auto-motor]

Ce avto svoj stari prodaja ali motorja bi znebil se rad, brž kupcev ti mnogo prišene Slovencev najmanjši inzerat.

Prodaj »Slavia« motor

5 k. s., na bencinski pogon, v dobrem stanju. — Ivan Kremžar, št. Vid n. Ljubljano 4. (k)

Lahki motor

znam. »Ariel«, zamenjam za težjega s prikolico. — Ponudbe upravi »Slov.« št. 16731. (k)

Glasba

Lepe godbe glas gre v devojce vas — pa še ti si kupi »pompardon in bas«.

Harmonij s 4 registri ugodno naprodaj. Gospoška 30, Celje. (k)

MUZIKA Ljubljana
Prodaja klavirje, muzikalne instrumente, strune, glasbilske potrebitine. Popravlja in grajaše vsa glasbila strokovnjak in najceneje.

Bleh - instrumente

2 partiji, ena za 16 in druga za 10 oseb, v jako dobrem stanju, stimmung dunajski, poceni prodam. Bolčić, Zagreb, Jelačićev trg, American Bar. (k)

Pianino

svetovno znane firme, se lo dobro ohranjeno, ugodno prodam. Ogled samo od 14 do 16 pop. Bešigrad št. 1-II., vrata 1. (k)

Gramofone

in gramofonske plošče, popolnoma nove, po izredno nizkih cenah naprodaj pri tvrdki A.B.C. Ljubljana, Medvedova 8, telefon 24-44 (poleg gor. kolodvora). (k)

[Radio]

Dolgi zimski večeri dolga kriza — v žepi Janke naš pa res navdušen radio vesel posluša.

Tricevni radio aparat

s spisanimi postajami, rabljen, kupim s navedbo cene. Ponudbe podružnici »Slov.« v Celju. (k)

[Živali]

Živali in hevalice ti delajo veselje če nimajš jih, oglasi se, mi spošimo ti želje.

Psi ovčjaki

lepe pasme, v starosti 4 do 16 mesecev, poceni naprodaj. Hotič, Knafljeva ulica 7. (k)

Razno

Kino - aparature

zvočno, vzamem v najem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »Dobro in ugodno« št. 16930. (k)

Lep sprehod

je do restavracije Rožna dolina. — Priznana dobra kuhinja in dobra vina. — Se priporoča Gorjanci Slavka. (k)

Citraše in citrašice

tudi začetnike, sprejme citraško društvo »Vesna« v Ljubljani ob novi sezoni v svrhu skupnega igranja. Informacije daje Rudolf Matzele, Sv. Petra nasip 45. (r)

Z 10.000 Din

lahko takoj prevzamete malo podjetje. Čisti dnevni zaslužek 200 D. Predznanje nepotrebno. — Ponudbe podružnici »Slov.« Maribor pod »Glavni dobitek«. (r)

Odda se v najem hotel Palace v K. Starem

Državna hipotekarna banka, glavna podružnica v Splitu, bo dne 30. novembra 1936 v svoji palači v Splitu potom licitacije oddajala v zakup hotel in vilo v K. Starem s kompletno opremo. Hotel se nahaja na najlepši legi Kaštelanske rivjere. Ima 34 sob (hotel in vila), dvorane za restavracijo, lasten park, pristanišče in kopališče. Tekoča voda po sobah, lastna kanalizacija in električna razsvetljava. Začetna licitacijska cena Din 100.000 (stotisoč). Najemnik je dolžan pri sklepanju dogovora položiti na račun kavelje ¼ najemnine. Licitacija se začne omenjenega dne ob 8 in bo trajala do 18. Natančne informacije kakor tudi pogoje zakupa v pisarni glavne podružnice Državne hipotekarne banke v Splitu.

PUH - PERJE R. MIKLAUČ LJUBLJANA

Snežke, galoše, domače čevlje, najboljše kvalitete, po znižanih cenah nudi tvrdka
F. M. SCHMITT
LJUBLJANA
Pred škofijo 2 Lingarjeva 4

Staro železo

stare kovine: baker, cink, medenino itd. kupujejo po najvišjih dnevnih cenah
Strojne tovarne in livarne d.d., Ljubljana

restavracijo »Pod Skalko«

Mestni trg 11, Ljubljana
kjer bodem točila prvovrstna vina in imela vedno razna jedila po nizki ceni na razpolago.
Abonenti se sprejemajo!
Točim štajerska, dolenska in tudi dobra dalmatinska vina. — Za obilen obisk se priporočam
ŠMON MARICA.

Družinska Pratika

za leto 1937

se dobiva za ceno Din 5.— po vseh knjigarnah in trgovinah. Zahtevajte povsod Pratico s podobo sv. Družine. Posebej opozarjamo na nagradno uganko in knjižna darila

NAZNANILO!

Vljudo naznanjam cenj. naročnikom in cenj. občinstvu, da sem prešel svoje evlarsko delavnico na Cesto 29. oktobra št. 3 (Rimska cesta) poleg trgovine »Jelačina«, ter bom delal s pomočnikom, ki je bil več let uslužben pri pokojnem očetu. Cenjenim naročnikom bom postregel točno ter s dobrimi izdelki in primernimi cenami. Za nadaljnja cenjena naročila se priporoča Anton Breclj, sin.

Posebno priporočljivo!

Hofmanova „Razlaga sv. rožnega venca“

s priporočilom škofa Barage
Mehko vezana Din 10.—
v platno vezana Din 15.—

Sv. Terezija, Deteta Jezusa, čudodelka naših dni

Mehko vezana Din 15.—
v platno vezana Din 20.—

H. NIČMAN, Ljubljana
Kopitarjeva ulica 2

Tinček in Tonček v Atlantidi

209.

Prvo, kar je Tinček storil, ko se je spet sestal s Tončkom in njegovim spremljevalcem, je bilo, da je dečku vrnil perutnice in smuknil v svojo staro obleko. Bil pa je tudi že skrajni čas, da je perutnice vrnil, kajti že je prifrtila po zraku dečkova mama — s šibo v roki. »Kje si se pa potepal toliko časa?« je zakričala nad njim. »Saj se nisem potepal,« se je opravičeval sinko. »Perutnice sem posodil svojemu novemu znancu, pa sem jih šele zdaj dobil nazaj!« »Kdo ti je pa dovolil posojevati perutnice?« ga je zmerjala mama in mu zagrozila: »Le počakaj, ko prideva domov! Ti jih bom že našla po zadnji plati!« Deček je zajokal, Tinček in Tonček pa sta mu spodaj mahala s rokami: »Zbogom! Zbogom! Srečno potik«

»Tako, zdaj pa odrinimo dalje!« je slovesno rekel Tinček in se vrnil k splavu, ki ga je čuvala gorila.

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva c. 5 v paviljonu

lahko plačate naročnino za »Slovenca«. »Domo-liuba« in »Bogoliuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Po-slovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

ZAHVALA. Ob prerani smrti našega ljubelega teta, gospoda **Antona Žerjale** inšpektorja Pokojniškega zavoda in rez. peš. kapetana I. klase izrekamo tem potom najsrčnejšo zahvalo za vse izraze toplega sočutja in za vse poklonjene šopke in vence. — Posebna zahvala naj velja čč. duhovščini, gg. zdravnikom in čč. usmiljenkam, ki so dragemu pokojniku lajšali trpljenje; naši vojski s gg. častniki na čelu za častno spremstvo, Pokojniškemu zavodu, nadalje bratom Sokolom, Soči, Ciril Metodovi družbi in vsem njegovim prijateljem in znancem, ki ste ga spremlili v tako častnem številu na zadnji poti. **GLOBOKO ŽALUJOČI OSTALI** težkih urah — naša iskrena, topla zahvala. Vsem in vsakemu posebej, ki ste nam stali ob strani v pre-

Zahvala
Za premnoge izraze iskrenega sočutja ob nenadomestljivi izgubi našega srčno ljubljenega soproga, strica in tasta, gosp. **Alojzija Bokala** železničarja v pok. izrekamo najprišrčnejšo zahvalo. Posebno pa se zahvaljujemo čč. duhovščini, njegovim stanovskim tovarišem od blizu in daleč, ki so ga spremlili na zadnji poti, zastopnikom Prosvetnega društva v Litiji in vsem ostalim prijateljem in znancem. Bog plačaj! Gradec pri Litiji, dne 15. novembra 1936. Soproga Marija roj. Jezeršek, ter družini Jezeršek in Bokal.

Zahvala
Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so se udeležili pogreba blagopokojnega gospoda **Povše Pavla** posestnika in biv. inkasanta Stavbne družbe d. d. v Ljubljani, se iz celega srca zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo prečastitim patrom frančiškankam z Viča, Stavbni družbi d. d. v Ljubljani za poklonjeni venec in vsem, ki so se našega dragega pokojnika še posebej spomnili. Ljubljana, dne 14. novembra 1936. Žalujoče žena in hčerke.

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš stric, gospod

Rudolf Tenente

trgovec, gostilničar in posestnik

v 79. letu starosti, včeraj ob 19. uri po daljšem bolehanju umrl. Pogreb nepozabnega pokojnika bo danes, ob ½ 17. uri, iz hiše žalosti v Gradaški ulici št. 10.

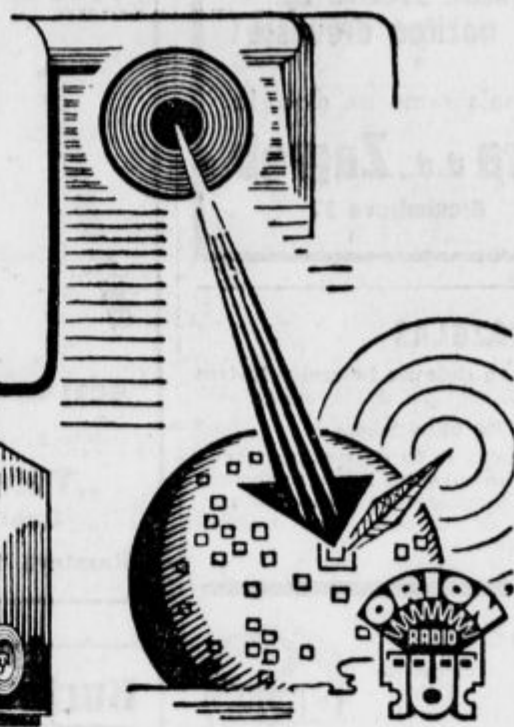
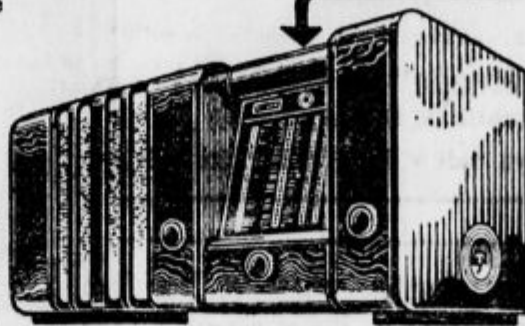
V Ljubljani, dne 15. novembra 1936.

Žalujoči ostali.

ORION 55

- Petceveni velesuper z 4 valovnimi območji
- »Magično oko«
- Skrajna stopnja v push-pullu. Najnaravnejša reprodukcija
- 7 vatov izhodne energije
- Nova TUNGSRAM trioda-heksoda, apsolutna konstantnost tudi na kratkih valovih
- Sprejem na kratkih valovih je doveden do dovršenosti
- Vse postaje sveta od 15,5—56 m v zvočniku prav-tako glasne kakor lokalna postaja
- Regulator selektivnosti kombiniran z modulatorjem tona
- Posebna barva skale za vsako valovno področje
- Prodaja tudi na dolgoročna odplačila

ORION RADIO

RADIO, r. z. z. o. z., Ljubljana;

RADIOVAL, Ljubljana - Celje;

Iosip WIPPLINGER, Maribor

M. Krašovec, Jesenice - L. Guček, Zidani most - J. Klenovšek, Trbovlje - St. Engelsberger, Tržič - J. Ogrizek, Novo mesto - Janez Nemeč, Murska Sobota

Izjemoma še do 5. decembra 1936

Radi izrednega navala ponudnikov, ki so rojeni l. 1856, 1862, 1867, 1872, 1877, 1882, 1887, 1892, 1897, 1902, 1907, 1912, 1917, 1922 in 1927, smo prišli podaljšati rok za prijave do 5. decembra 1936. Ponudnike (teh letnikov), ki se bodo prijavi po 5. XII. 1936, bomo sprejemali pod normalnimi pogoji (radi povečane vstopne starosti bo zavarovalna vsota nižja).

Največje ljudsko zavarovanje

KARITAS

KARITAS, Ljubljana, palača Vzajemne zavarovalnice
KARITAS, Maribor, Orožnova ulica 8

V naši podružnici na Miklošičevi cesti
dobite vsa pojasnila glede inseratov!
Tam lahko plačate tudi naročnino za »Slovenca«

JOSIP KAGER

Maribor, Miklošičeva 4

izdeluje dragulje in zlatino.
Priporoča se za predelovanje briljantnega ter drugega zlatega nakita.
Večje strokovno delo po zmerni ceni.

I zobniki...

zahtevajo nego. Preko malih površin zobnikov se prenaša vsa motorna sila. Tudi najmanjša poškodba stane mnogo denarja in drage rezervne dele. Samo olje prav posebne mazilne vrednosti more ohraniti ob takih delavnih prilikah nepretrgano zaščitno plast. Izkoristite naše 70 letne izkušnje in izberite po Mobiloil-ovodilih, izdelanih s sodelovanjem tovarn za avtomobile, pravilno vrsto Mobiloila po tipu zobnikov v Vašem menjaju in diferencijalu.

MOBILLOIL „CW“, „EPW“ ali „EPx“
STANDARD-VACUUM OIL COMPANY OF JUGOSLAVIA, INC

Otvoril sem v pasaži
nebotičnika novo trgovino

„Volna“

Prodajal bom perilo, nogavice,
dežnike itd.

Priporočam se
KARL PARADIS

Razpis prodaje lesa

Začasna državna uprava razlaščenih gozdov
v Ljubljani, Cesta 29 oktobra št. 24, proda v
revirju Log pri Rogatcu na pismeni licitaciji dne
16. decembra 1936:

ca 700 plm bukove hlodovine na panju,
ca 4100 plm bukovih drv na panju,
ca 120 plm mehke hlodovine na panju.

Pogoji in tiskovine so na razpolago pri gornji
upravi in pri revir. gozdarju v Logu pri Rogatcu.

Na isti dan se bo prodalo 1320 plm izdelanih
suhih drv, postavljenih franco vagon Rogatec, na
podlagi posebnih ponudb, oziroma na posebni
dražbi.

Ugoden nakup

manufakturnega blaga za zimске plašče in obleke,
flanel, barhanta pri

Oblačilnici za Slovenijo

Ljubljana, Tyrševa 29 (hiša Gospodarske zveze).
Državnim uradnikom nudimo blago na mesečne
obroke.

Do preklica nudimo blago deloma tudi na hrani-
lne knjižice članic Zadrúžne zveze v Ljubljani.

Razpošiljamo prima:

Bosanske suhe slive 10 kg	Din 62
Bosanske suhe slive 50 kg	Din 220
Očiščene orehe bele 5 kg	Din 80
Očiščene orehe bele 20 kg	Din 320
Očiščene orehe bele 30 kg	Din 405
Orehe v luščinah, letošnje 50 kg	Din 250

Vse franko voznina povzajem bto/nto.
Agentura Pranjlić — Tuzla

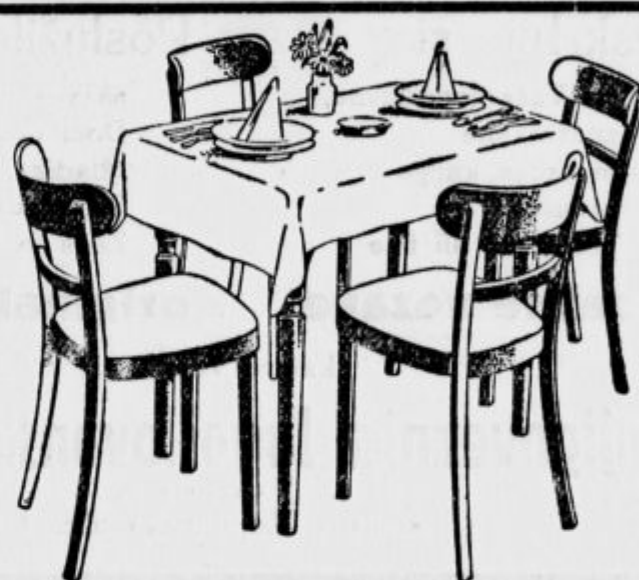
Karol Florjancič

Celje Elektro-radio

CANKARJEVA CESTA ŠT. 2

elektromotorje — radioaparate
lestence — žarnice

ves elektromaterijal — Velika
izbira — Znižane cene

THONET-MUNDUS

Jugoslovanska tovarna pohištva iz upognjenega lesa d. d.
VARAŽDIN, telefon interurban 33

Izdeluje iz parjene upognjene bukovine izbrane kvalitete:
stole, naslonjače, garniture, stojala za obleke in ostalo pohištvo za ka-
varne, restavracije, hotele in privatna stanovanja.
Originalne Thonetove stole dobite v vseh boljših trgovinah pohištva.
Specijalni oddelek za kino-fotelje in vrtné stole. — Cene zmjerne.
Zahtevajte prospekte in ponudbe.

JUGOSLOVANSKA DESTILACIJA DRVA D. D. V TESLIČU

Vrbaska banovina

išče mladega, karakternega in sposobnega

inženirja kemije, jugoslovanskega državljanca.

Ponudbe s prepisi vseh dokumentov in zahtevami po-
slati do 15. decembra t. l. na upravo podjetja v Tesliču.

CENIK IN VZORCI ZASTONJ

Čudežne svečice za božično drevesce!

Prodaja samo na debelo

Pira d.d., Zagreb

Branimirova 37

RAZGLAS

Uprava bolnice za duševne bolezni v Novem Celju bo potrebovala dnevno do 31. marca 1937 225 do 350 litrov mleka.

Ako se kdo zanima za to dobavo, naj predloži svojo ponudbo, kolikovo s 5 Din, najkasneje do 18. novembra 1936 opoldne na upravo bolnice. Vse druge informacije se dobe med uradnimi urami v pisarni bolnice.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom je mast CLAVEN. Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča **M. Hrnjak, lekarnar, Sisak**. Varujete potvorbo

RADIOAPARATI

SCHAUB - SABA - KAPSCH

Dobite brezobvezno na poizkušnjo le pri

„Tehnik“ J. BANJAI

Ljubljana, Miklošičeva 20

Razstava tudi v Trbovljah, Loke 360

Kurje perje

naravno, lepo blago po Din 5 kg razpošilja po povzetju

Viljem Abt, eksport - Maribor

Najmanjša količina 15 kg

Oskrbite si

za Vaše leposlovne, znanstvene in druge knjige primerne preproste ali fine

Poslužite se

za vezavo revij: Dom in Svet, Mladika, Ilustracija, Zena in Dom

trpežne vezave originalnih platnic

katere Vam nudi

Knjigoveznica Jugoslovanske tiskarne

L. L. L. L.

Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6/II.

Potovanje na morju ob zaključku starega leta!

Trenutno zavlada na brodu popolna, napeta tišina. Končno zazveni ladijski zvonec, enkrat, dvakrat...

dvanajstkrat — polnoč. V istem hipu se tamo na obali zablišči in že izgleda, kakor da bi bil vesotok v plamenih. Rdeče, zeleno in rumeno šinejo sedaj tudi iz broda mogočni svetlobni žarki proti nebu, se razprostirajo in zopet ugasnejo, da se umaknejo, še svetlejšemu in pestrejšemu žarenju. In nad vsem tem se razprostira v večnem miru z zvezdami obsuto južno nebo.

Tako se doživlja prihod novega leta na stidriču Pundala na Madeiri.

Krasni dnevi na morju so minili, krasni dnevi se sledijo. Dnevi polni južnega solca, dnevi polni noh napetih doživljanj. Tuje dežele, tuji kontinenti razodevajo svoje tajne. Ali od vsega tega je neizbrisna velika doživljaja: Morje in potovanje po njem.

Božično in silvestersko potovanje na atlantske otoke

Od 20. dec. 1936 do 6. jan. 1937 s brodom sa sabarna potovanja "Milwaukee". Hamburg, Vigo, Ceuta / Tetuan, Las Palmas, Tenerife, Funchal / Madeira, Hamburg. 17 dni. Najnižja cena RM 320.-

Udobno je potovati s ladjami **HAMBURG-AMERIKA LINIE**

Generalno zastopstvo: Nemački Saobraćajni biro, Beograd, Knežev Spomenik 3. Podzastopstvo: VI. Pinter Ljubljana, Tyrševa c. 1.

Znani SALVAT-ČAJ proti žolčnim kamnom in boleznim žolčnega mehurja se dobiva pri glavnem zastopniku **Lekarna pri Sv. Ivanu, Zagreb, Kaptol 17.** Ogl. reg. S. br. 27870

Pred nakupom pri krošnjarijih si oglejte zalogo in ceno blaga **pri TRPINU Maribor, Vetrinjska štev. 15**

Zahvala

Za premnoge izraze sočustvovanja ob težki izgubi naše dobre matere, sestre in tašče, gospe

Marije Ravnikar

vdove po poštnem poduradniku,

izrekamo vsem našo najprišrčnejšo zahvalo.

Posebno pa se zahvaljujemo častitemu g. o. Angeliku Tomincu za dušno tolažbo blagopokojni, g. dr. Franta Misu za skrbno nego ob času bolezni, ravnateljstvu in uradništvu tobačne tovarne za častno spremljevanje ter vsem ostalim.

Maša zadušnica za blagopokojno se bo brala v ponedeljek, dne 16. t. m., ob pol 7 v farni cerkvi pri sv. Petru.

V Ljubljani, dne 15. novembra 1936.

Zalujoči ostali.

TUDI VAŠ NOVI PLAŠČ OD PAULINA ker strankam izven Ljubljane ob nakupu povrnemo polovico vožnje 3. razreda od vseh postaj Slovenije. **Konfekcija PAULIN - Ljubljana - Kongresni trg štev. 5**

Alja Rahmanova:

107

Tovarna novega človeka

Roman.

Tanja je končala s šivanjem in šla spat. Prej pa je še poljubila svojega moža tako kakor vedno. Tudi to ga je globoko zadelo, da ni hotela iti spat, ne da bi ga poljubila; toda ni ga poljubila kakor sicer, na usta, temveč na čelo. Kaj naj to pomeni? Saj mu je morala oprostiti, sicer bi ga sploh ne bila poljubila. To se torej pravi, da mu je pač oprostila, toda... Oh, ta Tanja! Pri drugih ženskah je vse tako preprosto, a pri njej... Spomnil se je Mironove — vdala se mu je danes tako preprosto, tako brez vprašanja, tako brez nepotrebnih besed, in vzel jo je tako preprosto, ker mu je pač prišla prav v taki minuti v roke. Preprosto kakor požirek vode! Zaradi tega si nista naložila nikakih dolžnosti, ostala sta si tudi nadalje ista dobra tovariša kot prej. Toda pri Tanji? Kaj neki sedaj premišlja?

Tovariš Vladimirov jo je gledal, kako se je slačila, se zavila v svojo odejo in se obrnila proti steni. Razumel je: to je pomenilo, da hoče spati sama. Zgrabilo ga je močno hrepenenje po njenem nežnem, vdrženem objemu, po njeni duši, ki se je vedno nekako umaknila pred njim, da se je mogla nato nekam potopiti, v globine, kamor ji ni mogel slediti. Zopet je mislil na Mironovo, v kateri ni bilo ničesar, kar bi že od vsega početka ne bilo brez sramu dostopno njemu — in seveda tudi vsakemu drugemu — in z grenkosti je mislil: le čemu sem danes to storil! Ko bi vendarle ne bil napravil tega!

Tovariš Vladimirov je sedel k pisalni mizi. Ni imel veselja do dela, da bi pa legel v posteljo, kjer je ležala Tanja, mu je nekaj branilo. Med knjigami, ki so ležale razmetane po njegovi pisalni mizi, je opazil malo brošuro, ki je vsebovala življenjepis svetega Simeona Pravičnega iz Verhoturja. Cisto mehanično jo je odprl, listal po njej in pričel tu in tam brati. Toda vedno bolj in bolj se je poglobljal v čtivo, hitel od strani do strani, dokler ni prebral poslednje in se nato zatopil v globoko razmišljanje. Čudna misel mu je šinila v glavo: ali pa je tudi res, da je vse dobro, vse lepo in vse, kar opravičuje življenje, dano edino le proletariatu? Da je samo proletariati nezmotljiv? To so bile reči, o katerih doslej sploh ni bilo vprašanja, kajti bile so zanj neomajni aksiomi, stavki, ki so bili tako neposredno jasni kot v poštevaniki.

Zopet je odprl knjižico in še enkrat preletel strani, ki opisujejo življenje svetnika, čigar ime je nosil. Simeon Pravični je bil sin bogatih staršev, zapustil je svoj dom in šel v gozd, kjer je živel v največjem ubožstvu. To, kar si je pridobil s šivanjem kožuhov in z ribolovom, je razdal ubogim. Ljubil je naravo in je prebil večji del svojega življenja v samotji; toda če je bil kdo potreben pomoči, mu jo je nudil. S svojo dobrotljivostjo in nežnostjo je napravil na srca Vogulov globok vtis. S svojim usmiljenjem si je osvojil uboge in potrebne in tako je postal nosilec Kristusove besede v tej divji, od sveta zapuščen deželi. Umrl je 12. septembra 1642, pet in trideset let star...

Bogat mož zavrže svoje imetje, odreče se vsemu veselj, ki ga morebiti čaka in si brez orožja v roki, le z ljubeznijo in odpustanjem v srcu osvoji ljudi in jih poboljša. En sam človek si osvoji vso deželo in iz njegovih ust ne pride beseda sovraštva, temveč le ljubezen...

In to je nekdanji plemič, bogat mož. To se torej pravi: tudi plemič, tudi meščan more biti dober človek... In ta svetnik je njegov patron...

Tedaj se je ozrl tovariš Vladimirov zopet na Tanjo. Tudi tokrat mi je odpustila, si je mislil, in globoko ganotje ga je prevzelo, ko jo je videl ležati tam tako majhno, tako nepremično, tako nesrečno. Zaklenil je življenjepis svojega svetnika v predal in se povsem tiho slekel. Nato je legel. Čutil je, da Tanja ne spi; a ni si upal spregovoriti niti besedice. Ko je upihnil luč, je ležal še dolgo v temi in mislil brez konca. Mislil je na Tanjo, na Mironovo, na svetega Simeona in na samega sebe. Ko je končno zaspal, se je na vzhodu že pričelo beliti nebo...

★

Zopet se je zgodilo tako kakor često: najprej je tovariš Vladimirov obsul Tanjo s surovostjo in nesramnostjo ter jo mučil in slabo ravnal z njo, potem pa jo je jokaje prosil odpustčanja.

Klečal je pri njenih nogah in imel glavo skrito v njenem naročju; ona pa mu je nalahno božala lase in v svojih mislih molila:

»Moj Bog, pokaži mi pravo pot, da bom do kraja nosila križ, ki sem ga vzela nase! Daj, da ga rešim!«

»Tanja, ti si angel!« je dejal, ko ji je poljubljala roke. »Če bi veroval v svetnike in svetnice, bi dejal, da si ti ena izmed njih!«

Tanja se je dobrotljivo smehljala in mislila na to, da bo morda že v naslednji minuti treščil kam stol, da bo zaloputnil z vrati in zaradi kakšne malenkosti vpil nad njo kakor nad kakim rekrutom.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA
7 vezanih knjig mesečno Din 25.-
3 vezane knjige mesečno Din 11.-
4 vezane knjige mesečno Din 9.-
Zbirko domačih pisateljev
Zbirko mladinskih spisov